

Exercitationes anatomicae, in varias regiones humani corporis, partium structuram atque usum ostendentes: recentium medicorum chyrurogorum, necnon pharmacopolarum ... / [Robert Bayfield].

Contributors

Bayfield, Robert, 1629-

Publication/Creation

Londini : [publisher not identified], 1668.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d6ta4tm5>

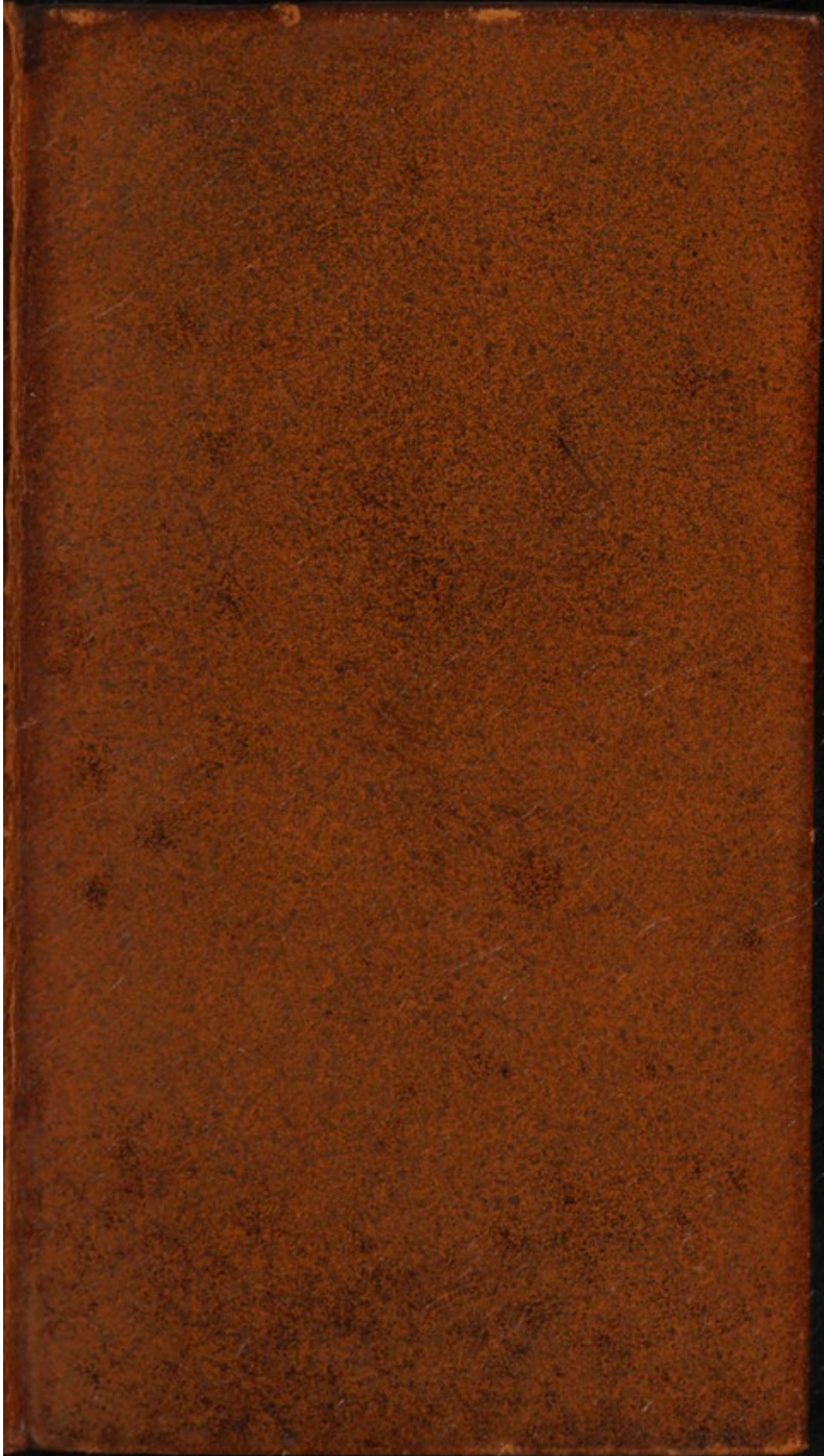
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

EXERCITATIONES
ANATOMICAE

R. BAYFIELD

1668

U. 1.

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

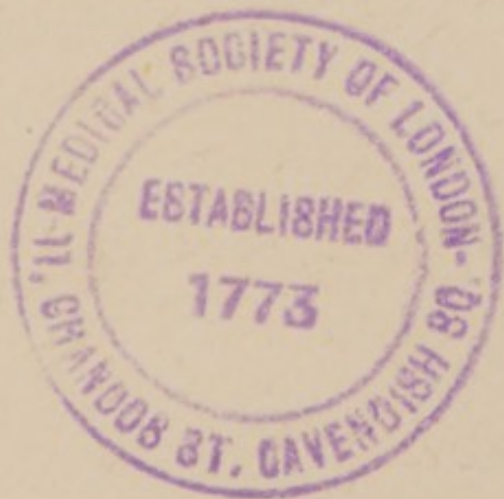

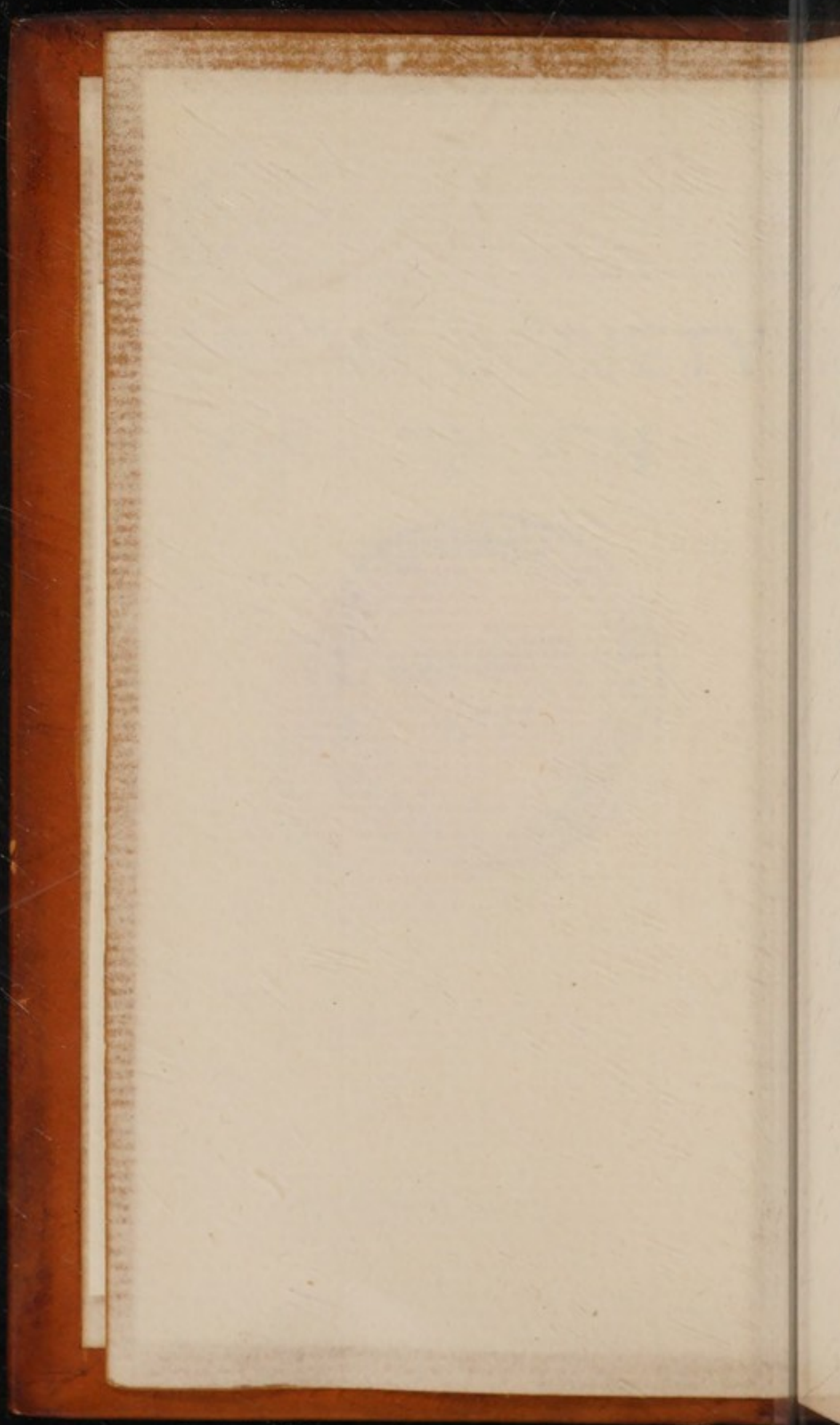
ACCESSION NUMBER

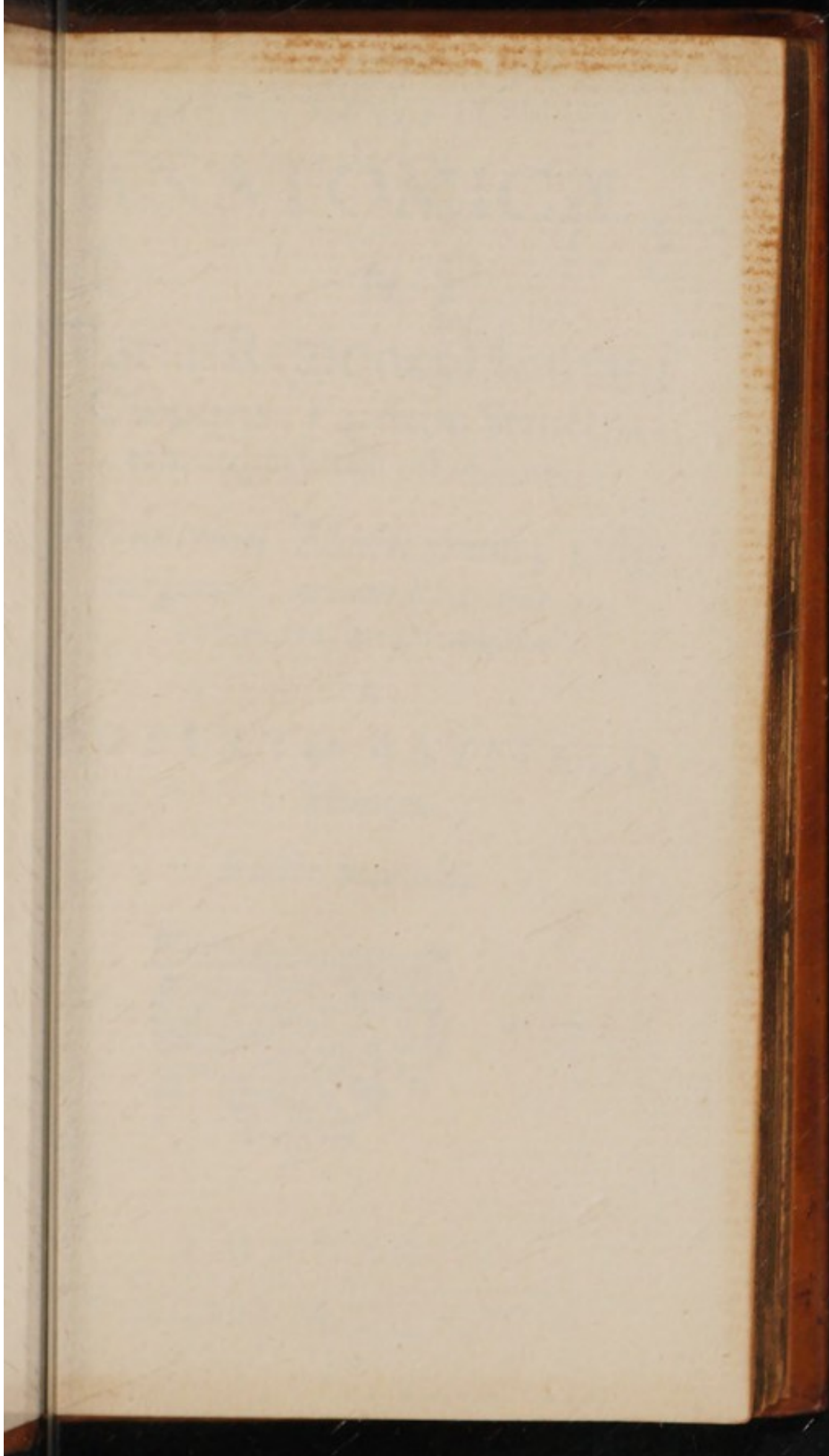
PRESS MARK

BAYFIELD, R.

TY

EX

AN

Varia

Corp

ram

Recent

ruy

ROB

Anno

V,

~~EXERCITATIONES~~
EXERCITATIONES
ANATOMICÆ,

In

1-2
Varias Regiones Humani
Corporis, Partium Structu-
ram atque usum ostendentes:

*Recentium Medicorum, Chy-
rurgorum, necnon Pharmacopo-
larum, in usum Divulgatæ*

à

ROBERTO BAYFIELD

Medico.

Editio Secunda.

LONDINI,

Anno Dom. M. DC. LXVIII.

4

SOCIETY OF LONDON MEDICAL

Cl
ROB

In Cor
cario
mus f
Serv
de E
e

ROBERTO BAYFIELD

Medic

L O N D O N

Anno Domini MDCCLXXII

Clarissimo Doctissimoque

V I R O,

ROBERTO GAWSELL

Armigero,

Et

In Comitatu Norff. Pacis Justi-

ciario, *Robertus Bayfield* Charissi-

mus sui Cognatus & humillimus

Servus, Sectionem hanc primam

de Exercitationibus Anatomicis

exhibitam in grati animi

testimonium con-

fecravit.

A 2

Lectio-

LECTORI

Candido Salutem.

*N*ter omnia eruditionis ingenuæ specimina, Candidissime Lector laureo-
lam medicina in hoc planè promeruit, quod cum reli-
quæ scientiæ benè esse tantummodò spectant, hæc & ipsum esse corporis humani intuetur. Artes liberales si consulas, earumq³ excellentiæ mensuram ab objectis accipias, quantò rem à corpore, immò verbum à re ipsa diminutam, tantò hæc illis omnibus sublimiorem facile iudicabis. Nec Theoria tantùm delectat quantum praxis proficit: Cunctis ergò m-
dicin-

Ad Lectorem.

dicinæ laboribus præferenda est Anatomia, eò quod mirificum divinæ potentia sapientiæque indicium in hominis structurâ exhibet, cui os sublime dedit vultusque erectos, & omnia sic artificiosè contexuit corporis lineamenta, ut quadratam supremi numinis exprimat effigiem, & majorem mundi machinam repræsentet, unde à Philosophis $\mu\iota\chi\rho\acute{o}\sigma\mu$ & audit quod omnia in se eminenter, quæ $\text{Μακρ}\acute{o}\sigma\mu$ & in se formaliter contineat, omnis etiamque præxeos basis sit, ac fundamentum; Nullum enim Medicamen præstabile est absque indicis, quæ non solum à morbo, sed à parte etiam affectâ deducuntur, secundum cuius naturam, temperamen, situm, unionem, sensumque diversum, singula applicantur & alterantur remedia. Adeò ut peritè medicari mintraleq; ἀνατέμνειν sint penitus ασύστατα. Admirande hujus Fabricæ observatio Phylosophorum primis stupendam creavit extasin, ejusque contemplatio Medicos omnis

Ad Lectorem.

ævi eximios solenniori anatomie studio
devovit. Ab antiquis Coronam Gale-
nus arripuit, doctissimi cuius dissectio-
num libri Laudis suæ æternum spectan-
ti exhibent monumentum. Inter Neote-
ricos (qui in præceptis artis hujusce re-
gulandis, observationibus superadden-
dis, controversiisque determinandis
ἔργον planè Herculeum navarunt) ac
miraculum excellere Columbus, Fal-
lopius, Laurentius, Vesalius, & Picco-
colhomineus, qui omnes in hac provin-
ciâ dextrè necnon indefessè laborârunt
judicii profunditatem phroseeos elegantia
sic attemperantes, ut unusquisque
Æsculapii instar salutem à cælo secum
attulisse videatur. Post quos omnes me-
dicè loqui, nihil aliud est, quam positi-
vè Homerum Iliadas scribere. Hi corpus
medicinæ animatum efformarunt, nos
eos sequentes, & eorum volumina in
Epitomen contrabentes, Sceleton solum
sumus exhibituri. Ipse ego cum diu
observâsssem, quantum tædii hac in arte
in

Ad Lectorem.

incipientibus (quorum causâ horis sue-
cisi vis scripsi) creârit librorum prolixi-
tas, & quamintoxicat animos opinia-
num diversitas, compendia hæc physica
æquè ac Theologica necessaria judicavi,
ut in ipso studiorum limine, observatio-
num ideæ præstò sint. Et rerum rudi-
menta eorum mentis Bibliotheca citiùs
præsentaret. Totum maximâ perspicui-
tate, ad Intellectus; brevitate, ad memo-
riæ adjumentum, composui. Tritâ, tutâ-
que viâ cursum direxi, Novos hujus seculi
Methodistas cum inventis suis, judicio
suo stantes cadentes vè relicturus. Figu-
ras ut communes & inutiles sensi omit-
tendas, eò quod (Celso referente) partium
positio, magnitudo, ordo, durities, molli-
ties, lævitas, processus, recessus, insertio,
receptioque iis accuratè distingui non
possunt. Anatomicas hæc exercitatio-
nes in tres divisi Sectiones, quarum pri-
ma tantum sub conspectu, reliquæ sub
manu sunt, quæ (si gustus hic imper-
fectior mentibus ingenuis delectationem

Ad Lectorem.

creet, vel Neophytos admodum edoceat, adeò ut reliquum optantes reddat) supremae medicaeque regionis partes eadem methodo prosequentes, certò certius expectentur ab illo, qui universam exoptavit Salutem.

EXER-

EXERCITATIONES
ANATOMICÆ,

seu

SECTIO PRIMA,

De structurâ atque usu partium,
ad ventrem inferiorem per-
tinentium.

CAPUT I.

*De Divisione Corporis humani
in genere.*

INter varias corporis Hu-
mani quæ circumferun-
tur divisiones, ista Ga-
leni præ cæteris præfe-
renda est, quæ dividit
corpus in caput, Thoracem, ventrem

A s.

&

10 L *Divisione corporis humani.*

& Artus, qui ramorum instar, è truncato corporis accrescunt. Patrem igitur istum anatomix nos præeuntem, liberrimè sequemur, corpus quà ab eò divisum in tres Regiones seu ventriculos exposituri. Quod ad extremitates attinet, hoc tempore tractare non intendimus.

Suprema Regio à vertice incipit, & in Claviculas desinit. Secunda est Thorax, qui incipit à Claviculis & desinit ad Cartilagine[m] ensiformem. Tertiã est venter, qui incipit à Cartilagine ensiformi, & in Os pubis terminatur. In Supremâ Regione continentur organa animalia, id est, Cerebrum, quod rationalis animæ est habitaculum, origo sensus & motus. In mediã partes vitales, & ad respirationem pertinentes; ut Cor, Pulmones & arteriæ; In infimâ, organa omnium naturalia, concoctioni nutrimenti, expurgationi excrementorum, procreationique subministrantia.

Jam procedamus, & Anatomico

rum

De Divisione ventris inferioris. II

rum more ab infimâ Regione incipiamus.

CAPUT II.

De Divisione ventris inferioris.

Venter inferior qui Græcè *γαστήρ* dicitur, in duas partes, Anteriores & Posteriores, dividitur. Anterior in tres Regiones distinguitur: Superior Epigastrica, Media Umbilicalis, ultima Hypogastrica seu Abdomen nuncupatur.

Epigastrica Regio incipit à Cartilagine ensiformi, & ad umbilicum intra duos digitos descendit. Partes habet laterales quæ Hypochondria dicuntur; Et mediam in quâ ventriculus & hepar continentur. In hypochondrio dextro maxima pars hepatis locatur; In sinistro lien & pars major ventriculi. Nonnulli partem superiorem hujus Regionis Scrobiculum Cordis,

12 *De Divisione ventris inferioris.*

Cordis, nuncuparunt.

Regio umbilicalis ab extremitate costarum notharum incipit, & ad os ilium tres digitos infra umbilicum terminatur. Tres etiam partes obtinet, duas laterales quæ ab Aristotele *λαγῶνες*; à laxitate nominantur; à Galeno *κενεῶνες*: In dextrâ Ren dexter, cum jejuni intestini colique portione, & cæco omni, In sinistrâ Ren sinister, cum coli parte & jejuni, locatur. Tertia, seu pars media omne jejunum ferè continet.

Regio Hypogastrica incipit tres digitos infra umbilicum, & ad os pubis terminatur. In tres etiam partes, duas laterales & mediam, dividitur. Laterales quæ ad locum ubi Pili protuberare solent, sese extendunt, ilia dicuntur, quia ileon ibi partim continetur; vasa etiam seminaria in utroque sexu, vesica & Rectum intestinum, inter quæ duo ultima viscera in mulieribus Sedes uteri Sita est. Media seu pars Anterior Hypogastrium propriè

De Divisione ventris inferioris. 13

propriè vocatur , atque nomen est
notius ; subter hoc pubes est , cuius
dextræ partes & sinistræ in femoris
flexu ad pubem inguina dicuntur , ubi
peritonæi est productio.

Pars posterior Regionis tertiæ &
infimæ , *Διζώμα* seu Cinctum voca-
tur , & vel est Superior , quæ lumbos
constituit ; vel inferior quæ nates.
Incipit à costâ infimâ , & in extremi-
tatem ossis sacri desinit.

Præterea , venter inferior cum
tribus suis Regionibus dividitur in
partes continentes & contentas.
Continentes sunt communes , & pro-
priae. Communes numerantur quin-
que Cuticula, Cutis, Membrana Adi-
posa, Membrana Carnosa, & Mem-
brana communis Musculorum. Pro-
priae sunt Musculi ventris, in numero
decem , Peritonæum & Omentum.
Contentæ vel ad concoctionem , ex-
pulsionem , aut generationem perti-
nent.

CAPUT III.

De Cuticulâ.

INter partes Alvum constituentess
 prima occurrit Cuticula, Græciis
ἐπιδερμὶς, quòd supra cutem nasci-
 tur; cujus instar cremoris est pro-
 ductio.

Pellicula hæc, est alba, tenuis, sine
 poris, densa, & cute compactior
 ut humoribus qui veniunt à centro
 ad circumferentiam, apparet; & fa-
 cilè cutim transeunt, sed ibi sunt de-
 tenti.

Sensûs est expers, omninò sine
 sanguine quia nec venam, arteriam
 nec nervum, recipit. Facilè deperdi-
 tur attritu aut aquâ fervente, & citò
 recuperatur, ubi cutis integra manet.

Cuticula generatur in misturâ san-
 guinis cum semine, à quo oritur va-
 por oleosus, quasi spuma sanguinis
 per internam cutis caliditatem, ex-

pulsus:

pulsus; sed condensatus à frigiditate humorum serosorum in utero, extra verò à frigiditate aëris, quæ magis condensat. Duplex observatur ab Aquapendente: una poris cutis inseparabiliter affixa, altera (quæ est tenuior) separabilis sine ullâ offensione.

Nulla actio tribuitur Cuticulæ, sed tantum usus, ut poros supervestiat cutis, qui aliter perpetue lachrymarent; ut ora vasorum communium defendat; ut transpirationem spiritûs & caliditatem naturalem quæ fert dissolutiones prohibeat. Ut medium tactus sit, ad temperandum sensum cutis exquisitum; eamque venustam, politam atque æquabilem efficiat.

CA-

CAPUT IV.

De Cute.

SECUNDUM integumentum commune, est Cutis, quæ Græcè δέσμα dicitur. Generatur ex semine perfectè sanguine mixto; ita tamen ut pars feminaria habeat victoriam, ex qua cutis spermatica judicatur.

Substantiam habet mediam (ab aliis membranis diversam) inter carnem & nervos: non adeò cruentam ut caro, neque expertem sanguinis ut nervus. Naturaliter est alba, aliquando tamen colorata ab humore prædominante, sensû exquisiti, & facilè extensibilis; ubique immobilis (quia connexa est partibus subjectis) cute frontis excepta.

Tenuis est in facie, lateribus, pene, scroto, & plantis pedum; sed in cer-
vice, Dorso, & cruribus densior est.
Tenuissima est in labiis, volis manu-
um,

um, & extremitatibus digitorum, quibus immediatè adhæret ad apprehensionem firmiorem & exquisitiorem.

Perforata est in variis locis. Sunt autem ejus foramina alia conspicua, ut os, aures, nares, &c. alia inconspicua & insensibilia, ut pori, qui instar foraminum cribri concinni, innumera- biles sunt. Hisce partibus est via transpirationis, ut excrementa tertiæ concoctionis effluant; unde à nonnullis Emunctorium universale nuncupatur; Et ut pori conserventur aperti, natura unicuique pilum assignavit.

Cutis vasa communia accipit pro nutritione, vitâ & sensu. Venas habet duas à jugularibus, duas ab inguini- bus, id est, ab Epigastrica & mamma- ria; duas ab axillaribus, & tot habet arterias: Nervorum numerum defi- nitum non habet; sed duo majores sunt circa papillas, duo in volis ma- nuum, duoque in radicibus unguium.

Revera Cutis quæ immediatum instrumentum est tactus, communio- nem

nem habet cum partibus præcipue
per innumeras venas, arterias, & nervos,
quorum extremitates undique excipit.

Ufus ejus est, totum habitum corporis
vestiendi, Sedem partium internarum
à frigore muniendi, excrementa
tertiæ concoctionis excipiendi, Sordes,
fuligines, & sudores excipiendi &
purgandi.

CAPUT V.

De Membranâ Adiposâ.

Tertium integumentum commune est
Membrana Adiposâ quæ Græcè *πμελη* dicitur.

Corpus hoc simile oritur à sanguinis
portione oleosâ necnon aëreâ sincera
ac elaboratâ, roris instar ex venis
capillaribus in cute terminantibus
per virtutem caloris moderati, exsiccante
& membranarum frigiditate & nervorumque
concrecente. Unde per

cernoscimus quod frigus vel calor
potior, est causa Adipis efficiens, qui
potius excrementum quàm pars ha-
rendus est.

Adeps cum partibus præcipuis
communicare non potest, quia non
erè nutritur, sed vitæ sensusque est
pers, ideoque venis, arteriis, & ner-
is caret, licet hæc tria vasa per adi-
nem distribuantur, ut ad cutim per-
eniant.

Tres sunt venæ per hujus ventris
pinguedinem disseminatæ. Prima à
mamulari externâ: Secunda ab epi-
gastrica externâ: Tertia à lumbaribus.
Glandulas habet copiosissimas quæ
excrementa in se recipiant, cum natu-
ra in habitum corporis, nociva ejicere
potest.

Condensata est exercitio vehemen-
ti, & calore immoderato, qui portio-
nem ejus tenuiorem, absumit; & den-
siorem relinquit. Cerebrum, Cilia,
Penis, & scrotum, pinguedinem non
habent, nec infantes nuper nati.

Ufus

Ufus Adipis est, humectare partt
calidas & ficcas, ut cor & renes, meo
tum faciliorem reddere, Partes mu
nire, Calorem nativum fovere, Spatti
vacua inter musculos, vasa, & cutim
(ornamenti causa) implere; vasis qui
ad cutim perveniunt lectum fore, all
mentumque in inedia præbere.

CAPUT VI.

De Membranâ Carnosâ.

Quartum integumentum com
mune est Membrana Carnosa
quæ Græce ὑμὴν σαρκώδης nuncupa
tur. Carnosa dicitur, quia in qui
busdam locis (circa frontem, ambitum
colli, & aures) abit in carnem muscu
losam.

Substantia hæc nervea generatur ex
femine, & sensum habet exquisitum,
ita ut si ab acri humore vellicatur, ri
gorem & concussionem excitet, sicuti
in febribus à bile. æqualis est magni
tudine

adine cuti, & figurâ similis, cui per
venas, arterias, nervos; & fibras mem-
braneas connectitur. Intexitur etiam
linguedine, ita tamen ut membranæ
musculorum, per fibras tenuiores ad-
hæreat. Parti anteriori colli, fronti,
& musculo lato penitus affigitur, quod
illis vix separari possit, ita ut in fa-
nelicis nil nisi membrana relinqua-
tur. Carnosior est versûs lumbos &
lorsum cui firmissimè adhæret, &
deò à nonnullis inde oriri dicitur.

Ufus ejus est, vasa cuti disseminata,
kursu suo dirigere & roborare; mus-
culos internos defendere; vapores
stos sanguinis oleosos & aereos qui
serviunt generationi adipis continere,
et condensare, ne defluant: Pingue-
linem præservare, ne à continuo mus-
culorum motu liquecant; & vulne-
ratam cutem consolidare, quæ sine
carne accrescere non potest.

CAPUT VII.

De Membranâ communi Muscularum.

DEtracto Panniculo carnosco
proximè sequitur communis
musculorum ventris membrana, quiri
tum commune corporis integumern
tum, quod (præter propriam cujuat
que muscoli tunicam) omnes muscu
los complectitur.

Sita est inter panniculum carnosum
& musculos; nam supra & infra fibris
affixa est, quæ tenuitate & congruitate
araneam præeunt. Maximè visibill
est si in Epigastrica Regione separari
incipias circa oram spuriarum, & sic
vertebris ad ternum.

Pertenuis nervosaque est ejus subb
stantia, pervalida tamen & ita firm
musculis affixa, ut facilè (nisi à peritto
pectore) develli non possit.

Coloris est albi, & à musculorum
nervosiff

De Musculis ventris inferioris. 23

nervosis fibris originem habet. Nutritur, & sentit more aliarum partium communium, & frigida & sicca est temperiei.

Ufus est musculos vestire, & in unione sua naturali continere, (nam eos circumdat instar cinguli) ne in motu diffilient & dehiscant; musculis sensum communicare, & ab aliis separare. Tantum de corporis communibus integumentis. Proximè sequuntur partes propriæ continentes: *viz.* decem musculi, Peritonæum & omentum.

CAPUT VIII.

De Musculis ventris inferioris.

Post partes communes continentes, proximè sequuntur decem musculi qui (secundum fibrarum suarum positionem) ventrem inferiorem contine-

24 *De Musculis ventris inferioris.*

contégunt : utrinque numerantur quinque ; duo obliqui descendentes seu obliqui externi, duo obliqui ascendentes vel interni, duo pyramidales, duo recti, & duo transversi ; omnes pariter figurâ, magnitudine, actioneque, æquati : Ita mutuò compacti, quod obliquus ab uno latere descendens, cum diverso jungatur, & sic de reliquis.

Musculi omnes alteri in quiete sunt directi, sed in actione curvantur. Hi ante actionem curvantur, & cum operantur, intûs flectunt, quâ cavitate inferiores facilè comprimunt.

Aliquando par unum, aliquando alterum elaborat : at cum omnia, tum æqualis est compressio, quæ cum diaphragmate movente, expulsio excrementorum, validæ expirationes, spiritus cohibitiones, & fætus expulsiones, sequuntur. Præterea usum musculorum ventris est, dum quiescunt, contegere ac munire partes internas, & calorem internum fovere atque conservare.

Quam

De Musculis ventris inferioris. 25

Quamvis Musculi ventris diversis artibus hæreant, à quibus dicuntur riri, omnes tamen inseruntur ad lineam candidam ventris, (ubi tendones musculorum præcipuè obliquorum, ita conjuncti sunt, ut unicum videantur constituere tendonem) & ad ossa pubis. Linea alba inservit connectere omnes musculos ligamine communi ad uniendam dextram & sinistram; nervosa incipit à cartilagine ensiformi, & sic per umbilicum transiens (supra quem latior est secun- dum rectorum distantiam) ad commissuram pubis terminatur.

Præterea tendones musculorum ad ventrem pertinentes perforati sunt in inguine, ut detur transitus peritonæo, & duobus musculis cremasteribus, ad suspensionem testiculorum compa- ratis.

Jam pergamus ad particularem musculorum ventris descriptionem.

Primum par Musculorum quod in dissectione occurrit, est externum,

B

feu

De Musculis ventris inferioris.

seu obliquè descendens (ita dictum
fibris, quæ à parte superna ad infere-
nam obliquè descendunt) quorum
substantia est partim sanguinea, par-
tim spermatica, sed portio carnea
prædominat. Per hoc (quod illis in-
fra conjungitur, per interpositionem
substantiæ viscosæ glutinis instat)
maximum & latissimum est, nam
totum ventrem oblique tegit. Prin-
cipia habet varia triangularia, seu pin-
nas, à sextâ, septimâ, octavâ, nonâque
costâ, vel potius ex interstitiis costarum,
ortas; è quibus, singulis pin-
næ singuli nervi porriguntur. Ab apice
bus etiam transversorum processuum
vertebrarum lumborum, exoritur.
Musculi hi duo obliquè descendentes
in ferratum majorem digitatim, inser-
runtur; Serrato etiam postico infere-
riori, & costis tribus infimis, con-
nectuntur. Partes eorum carnosæ in
extremitate ossis ilium, membranæ
& nerveæ in osse pubis & in lineâ alba
circa medium Abdominis, terminantur.

tum

De Musculis ventris inferioris. 27

ar. In duobus locis sunt perforati, primo ad umbilicum, secundo ad inguina, in viris, pro exitu seminalium; in mulieribus, duorum ligamentorum teri rotundorum & nerveorum, quæ prope nympham desinit. Peculiaris usus est, cum oblique simul elaborant, partes supernas necnon laterales ventris utrinque comprimere.

Secundum par Musculorum est oblique ascendens, seu internum, quod cum fibris contrariis par prius interfecat. Mediam Abdominis portionem occupat, & figuram habet triangularem. Carnosum oritur ab appendice ossis ilii; membranofum vero à spinis ossis sacri, & sursum ascendens ea tegit, usque ad Cartilagineas costas quatuor inferiorum veniat; &

ad partem anteriorem alvi adducitur, in lato nerveoquetendone desinit; qui tendo supra umbilicum duobus ex apparet, ut Anatomici recentiores observarunt, unâ parte supra musculos rectos, alterâ parte infra: ut

28 *De Musculis ventris inferioris.*

rectus quasi in vagina repositus sit, secundo
prope lineam albam reunitur, eidemque
que inseritur. In cartilagine etiam em-
siformi, ad umbilicum & os pubis ob-
venit. Quatuor habet venas & arte-
rias à muscula, quæ à lumbaribus ori-
untur, & per regionem abdomini
necnon peritonæi disseminantur
nervos etiam accipit à vertebra lum-
barium, qui secundum transitus fibra-
rum inseruntur. Horum peculiari
usus est, cum obliquè simul elabo-
rant, partes infimas necnon latera
les ventris utrinque ad pubem com-
primere.

Tertium par Rectorum est, ita de-
ctum à fibris rectis, quæ secundum re-
ctitudinem corporis decurrunt. Ori-
tur secundum nervorum insertione
ab utroque latere cartilaginis ensi-
formis à sterno, cum lato & carno-
princípio, & sic per longitudine
abdominis extensum, tendine in
pubis definit, cui etiam inseritur
Varias habet interfectiones nervos

quartum

quarum una semper est directè subter
umbilico, duæ & aliquando tres su-
pra; omnes ad roborandas fibras car-
nosas constituuntur, quæ aliàs per
longitudinem frangi possint, & ad
rectos obliquis ascendentibus & des-
cendentibus musculis, connectendos.
In interna rectorum superficie decur-
rit Epigastrica ascendens & mamma-
ria cum ramo venæ cavæ, quæ subter
claviculas transit. Hi rami utrique
cum suis arteriis, circa medium mus-
culi coeunt; ubi paulatim supra um-
bolicum per anastomoses conjungun-
tur. Quæ anastomosis consensum
magnum inter uterum & mammas,
abdomen & nares efficit. Quatuor
habet nervos, qui ab intercostalibus
fluunt, at ab infimis vertebri sterni
procedunt, & sic peritonæum perfo-
rantes, se rectorum intersectionibus
aut distinctionibus inserunt. Usus
rektorum est, ut partem inferiorem
pectoris deorsum trahant, quod su-
perna meliùs extendatur, ut in expira-

30 *De Musculis ventris inferioris.*

tionibus magnis violentibus accidi-
ut comprimant ventrem ad dorsum
expulsionemque excrementorum aac
juvent.

Quartum par Pyramidalium est
dictum à figurâ. Carnosum, oritur :
externo osse pubis , cui etiam nerri
porriguntur , & definit in medio L
næ albæ , cum tendone rotundo
gracili , qui modò usque ad umbil
cum producitur. Pyramidalium firm
ster dextro sæpissimè brevior ang
stiorque apparet ; quorum longiss
mus , quatuor digitorum latitudine
rarò excedit. Quanquam in non
nullis deficient , & præsertim dexte
caro tamen superjecta supplet defe
ctum. Usus Pyramidalium est ves
cam dum mingimus leniter compr
mere ad urinæ excretionem , ideoqu
tendones suos intra rectos immittunt
(à quibus per fibras dispares , & mem
branam peculiarem distinguuntur
in eam peritonæi partem , quæ ves
cam includit. In violentis excretionibus

De Musculis ventris inferiores. 31

us cum cæteris elaborant; unde Succenturiati nuncupantur.

Quintum par transversorum est sic dictum à fibris transversis, quæ secundum latitudinem corporis excurrunt. Peritonæo ubique (nisi ad umbem) contumaciter adhæret, & figuram habet quadrangularem. Hi musculi orti ab apophysibus transversis vertebrarum lumbarium & ab ossibus ilii, sub extremitatibus cartilagineis costarum notharum subtercluantur, (ubi diaphragmati nectuntur, & fibras habent continuatas; deò ut diaphragma pro excretionem eorsum trahant) & sub recto musculo per latam aponeurosim ad lineam albam desinunt. Horum peculiaris usus est partes medias & laterales ventris, & colon præsertim, comprimere.

CAPUT IX.

De Peritonæo.

Post omnes Musculos Abdominis, proximè sequitur Peritonæum, quod tenuis est membrana araneæ instar, omnibus inferioris ventris partibus, circumtensa. Superficies ejus externa fibrosa est, & nonnulla aspera, ut firmiter musculis adhæreat interna glabra & sicut humore unctuosissimo oblita, ne lenitatem intestinorum offendat.

Inter omnes corporis membranas hæc est amplissima, (nam totum ventrem inferiorem succingit) & figuram habet ovalem. In viris crassior est ab umbilico ad cartilagineam ensiformem, non solum ut ventriculus melius extendat, sed ut partium calliditatem præservet, concoctionemque promoveat: In mulieribus verò crassior ab umbilico ad pubem, ut in conceptione juxta molem & uteri amplitudinem dilatari possit.

Spermatice hæc substantia producit mesenterium; & omnibus ventris partibus, scilicet, ventriculo, Hepati, Renibus, Intestinis, utero, &c. membranam contribuit. Pars ejus superior diaphragmati arctissimè adnectitur (unde eo inflammato hypochondria sursum convelluntur) inferior ossi pubis & ilii, anterior lineæ albæ & transversorum musculorum tendinibus.

Externa etiam Peritonæi membrana lumborum vertebris firmè adhæret (ubi crassior est & nisi fracta separari non potest) ex quarum ligamentis, vel potius periosteo, originem accipit: interna nullum habet cum vertebris nexum. Revera ubique est duplex, quia ex membranis duabus consistit; quarum interna, brevior est externâ, quia non comitatur externam usque ad testes, sed in Abdominis cavitatibus desinit. Tanta est distantia, ut inter se vesicam compre-

hendant. Duplicatura ejus etiam omentum, mesenterium, & ligamentum hepatis vestit.

Supra, tria habet foramina, unum ad dextram pro transitu venæ cavæ alterum ad sinistram, ut per eum cæcophagus stomacho sit unitus: Tertium pro transitu aortæ, venæ sine pari, & nervorum sexti. Infra, circa anum cervicem vesicæ & uteri, vasaque, a crura descendencia, perforatur; antea rursus in fœtu, ubi umbilicus est, seorsum postea occluditur. Productiones etiam sunt duæ ob vasa spermatica descendencia ad testes, quos externa peritonæi membrana obvolvitur, & propria tunica constituit erythroïdem.

Venas & arterias à vasis diaphragmaticis, mammariis & epigastricis aliquando à feminalibus, accipit. Ramos nervorum habet aliquos, sed parvos, ex iis musculorum ventris, quibus, sensus peritonæo communicatur.

Usus est, ad excretionem promovendam.

vendam, ventriculum & intestina in parte anteriori (prout supra à diaphragmate) comprimendo; ad partes ventris infimi vestiendas; ad vasa curu suo roboranda; gracilia enim inter membranas hujus peritonæi duplicatas, sunt custodita) & ad omnes partes in sede sua naturali, ne diffiliant, continendas.

CAPUT X.

De vasis Umbilicalibus.

Vasa Umbilica sic dicta, quia umbilicum pertranseunt, sunt quatuor: Vena una, Arteriæ geminæ & diaphragma interjectus.

Vena umbilicalis (nutricula embryonis dicta, quia fætus eâ totis mensibus enutritur) est omnium prima, quod omnibus corporis partibus, quoad carnosam suam substantiam perfectionis rudimentum: Et ante ulla viscera cum arteriis umbilicalibus ex se-

mine immediatè conformatur. Hic
 vena (cujus nodi sanguinis moratione
 ni inserviunt, ut exquisitiorem po
 nutritione fætus elaborationem rece
 piat) à radicibus portæ originem habet
 in concavâ hepatis, ejus fissuram
 ram penetrans, inter duas peritonæ
 tunicas ad umbilicum progreditur.

Arteriæ geminæ ex iliâcis prod
 unt, vel potiùs illic inferuntur, & v
 ficæ latera perreptantes, cum venâ
 ut supra, feruntur. ὀμφαλῶν
 rò sive umbilicus (cujus summitas
 ἀκρομφαλιον pars superna ἐπομφάλιον
 inferna ὑπομφάλιον, cutis circumiectione
 γραῖα, à rugis fortasse, quasi anicula
 lam dicas) ab Aristotile ῥιζα γαστρικῆ
 vocatur, quia vasis prædictis, tantum
 quam è fibris radicis, fætus nutrimentum
 à placentâ (tanquam ex terra) attrahit.
 Umbilicales arteriæ quibus fætus transpirat,
 sanguinem vitalem ad aortam deferunt, è quâ
 cor vitæ calorisque fætus nativi præservandi
 causâ affluit.

Quartum vas (urachus dictum) à vesicæ fundo provenit, & inter geminas peritonæi tunicas ad umbilicum adit. Canalis est urinæ ad Amnion abductioni ordinata. Varolius totam in vesicâ urinam usque ad partum affirmat, unde infantes primò die tantopere mingunt.

Quatuor hæc vasa in umbilico occurrentia, post partum in Ligamenta degenerant, ad hepar & vesicam (ne moveantur) firmiter retinendum.

CAPUT XI.

De Omento.

POST Peritonæum sequitur Omentum quasi operimentum, Græcè ἐπιπλοον à supernatando dictum, quia intestinis veluti innatat. Consistit ex duabus membranis (quarum una supra aliam incumbit) quas accipit à Peritonæo. Subtiles & leves sunt, ne pondere gravent: Anterior

exteriori membranæ ventriculi acc-
fundum, Cavæque lienis parti, alli-
gatur. Posterior colo intestino nec-
non duodeno adhæret: Hepati etiam
vesicæque biliaræ cum fibris mem-
brancis adnectitur.

Spermatica hæc substantia ob ve-
narum multitudinem multum adipis-
habet, inter quem, glandulæ sunt
parvæ sed plurimæ, quæ humidum
fæculentum exugunt, itaque omen-
tum Mappa ventris appellatur. Figu-
ra est Marsupii, quia gemina ubique
& adeo disjuncta, præsertim in ea
parte omenti quæ supra intestina ex-
panditur, ut manus introduci queat.

Infra umbilicum se extendit, rarò
ad os pubis, & tunc in mulieribus
pinguioribus sterilitatem frequenter
parit, os uteri comprimendo. Venas
solum accipit à venâ portâ; Arterias
à cæliaco & mesenterio ramo, exi-
guosque nervos à ramulo sexti, ut
non sit omnino sine sensu.

Ufus est, ut Sustineat ramos venæ
portæ,

portæ , cæliacæque arteriæ , qui in
ventriculum , lienem , duodenum in-
testinum & colon , transeunt ; ut for-
des lienis accipiat , sicut enim in Hy-
dropicis plenum est aquis , sic in me-
lancholiâ hypochondriacâ lienisque
passionibus , sanguinis serosi necnon
fæculenti receptaculum est ; ut ven-
triculum , colon & duodenum Dor-
so connectat ; hepar lienemque simul
copulet ; ut vapores istos intra alvum
(sicut in Reticulo) volantes conti-
neat ; eosque in adipem convertat ;
quæ ad fundum ventriculi foven-
dum , pariterque ad intestina hume-
ctanda , Caloremque eorum natura-
lem alendum , inserviat.

CAPUT XII.

De Intestinis.

ORdine sectionis sequuntur inte-
stina , quæ sunt corpora oblon-
ga , rotunda , concava , varièque cir-
cum-

cumgyrata ne alimentum, ante abso-
lutam chyli distributionem, statim
elabatur. Græce *ἐνλεγε* dicuntur, quia
in intima corporis parte sunt colloca-
ta. Connectuntur per Mesenterium
quo & omenti interpositione dorso-
renibusque colligantur, & sic per of-
fis ilii-cavitates sustinentur.

Consistunt ex tribus tunicis. Ex-
terior seu tunica communis immedia-
tè est ex membranis mesenterii,
quamvis mediatè à Peritomæo. Me-
dia est valida & fibris carnosis plena,
ad calorem, quo juvatur concoctio,
meliùs adaugendum. Interior nervo-
sa ac rugosa est, pariterque membra-
neâ crustâ instrata, ne meseraicarum
[lactearum] ora, quæ exsugunt par-
tem chyli tenuiorem instar hirudi-
num, obstruantur. Mucositate etiam pi-
tuitoso est oblita, ac veluti loricata,
ne contactu bilis transeuntis tunica
lædatur.

Membrana interior fibras habet
obliquas ad retinendum; media trans-
versas

versas ad expellendum; exterior rectas
ad contrahendum; & hæ (quæ ad
transversas roborandum dantur) pau-
ciores sunt in tenuibus, in Crassis plu-
res, præsertim in recto. Fibris eo-
rum transversis quicquid continetur
expellitur. Et motus hic peristalti-
cus dicitur, quo sensim per partes
intestina supernè deorsum contra-
huntur.

Præterquam hæc media & interior
tunica quæ propriæ nuncupantur,
densiores sunt (præsertim in colo &
Recto) Primum, ad facultatem ex-
pulsivam juvandam. Secundùm, ad
intestina in morbis aliquibus e. g. in
dysenteriis, præservanda. Utræque
tamen tunicis ventriculi sunt mollio-
res & tenuiores, quia ibi dura & in-
concocta, hic plerumque instar pap-
pæ mollia, recipienda sunt.

Intestina (Pyloro conjuncta &
usq; ad anum continuata) pinguedine
extrinsecus obducuntur, quæ calo-
rem nativum focillat ac præservat.

Quoad

Quoad longitudinem verò, sexies corpus excedunt in quo continentur Venas habent à portâ: arterias à cæliacâ, nervosque à sexto pari.

Quanquam intestina sint continuata & sine divisione, respectu tamen membranarum variationem recipiunt: Aliquæ enim sunt tenuia quia tenues membranas habent. Hæc sunt tria; Duodenum, Jejunum & Ilion; quæ chylum perficiunt & distribuunt. Aliquæ sunt magna & crassa, quia crassas habent tunicas, & partem succi crassiorem absolvunt pariterq; hæc sunt tria; Cæcum, Colon, & Rectum. Nunc de his omnibus ordine loquemur.

Primum tenue intestinum Duodenum dicitur, à Galeno ἐκφυσις, quasi productio, scilicet ventriculi; ab Herophilo δωδεκάδακτυλον, quod olim duodecim digitorum transversorum longitudinem æquabat. Hodie verò in nostris corpusculis ultra quatuor se raro extendit. Incipit in dextro

dextro latere à Pyloro subter ventri-
 culum, & ad circumvolutiones rectâ
 ascendit. Crassius est reliquis tenui-
 us; sed angustiori cavitate, ne Chy-
 lus transidus nimium festinet. Venam
 accipit brevem à trunco venæ portæ,
 quam intestinale vocamus, arte-
 riam à dextro cæliacæ ramo; & utræq;
 in fineâ rectâ secundum intestini longi-
 tudinem ad jejuni principium, defe-
 runt. Nullam habet meseraicam,
 sed sine infimo à vesica biliaria po-
 tum admittit, qui intestinum pene-
 trans, inter duas membranas deor-
 tum usq; ad ileon repit, ubi membra-
 nam interiorem perforans, excremen-
 ta humore bilioso, inficit, & expul-
 sionem adjuvat: si verò bilis per me-
 um cholidocum fluens, exitu pro-
 hibita sit, resultat in ventriculum &
 vomitum efficit. Supra pancreas si-
 tum est, ut intestinum humore lento
 numectet.

Secundum *vñsis* jejunum dicitur,
 quia in sectionibus sâne Chylo repe-
 ritur.

ritur. Vacuitatis causa triplex est, Prima, vicinitas hepatis Chylum exsurgentis. Secunda, Magnitudo copiosaque meseraicarum [lactearum] venarum. Tertia, liquiditas chyli traheuntis. Ortus est ubi gyri primùm observantur in dextro latere sub collo & supra umbilicum; in qua regione totum jacet jejunum. Coloris est rubicundi, præsertim circa ejus principium & duodecim palmos longitudine, Illius longitudine verò, digitulum (nisi inflatum) non, excedit. Terminatur in ileo, & in ortu suo porum habet Chylidocum.

Tertium dicitur ileon ἰλεόν ἢ ἐκ τῆς ἀεῖλαι, à circumvolvendo, quod plurimas habet circumvolutiones, ad moram chyli utiliore. Oritur à jejunum ubi venæ meseraicæ pauciores sunt, & sub renem dextrum transiens sursum ascendit versus latus sinistrum, & circumagens in cæco definit. Situm est subter umbilicum aequalia & coxas utrinque; Et quanquam jejunum

jejunum fit continuatum & similis substantiæ, tamen Chylo non sic indiget, nec venis meseraicis ita abundat. Intestinum hoc, in quo excrementa fiunt, viginti duo palmos longitudine propemodum, at unum tantummodo digitum latitudine, æquat. Ileon Secunda est iliacæ passionis (quæ excrementorum vomitum infert) & frequentius delabitur in scotum, quod Terniam intestinale producit.

Quartum intestinum Ordine, & crassorum primum, dicitur Cæcum, propter usum obscurum, quem habet in adultis, & quia uno tantum orificio reperitur. Hoc perpusillum in hominibus, & ad finem ilei, colique initium, processus instar vermiformis, excussa sine, propendet. Adnectitur veni dextro, peritonæo, mediante, sed à mesenterio liberum. Quatuor pollices longitudine, at unum latitudine æquat. Usus appendiculæ hujus membranæ est, dum fætus in utero manet, ad recipienda ista excrementa liquida

liquida quæ pluribus mensibus co-
lectantur, igiturque ab intestinorum
numero excludenda non est. Sec
postea cùm infans adolescit usus app
pendiculæ cessat, quoniam excremen
ta quantitate decrescentia, in cæcum
non sunt adaçta, adeo ut latitudin
contracta sit, & reliquis intestin
angustior.

Quintum intestinum ordine, &
crassorum secundum dicitur colom
ἀπό τῆς κολάζεσθαι, à torquendo, quòd
in eo Sedes est colicæ passionis; vç
ἀ κωλύω retardo, quia transeunte
remoratur fæces. Principium hujus
intestini, ab Antiquis Cæcum dictum
rotundum est instar Globi, peram
plum & ullâ intestini parte capaci
Oritur circa os ilium dextrum, &
reni ejusdem lateris adhæret, inde sur
hepate sursum reflectens, interveni
te omento, ventriculi fundo, lienis
renique sinistro valdè, connectitur
unde facto flexu, in recti principio
desinit. Intestinum hoc supra tenui

transiens figurâ literæ Romanæ S. non dissimile plurimas habet Cellulas (ad meliorem sæcum elaborationem) & substantiâ cæteris carnosius est. In ejus transitu sub cavitate hepatis vesicam biliariam attingit, cui cum fibris membraneis nonnunquam connectitur, & per quam luteo colore, & per pulsionis causa, inficitur, qui à bilitate transudantis parte tenuiori procedit. Ad coli initium reperitur valvula membranosa instar circuli, quæ fluxum fordium & clysteris ascensum in ileum impedit. Valvula hæc adorsum spectat, quia excrementa ex orificio in colon ascensu, non descensu, deducuntur. Vinculum habet proprium, quo cellularum ordo continetur. Et quia humore rorali pingue-ntis mesenterii destituitur, natura glandulas adiposas ad humectationem usus intestini sparsim circumjecit. Singulari etiam fruitur ligamento, quo superioris, inferiorisque partibus connectitur. Colon palmas octo vel no-

vem longitudine frequentius æquatur
& latissimum necnon amplissimum
est omnium, ita ut per magnitudinem
ejus flatûs receptaculum fiat, qui hinc
& genitus & per aerem ab infra re-
ceptus est.

Ultimum intestinum ab extensio-
nis modo Rectum vocatur. Unum
palmum cum dimidio longum est
latum tres digitos, corpulentum, cra-
ssum ac carnosum, ut validius foret
expulsionem fæcum, quæ in extremi-
tate coli Rectique intestini obdura-
solent. Principium ejus est in summo
ossis sacri, inde deorsum transit
extremitatem coccygis, cui peritonæ
interpositione, subter vesicam in vi-
ris, in mulieribus sub utero, firmè
connectitur. Unde harum partium
in utroque sexu consensus.

Ad recti finem musculus figitur
orbiculatus, Sphincter dictus, vel
constrictor, ab infimis ossis sacri por-
tibus ortus, ano, carneis transver-
sisque fibris latè circumfusus,

exco-

Excrementa involuntariè delabantur, quæ validè continere, recti proprium est, donec irritatâ facultate expellenda sint. Præterquam duo alii sunt muscoli, lati ac membranosi, qui ad extremum hujus intestini utroque latere descendunt, ab ossium pubis sârique ligamentis exorti, qui supra sphincterem inserti, anum sursum retrahunt post excretionem (unde levatores nominantur) & penis radicem, cui, in viro, in fæminâ vero vâginæ uteri, sese conjungunt.

Rectum duplices habet venas. Interna frequentius oritur à mesenterica sinistra, quæ ramo splenico interam conjungitur, unde Hæmorrhoides internæ. Altera ab Hypogastrica ramo cavæ: Hinc externæ. Arterie etiam comitantes venas sunt duæ: prima, à mesenterica inferiore: secunda, ab Hypogastrica. His quatuor nervuli, ab extremo spinali medullæ derivati, sese conjungunt.

C

Ufus

Ufus omnium intestinorum esse
 Chylum recipere, concoquere, dis-
 tribuere, eumq; retinere, ne cont-
 nua fiat ingestio & egestio; etiam
 excrementa tertiæ concoctionis ex-
 portare.

CAPUT XIII.

De Mesenterio.

SUB intestinis est mesenterium
 quod substantia est partim adiposa
 partim spermatica. Μεσέντερον dicitur
 quoniam ἐν μέσο τῶν ἐντέρων locatum
 Duplici constat membranâ densa
 robusta, ad primam & tertiam lum-
 borum vertebram à peritonæi tunica
 interiori, exorta. Figura ferè circula-
 ris est, & innumeras habet venas
 arborum instar ad arboris radices
 quæ adaugefcentes in portam tandem
 illabuntur.

Quod ad venas lacteas quæ per me-
 senterium disseminantur, & in an-
 que

dam, quæ aliter distributionem Chyli ac sanguinis retardare possit; & illam atrophiam universalem efficit, quæ in Scirrhum patiuntur. Intestina glandulas copia est adipis ad spacium implenda, & calorem naturalem conservandum.

Glandulosa hæc substantia, nuncupatur *mesenterium medicorum dicta*, dividitur in *μεσείριον*, quod est ea portio mesenterii quæ tenuia intestina in medio ventris colligat: & *μεσέκωλον*, quod colicæ in dextro & sinistro latere connectit. Adnectitur etiam Recto, quod *Απενδικο* mesenterii pendicula mesenterii nuncupatur.

Ufus ejus est, ut sit vinculum commune ad intestina lumborum & vertebris annectenda; & ut roborat vasa quæ membranas mesenterii percurrunt.

CAPUT XIV.

De Pancreate.

Pancreas est corpus laxum ac glandulosum, ad attenuandum purandumque Chylum, eumque jecori mienique præparandum, antequam sanguinem convertatur, ultimum.

Nectitur primæ lumborum vertebræ per membranam omenti. Intestino duodeno arctè adhæret, tanquam eo magnam chyli portionem eliciat; sed adhæfio ejus lieni non ita firma est. Connectitur etiam cum membranis quibus lobo jecoris fundoque ventericuli, subter quem mollis instar alvinaris subjacet.

Chylum susceptum hepati submittrat, non per venas ullas à porta ascendentes aut arterias, sed per venas lacteas, sic dictas à colore earum capicante, qui in sectione animantium tummodò videndus est. Sunt longa

& vascula rotunda, ex membrana tenui producta, à pancreate sursum ad jecur, circa locum ubi truncus vena portæ descendit; deorsum verò intestina, minutissimis propaginibus dispersa.

Lactearum distributio (cujus origo haud aliunde quam à pancreate rectius deducitur) est diversa. e. alia ad Mesenterium progrediuntur, alia ad hepar, aliaq; ad truncum cavæ derivantur. Hæ parvulas habent vasculas quæ chyli suscepti ad intestinum regressum impediunt.

Singularis etiam in pancreate canalis observanda est, nuperrimè inventus, quæ longitudinem transiens, jejunum ad meatûs cholidoci foramen inferitur. Oculo magis intento speciem venæ repræsentat, & ad extremum pancreatis, vel lienis potiùs illuc deflecta, depurganda infervit; quâ igitur obstructâ pancreas tumescit.

Spongiosa hæc substantia glandulosa est plena, ut omnes sanguinis crudi

portiones excipiat quas omentum & mesenterium continere non possent; & quia officium lienis agit, sanguinem tingens eumq; pro hepate depurans, lienis vicarius nuncupatur. Tota quasi pinguedo in obesis videtur. In facilibus rubicunda carniq; simillima, sed ad intra candida chyloq; plena, ut in sectione animantis apparet; & si naturalem conformationem seruet, quatuor digitis latitudine adæquat. Interdum tamen ita turgida est ut comprimat duodenum & ibi liberum chyli descensum impediatur, ita ut vomitum efficiat. Aliquando etiam atitur scirrhum, qui vasa comprimens consumptionem producit. Vera (cum mesenterio) plurimum morborum Hospitium existit. Sedes febrium intermittentium hypochondriacæque melancholiæ, & quasi Senaria in quam omnes mali humores referuntur.

Ufus ejus est, ramos venæ portæ, & arteriæ cæliacæ, nervorumque divi-

fiones à compressione fulcire ac munire: præsertim ramum splenicum qui lienem ingreditur, Ventriculi etiam concoctionem juvare per vapores humidos, ut in balneo Mariæ.

CAPUT XV.

De Vena Porta.

Vena Porta oritur ex cava jecoris parte inter duas eminentias exiguas, ne à vertebriis comprimatur. Hæc vena post cavam est maxima, figurâ calami instar, rotunda ac fistulosa, & ex tunica propria, unaque communi à peritonæo componitur.

Literati hanc venam arbori assimilantes meseraicas cæterasque infimæ ventris radices, & truncum in jecore constituunt: ita ut radices per hepatis substantiam (sicuti à principio distributionis & radicationis) dispergantur.

Truncus indivisus emittit venulas
duas

duas à parte anteriori ad vesicam biliariam, quæ cysticæ gemellæ dicuntur; aliam verò venam ad ventriculum, ideoque gastrica dextra nuncupatur. Quoad ramos, Superiores per cavam hepatis partem disseminantur. Inferiores oriuntur ad latus dextrum & sinistrum.

A latere dextro tres rami seu venæ procedunt. Prima, Gastroepiploica dextra, quæ ad fundum ventriculi & membranam omenti superiorem pergit. Secunda, intestinalis, quæ ad medium duodeni jejunique initium transfertur. Tertia, mesenterica, quæ in tres venas subdivisa est: quarum duæ dextræ mesentericæ dicuntur, & in jejunum, ileon colique portionem abeunt. Altera mesenterica sinistra, quæ cum ramis plurimis in mediam mesenterii partem dispergitur, & in istam coli regionem, quæ à dextro latere ventriculi ad rectum pertingit. Ex hac vena hæmorrhoidalis interna procedit, quæ quan-

quam unica sit, plurimos habet ramos
circa anum dispersos.

Ex latere sinistro Ramus splenicus
exoritur, & ab eo plurimæ propagi-
nes, aliæ ante, aliæ post ejus divisio-
nem.

Ante divisionem venæ provenien-
tes sunt, primo Gastrica minor &
sinistra, quæ partem ventriculi po-
steriorem aggreditur. Secundo Gas-
trica major, quæ subter ventriculum
ad orificium ejus superius cum tribus
reperit ramis; quorum medius Corco-
narius stomachicus dicitur, quia co-
mum ventriculi circumdat. Tertio epiplo-
ica dextra, quæ ad latus dextrum
membranz inferioris omenti, & ad
colon cui nequitur, attinet. quarto
epiploica postica, quæ cum duplici rami-
ficatione in tunica omenti inferiorem ubi
colon fixum est, transit: quinto & ul-
timo Pancreæ sequuntur venæ, quæ
(tanquam capilli minores) pancrea-
tineunt.

Post divisionem ex ramo superiori

oritur

oritur vena insignis, vas breve communiter dicta, quæ fundum ventriculi sinistro in latere penetrans, inter tunicas repit versus orificium, ubi faccum melancholicum ad appetitum excitandum, ingurgitat. Nonnulli conjunctionem inter vas breve & phrenicam observârunt, quæ ramus est cavæ, ita ut hoc modo sanguis in lienosis per nares expurgari possit. A Ramo inferiori duæ venæ procedunt, prima Epiploica sinistra, quæ ad latus inferioris membranæ omenti finistrum, transit. Secunda Gastroepiploica sinistra, quæ cum recta se jungit, & ventriculi fundum obit.

Ufus est partes à Cava intactas nutrire, & sanguinem ab hepate ad intestina deferre.

CAPUT XVI.

De Arteriis Abdominis.

Orta à Ventriculo cordis sinistro originem accipiens partitur

in truncum minorem cujus sedes superior, & majorem cujus inferior existit; ac ad extremitates descendit. Aliis quibus ejus ramulis vena porta, aliis cava attenditur. Qui comitantur ramos venæ portæ, sunt tres: Cæliaca arteria, mesenterica superior & inferior.

Cæliaca (sic dicta quod plurimos ramos ad ventriculum mittat) oritur à parte anteriori aortæ ad spinam dorsif, & divitur in ramum dextrum graciliorem; atque finistrum amplio-rem, uterque quasi ab unico radice oriuntur, & sub ventriculi regione postica venæ portæ in pancreatæ annectuntur.

Dexter ad Hepatis cavum ascendit, & nonnihil progressus, ab altiori parte mittit Gastricam dextram, & Cysticas gemellas; Ab inferiori epiploicam & Gastroepiploicam dextram, etiamque intestinale, ad imitationem venæ portæ; in quot enim ramos porta, in tot etiam arteria cælia-

ca, dividitur, quæ tamen pulsum habet à corde, & motum ipsius aliarum arteriarum more sequitur.

Sinister vel arteria splenica, per pancreas ad lienem transit. Dextro major est, nè facilè obstruatur; vitales enim spiritus ad lienem defert, etiamq; fæculentam sanguinis partem aortâ contentam in eum exgurgitat. Arteria hæc, venæ splenicæ (in capite præcedenti descriptæ) perpetuè conjungitur, & todidem fortitur ramis, in eodem modo positionis, ejusdemque appellationis, brevitatis igitur causâ non repetemus.

Mesenterica superior in supernam mesenterii partem distribuitur, & arterias meseraicas in jejunò, ileo, colique portione conficit.

Mesenterica inferior sub latus infimum mesenterii excurrit, & præsertim in latus coli sinistrum etiamque in Rectum dispergitur, & cum venis ad anum descendens arterias hæmorrhoidales constituit. Utræque ab an-

teriori latere aortæ procedunt, superior infra cæliacam, inferior infra spermaticam.

Ufus earum est, partibus calorem communicare, & motu suo vitalique spiritu mesenterium cum intestinis, à corruptione conservare.

CAPUT XVII.

De Ventriculo.

Ventriculus Græcè γαστήρ, dictus, pars infimi ventris organica est, quæ cibum assumptum, dentiumque molitione præparatum, in succum albicanti cremori similem convertit, quem chylum prisca nuncuparunt. Triplici constat membranâ, quæ extenditur cum cibus recipitur, contrahitur autem cum digeritur.

Exterior seu membrana communis quæ oritur à peritonæo, levis est, plana ac albicans, & ita firmè adhæret ut vix separari possit.

Media

Media quæ originem accipit à pericranio, carnosior est, ut caloris plusculum possideat: Plures fibras habet transversas (& aliquot obliquas) quæ contractæ, quicquid in cavitate ventriculi continetur, per singultum expellunt. Fibras etiam circulares accipit circa orificium superius ad eum claudendum, quâ vaporum ascensus in cerebrum impeditur, & concoctio acceleratur.

Interior tunica in quam vasa terminantur, nervosa est, & originem accipit ex membranis cerebri, quæ nervos descendentes à tertia quartaque conjugatione ad os ejus comitantur; tunicæ œsophagi, & particularum omnium in ore continuata est, (ut nihil ventriculo ingratum recipiatur) quod à flavedine linguæ & oris amaritudine apparet cum ventriculus bile abundat. Triplices habet fibras: rectas, obliquas & transversas; quæ attractioni, retentioni, & expulsionî inserviunt. Rugosa est hæc tunica,

ut

ut melius dilatari possit. Rugas verò habet ob curstam carnosam ac mucilaginosam sibi ad-hærentem, ut melius ab indigestis durioribus defendatur.

Ventriculus inter lienem, cavitationem hepatis, atque intestina sedem obtinet, ut vicinarum partium calore ad-jutus, cibi concoctionem melius absolvat. In latere sinistro diaphragma ferè tangit, nimis igitur repletus, motum diaphragmatis impedit, dyspnæamque parit.

Propria ejus connectio est cum œsophago, & intestinis, per duo ejus orificia; cum cerebro per nervos; cum jecore & liene per venas; cum corde per arterias; & partibus omnibus naturalibus per membranam ejus communem.

Orificium superius quod stomachus dicitur, ad latus finistrum tendit prope spinam: inferiore capacius est, ut cibos omnis generis melius recipiat. Sedes est appetitûs naturalis, &

sen-

ensus est exquisiti, quia duplici nervo
 stomachico coronatur. In nonnullis
 ob mærorem ita contractum est, ut
 nihil durum deglutire possint.

Orificium inferius quod nuncupa-
 tur Pylorus ad latus dextrum inclinatur
 sub cavitate hepatis. Superiori angu-
 stius, utraque verò altitudine sunt
 equalia; ne liquida & solida alimen-
 ta ante coctionem absolutam elaban-
 tur. Hoc intra, circulum habet cras-
 sum instar muscoli orbicularis, qui in-
 terdum est Schirrus, & aperit claudit-
 que impulsu naturæ, non voluntatis.
 Si laxus sit anhelitum foetidum à va-
 poribus intestinorum suæque cavita-
 tis efficit. Præter hæc duo orificia in
 ventriculo, observatur fundus five
 pars inferior, carnosior, quia ibi co-
 quitur alimentum.

Instrumentum hoc chylicationis
 (si fuerit ritè conformatum) Sphæri-
 cam figuram oblongam refert, &
 comparatur tibix utriculari, præci-
 pue quando cum duodeno & œso-
 phago

phago consideratur. Substantia nervosa est ac membranosa: aptior in repletionem ad extentionem & in vacuitate ad constrictionem. In Gulosis & Heluonibus per continuam repletionem tenuior, & sic corrugationi inepta, fit: Hinc ventriculi imbecillitas

Hæc sunt vasa, sex venæ à Porta: scilicet, Gastrica dextra, Gastroepiploica dextra, Gastrica minor, Gastrica major, unde coronaria stomachica, Gastroepiploica sinistra, & vas breve. Hæ omnes vehunt sanguinem ad ventriculum nutriendum.

Arterias omnes venas comitantes (Gastricâ minori exceptâ) à cæliaca accipit. Nervos item à sexto pari; duos ad orificium à recurrentibus, qui superius obeunt, ac si ex solis nervis compositum esset. Hinc sensus exquisitus. A nervo sinistro ramus ad Pylorum transit, ubi se diffusus, ad cavitatem jecoris excurrit. Duo alii sunt qui ad fundum repunt. Alii ab istis sunt qui lieni inseruntur.

In nonnullis meatus est à Vesica biliaria qui bilem in ventriculum transfert. Hinc vomitiones istæ biliosæ.

Ufus est cibum & potum recipere atque in chylum convertere.

CAPUT XVIII.

De Hepate.

HEpar substantiâ sibi propriâ constat & meritò inter partes principales annumeratur, quia cordis fecunda, potestas ejus invenitur. Sedes est animæ vegetativæ, venarum scaturigo, sanguinis, spiritusque naturalis officina.

Situm est in hypochondrio dextro, sub nothis costis, oppletque amplitudine suâ totam illam cavitatem usque ad cartilagine[m] ensiformem. Aliqui sub diaphragmate digiti transversæ distantiam collocant, ne motum ejus impediatur. Nectitur verò superius Septo transverso, mucronatæque pectoris

pto transverso, mucronatæque pectō-
ris cartilagini, per ligamentum vali-
dum ac membranofum. Posterius
lumborum vertebris, peritonæi inter-
ventu; inferius abdomini per ligamen-
tum umbilicale cohæret.

Pars ejus superior plana est ut dia-
phragmati cedat, pars verò inferior
cava est & inæquabilis, ut melius fo-
veat ventriculum, locumque vesicæ
biliaræ idoneum constituat.

Magnitudo jecoris in homine (quæ
digitorum longitudine dignoscitur)
vasta, figuraque propemodum rotun-
da. Substantia est instar sanguinis con-
creti, rubra & mollis, membranâ te-
nui à peritonæo obdacta; inter quam
& parenchyma pustulæ interdum ori-
untur.

Instrumentum hoc sanguificatio-
nis (quod Sedes amoris dicitur) fissu-
râ singulari venam umbilicalem emit-
tit, quæ in adultis in ligamentum ob-
duratur.

Pars maxima radicum venæ portæ
(quæ

(quæ nigro colore suo) in concavâ
 hepatis, sed major pars radicum cavæ
 (quæ albedine suâ dignoscitur) in
 convexâ, disseminatur; omnes verò
 per anastomosis commiscuntur, quæ
 solantarum insitioni quàm maximè re-
 præsentat, quamvis aliquando cavæ
 radices extremitates suas in medio ra-
 dicum portæ infigant, qua sanguis è
 radicibus portæ in cavam excurrit,
 adeò ut hæ radices plexum venarum
 mirabilem, ob absolutam sanguinis &
 confectionem & perfectionem, con-
 stituant. Insignis etiam est anastomo-
 sis, quæ utrisque truncis est tanquam
 communis transitus. Harum vena-
 rum anastomoses vel conjunctiones
 diligentius notandæ sunt, quia per
 eas transit materia peccans, quandò
 purgationibus habitum corporis eva-
 nuamus.

Præterea notantur Surculi meatûs
 cholidoci inter radices portæ dispersi,
 etque Ramuli venarum lactearum qui
 iuxta truncum portæ, cavam Hepatis
 regionem

regionem subeunt. Paucae etiam arteriae à coeliaco ramo dextro venas comitantur. Denique duo nervuli unum à stomachico, alterum à costali, per membranam ejus (non per substantiam) distribuuntur.

Totus fons sanguinis elaboratur in hepate, sed unica pars cæteris imperfectior, per venam portam partibus nutritioni corporis servientibus distribuitur; pars altera venâ cavâ transvecta, corde perficitur, ex quâ conficitur arteriosus, qui in omnes partes dispergitur, deinde in venas transmittitur, ut motu circulari ad cor redeat, & fluxu suo motum ejus perpetuum tueatur. Revera sanguis fit arteriosus non solum circulatione generali per canales majores venæ cavæ & aortæ, sed etiam particulari, quæ fit à dextro cordis ventriculo per medios pulmones, ut sanguis ad finistrum cordis ventriculum perveniat.

Ufus hepatis est affusâ suâ substantiâ (quæ parenchyma dicitur) va-

na separare, ne coalescant, ea sustinere
& suffulcire, caloreque etiam suo fo-
ere. Duas habet actiones, unam com-
munem, chylum in sanguinem con-
vertendi, alteram peculiarem, sibimet
alimentum suppeditandi.

CAPUT XIX.

De Vesica Biliaria.

Vesica biliaria κύστις χοληδόχου
Græcè dicta, est pars dissimila-
s, oblonga, subrotunda, pyri figu-
ram ex hibens, & concava ad recipien-
tam biliosum sanguinis succum,
cumque ad opportunum tempus eva-
cuationis, retinendum.

Situm habet in cava hepatis parte,
ubi firmè unitur; latus dextrum ven-
triculi colique tangit, & sæpe per
transudationem eis tincturam addit;
indè perpetuæ istæ ventriculi adu-
siones.

Sub-

Substantia est membranæa, ut dilata-
 tioni adaptetur. Duas habet tuni-
 cas, unam externam à peritonæo, quâ
 pars ejus superior mediaque Hepatii
 conjungitur, alteram internam, quæ
 sibi propria, crassior est ac firmior,
 motus roborisque gratiâ, omni fibra-
 rum genere accomodata. Mucosâ e-
 tiam crustâ adversus contenti humo-
 ris acrimoniam defenditur, ita ut non
 amarescat, nec bili violetur.

Meatus habet in jecore privatos,
 inter radices cavæ & portæ diffusos,
 ex quibus bilem attrahit. Canalis exi-
 lis Cystica dicta à collo transit, cum
 valvulis ad impediendum bilis reflu-
 xum, quæ in poro Cholidocho desi-
 nit, cujus angustîâ crassiora vesiculæ
 excrementa calculos, aliquando ro-
 tundos, quandoque angulares, non
 nunquam mori colorem figuramque
 æmulantes, quamvis non admodum
 duros, ingenerant.

Porus Cholidochus Hepaticus di-
 ctus (quo crassior bilis rectâ delabitur)
 vesicæ

Vesicæ canali paulò amplior est, & ad
quodeni extremum jejunive initium
ter duas istius intestini tunicas, in-
tritur. Si porus hic magnitudine ex-
cedit, Cholicos effluxus, doloresque
gagnos efficit: quibus, qui laborant,
πικρόχολοι κατω nuncupantur. Re-
peritur etiam aliquando meatus
artius ad fundum ventriculi (Pyloro
cululum supereminens) in quem bi-
lem effundit, quo laborantes, πικρόχο-
λοι ανω dicuntur, quia vomitione sem-
per inquietantur.

Venas accipit à portâ, arterias exi-
t à cæliacâ dextrâ, singularem etiam
vulvulum à sexti paris exili propagi-
ne, jecoris tunicam transeunte, vix
inspicuum.

Ufus est bilem recipere, retinere,
ab hæpete expellere.

CAPUT XX.

De Trunco venæ Cavæ Descendente.

Vena Cava (cujus rami in Hepate disperguntur) amplissima est Corporis vena & omnium aliarum mater, quæ à portâ non proveniunt.

Truncus hic venæ cavæ ab osse sacro usque ad jugulum sine interruptione extenditur: Nihilominus (Doctrinæ gratiâ) in superiorem & inferiorem truncum dividitur.

Superior diaphragma penetrans sursumque ascendens ramos per plurimos in omnes partes superiores distribuit, de quo (Deo favente) postea loquemur.

Inferior seu descendens superioris angustior est, quia partes supernæ copiosiori sanguine indigent. Hic ex hepatis gibba seu convexa parte prodirens, deorsumque flectens, cum arte

De Trunco venæ Cavae Descendente. 75

is procurrit; & in ejus transitu quæ
rior venas ad utrumque latus sæpe e-
mittit.

Prima Adiposa sinistra dicitur, quæ
arios ramos glandulæ, & externæ re-
is tunicæ distribuit. Adiposa dextra
trunco rariùs ab emulgente sæpiùs
procedit.

Secunda est Emulgens sic dicta ab
ficio. Quia etiam reni inseritur, Re-
alis nuncupatur. Maxima est quæ à
trunco provenit, densa ac brevis cum
bliquo descensu, in exortu nunc ge-
ina, nunc triplex, magnitudine pa-
s. Ad insertionem reni aliquando in
ainque ramos dividitur, qui Ancho-
in Cavitate renis affixis, comparan-
r. Emulgentes origine sua rarò di-
stè opponuntur; sinistra enim altior
dextrâ, etiamquæ ob ortum venæ
ermaticæ, amplior. Usus earum est,
rosam humiditatem à sanguine exu-
re atque attrahere eamque derivare,
â partem sanguinis ipsius ad renes
triendos, exportant; & ad humidi-

76 De Trunco venæ Cavæ Descendentæ.

tatum istarum refluxum in Cavam impediendum, natura valvulas locavit, sicuti in venis lienis reperitur.

Tertia Spermatica seu feminalis dicitur, cujus dextra à trunco cavæ, sinistra verò ab emulgente procedit.

Quarta Lumbaris est. Dux aut tres sunt hujusmodi, quæ ab infima parte trunci prodeunt, foramina nervorum inter quatuor lumborum vertebrae ingrediuntur, & sic utrinque spinalis medullæ ad cerebrum ascendunt.

Cum Truncus pervenit ad fastigium ossis sacri, dividitur in duos canales, qui à situ, iliaci dicuntur. Ab his utrinque ad ipsam divisionem duæ venæ producuntur.

Prima dicitur Muscula superior, quæ musculos lumborum abdominis & peritonæum pertransit.

Secunda dicitur Sacra, quæ ad nutritionem medullæ ossis sacri excutitur.

Postea canalis iliacus utrinque

progressu in ramum interiorem & exteriorem descendit.

Ab interiori Muscula media procedit, quæ ad Musculos femoris, & parietales proximas transit. Item Hypogastrica quæ ad recti musculos adit, & Hemorrhoidales externas constituit; & Altera hujus rami pars ad vesicam & penem repit, etiamque ad collum uteri.

Ab exteriori, primò Epigastrica provenit, quæ peritonæum ac musculos abdominis aggreditur, & subter rectum mammae conjungitur. Secundo Pudenda quæ os pubis ad scrotum uterumque penis transgreditur. In foemina, ad locum modestiæ ac partes vicinas; & hâc sanguis ad mammas revertitur. Tertio, Muscula inferior, quæ ad Musculos & cutem coxendicis diffunditur. Postea ejus rami crurales occupantur.

CAPUT XXI.

De Trunco Aortæ Descendente

TRunci aortæ descendens prægressus (ex quo omnes partes inferiores vitales spiritus à corde procedentes recipiunt) cavæ similitudinem præ se fert. Postquam enim cæliacam arteriam, mesentericam superiorem, mox emulgentem, Spermaticam, Mesentericam inferiorem, Lumbares (e quibus duæ arteriæ venas duas ad cerebrum comitantur) musculam item superiorem, & Sacram, produxit.

Dividitur in duos canales, quorum interior emittit musculam inferiorem & Hypogastricam quæ æqualem venis, passum observat: Exterior Epigastricam atque pudendam. Quod superius per est ad crura descendit & arteriis cruales constituit. Paucae equidem venæ nisi immediatè subter cutem excurrentes, arteriis destituuntur.

Truncus

Truncus Aortæ, lateri sinistro cavæ
subjacens, ex membranâ venæ crassiti-
em sexies excedente conficitur, cum
reliquis igitur minoribus arteriis ex
dilatatione aneurisma non admittit.
Venis etiam albior est atque vietior,
nec sanguine tam abundat, ut motui
e aptiorem præstet. Et hæc de Trun-
co Aortæ Cavam comitantis descende
sufficiant.

CAPUT XXII.

De Liene.

Lien sive σπλῆν est pars infimi ven-
tris organica, in hypochondrio
sinistro locata, rara, arteriosa, ac instar
spongiæ laxa, ut succos crassos ex he-
pate melius excipiat.

Nectitur partē convexâ septo trans-
verso, costisque nothis, & reni fini-
stro, Concavâ autem, omento, ventri-
culo, & pancreati, mediantibus vasis,
communibusque membranis conjun-
gitur.

Quoad magnitudinem variat. Crescit enim & minuitur ex abundantia vel defectu humorum qui ibi colliguntur. Neque perpetuè reperitur ejusdem coloris. In fœtu enim ruber est ut hepar: in adultis obscurus atque infuscus, quia non subtili, sed atro sanguine nutritur: In Lienosis vero varios colores induit juxta humorem dominantem, Lividum, Cinereum, &c.

Tunicam accipit tenuem & simplicem, ex membranâ omenti immediate exortam, quæ παρέγχυμα ejus undique complectitur etiamque tuetur & in Senescentibus Cartilaginis instans sæpe induratur. Figuram habet oblongam linguæ similem in brutis; sed in homine plantam pedis humani potius repræsentat.

Receptaculum hoc sanguinis foeculentum carnosam quidem habet substantiam, jecoris tamen parenchymate omnino laxiorem. Quod latius supra caput est. Cauda ejus, quæ inferiora existit, angusta. Interiori facie

nuosu in

nuosum est, ut ventriculo cedat, & concoctionem adjuvet. Gibbosum vero ad costas, quibus membraneis fibris connectitur.

Venas habet à ramo splenico venæ portæ, quæ capillorum tenuitatem æquant; hæ ad concavam splenis terminantur, ita ut nihilo magis, quam fibris crasso sanguine obductis, assimiletur. Nothum hoc jecur per ramum splenicum (qui cavitatem ejus penetrat) partem chymi crassiolem recipit, ut sanguinem conficiat partibus, quibus splenica ramos subministrat: quoniam verò pars aliqua succi tam crassa est ut liene attenuari non possit, natura igitur duo vasa receptionis constituit, unum supra, quod vas breve, alterum infra quod vena hæmorrhoidalis interna dicitur. At humor hic per arterias aliquando purgatus est, non solum ad intestina, ubi excrementa conficit, sed etiam ad renes per emulgentes: Hinc in affectibus splenis urina sæpe nigra.

Arterias pariter obtinet easque insignes à ramo cæliaco sinistro non tantum ad vitam, sed etiam motu earum perpetuo bonum corporis leniis statum conservandum, ventilando, fovendo, atque calorem ejus naturalem succo fœculento penè oppressum reficiendo. Denique fruitur nervulii à sexti paris ramo costali sinistro, magis per tunicam quàm substantiam dispersis.

Ufus ejus est, ut Receptaculum parti sanguinis crassiori sit, confectæ & segregatæ in hepate, ut sanguis utrinque depuratus, ad nutriendum corpus præsertim partes principales purior transeat.

CAPUT XXIII.

De Renibus.

Renes à Grecis νεφρός dicti, sunt membra organica ad urinam sanguine secernendam dicata. Siti sunt sub

sub jecore & liene, in cavo inter nothas costas & coxam, ubi spinæ lumborum musculis, inter duas peritonæi membranas, ad latera cavæ & aortæ, incumbunt.

Dexter ob magnitudinem jecoris sinistro inferior est, uterque vero mediante membrana externa diaphragmati lumbisque annectitur. Ren dexter cæco intestino, quandoque etiam hepatis, sinister colo, lienique conjungitur. Per emulgentia etiam vasa cavæ & Aorte, per ureteres vesicæ perveniunt, ac nervos, hepatis, cordis, & cerebro, renes connectuntur. Hinc passionum ista diversitas.

Effigie Phaseolūm vel Asari folium exprimitur; exterius curvi, interiori sinæqualiter cavi, ut vasa melius recipiant. Eorum magnitudo seri evacuationi mensuræ respondet; quatuor vel quinque digitis transversis, longitudo, latitudo tribus, crassities duobus æquat, & dextro sinister plerumque minor ac brevior reperitur.

Substantiam habent carnosam, densam ac solidam ne assiduâ copiosioris humiditatis accessione, laxiores, debilioresque reddantur; ubi vero vasa emulgentia sese extendunt, magis laxa accipiuntur. Inæqualis videtur. Superficies externa est (instar hepatis) plana, at in sanis admodum obscura, in ægrotis variè colorata.

Præterea incumbit utrinque, Corpus Glandulosum, quod aliqui glandulam renalem, alii Renem succenturiatum, vel atræ bilis capsulam volunt. Reduntantes hæ renum particule tenui succinguntur tunica, & omnium generis vasis accommodantur. Venæ & arterias ab emulgente, rene, cava (presertim dextra, quæ ab ipso truncus venam brevior, sed ampliore sæpius recipit) adiposa, aliquando alba omnibus hisce partibus obtinent; nervos etiam ab iisdem qui renibus communicantur. Magnitudine aliquando inæquales, nucem tamen in ætate provecta vomericam grandiusculam sæpius

pissis.

missimè repræsentant. Longitudo digitis duobus, latitudo, unico mensuratur. Locantur sub diaphragmate (cui aliquoties arctissimè adhærent) supra membranam adiposam ita ut dextra cavæ jungatur, sinistra verò paulò sub ventriculo conspiciatur; quarum usus non est plenè cognitus, atræ vero bilis ab hepate & liene prodeuntis partem contrahere, vulgò creduntur, quæ coaguli instar seri à sanguine separationem promoveat, & nervorum plexuum divisiones confirmare, qui (cum arteriis) ad renis tunicam & substantiam excurrunt.

Membranæ quibus circundantur renes, duæ sunt; externa, quæ (cum internâ) originem habet à peritonæo, externa vero (tanquam bursâ) eos involvit, unde renum fascia nominatur. Hæc iis non arctiùs adhæret, sed facilè separatur; venam recipit adiposam, & aliquando ramum ab emulgente. Multâ dipe ex superfluo vaporum alimento confectâ perfundi-

tur, quæ calorem renum naturalem præservare, seri acrimoniam remittere & pulvinaris instar, eos relevare, inservit. Interna vero ac propria membrana pertenuis est, sine pinguedine & iis fortius coalescit, ita ut carnem eorum compactiorem reddat.

Carunculas vero papillares dictas renes obtinent. Conficiuntur ex reniis substantia, carne tamen duriores minusque coloratæ, acutæ, & glandulis parvulis simillimæ sunt. Ureterum extremitates subeunt, & instar operculi eos superinducunt, ex quibus tanquam tubulis humor serofus bile tinctus, in cavitatem communem (quæ Pelvis dicitur) percolatur, & sic per ureteres vesicæ transmittitur. Piffæ magnitudinem referunt. Numero denæ habentur, quarum varietas ad aquæ percolationem multum conducit. Angusta habent foramina, quæ urina ad ureteres puriùs & absque ullâ sanguinis mixturâ pertranseat. Magnis in Renibus duodecim carunculæ cum

cum totidem tubulis observatæ sunt.

Interna equidem renis structura mirabilis est, ad quam melius spectandam in Cavâ artificiose secandus est, quâ quidem sectione substantia ureteris dilatata se præbet aspectabilem, quæ format Pelvim, in quem, ex superiori parte tanquam à tecto, humor ferofus per carunculas prædictas guttatim depluit.

Omne vasorum genus ad renes immittitur. Primò venæ quæ à cavâ procedunt, quarum una adiposa est, superiùs descripta, estque duplex; dextra, quæ rariùs à trunco, at ab emulgente, sinistra quæ à cavâ provenit; & hæ tunicam externam pinguedine tingunt. Multis potiuntur ramis, quorum unus ad capsulas atrabiliarias tendit, quas ingressus consumitur.

Altera Emulgens est, utrinque una, ex trunco cavæ per ampla, non ad copiosam nutrimenti suppeditationem, sed ob expeditum seri transitum; & Renis cavo, interdum gemina,

na,

na, quandoque triplex inferitur. Ra-
mi hi breves sunt, quorum sinister
duplicem dextri longitudinem refert
& dextri insertio multoties altior vi-
detur. In hisce emulgentibus quæ-
dam reperiuntur valvulæ, quæ feri in-
cavam refluxum impediunt. Hic e-
tiam ramus Azygi unicus, aliquando
plurimi uniuntur, ut consensus inter
renes & thoracem confirmetur.

Arterias habent renes à trunco Aor-
tæ, quæ Emulgentes dicuntur. Per-
amplæ sunt, ut magnam feri portio-
nem arteriis fluentem meliùs attra-
hant, & calorem iis indulgeant, qui
feroso hoc excremento facile extin-
gueretur. Hæ inter venam & urete-
rem collocantur, ut motu suo serosum
in renes sanguinem intrudant, & fe-
ri jam colati descensum, accelerent.

Nervos accipiunt à ramo sexti pa-
ris stomachico, qui ad vertebrarum
lumborum radices descendunt, & in
propriam renum tunicam sese diffun-
dunt; unde ventriculi renumque

consensus. Pauca etiam Nervorum
propagines circa originem arteriarum
mesenterii prodeunt, quarum pars u-
na ad capsulas atrabiliaras excurrit;
Altera verò cum arteriis emulgenti-
bus cavitatem renum ingreditur, &
per substantiam suam dispergitur.
Hinc sensus iste exquisitus.

Ufus renum est sanguinem à ma-
jori, humoris serosi & biliosi parte,
depurgare: necesse enim est aliquam
ejus portionem sanguinem alimenta-
rium ad partes solidas, comitari, ut
instar vehiculi inserviat, ne aliter
densitate nimiâ offenderet.

CAPUT

CAPUT XXIV.

De Ureteribus.

Ureteres sunt nervosi canaliculi ad urinam renibus segregatam recipiendam, & ad vesicam eam deducendam, destinati. Numerum frequenter obtinent binarium, utrinque alterum, qui musculis psois incumbentes, & parum inclinantes, non nihil oblique iustar literæ *s.* inter duas peritonæi tunicas cui annectuntur descendunt, & sic vesicæ conjunguntur. Aliquando duo, tres, vel plures rami ex rene procedunt, ante insertionem tamen in unum cœunt. Egredius eorum est quidem per amplius & longæ instar vesiculæ, apparet, quæ interdum calculis adimpletur.

Figuram habent teretem, palmum longam, stramen latam. In calculosis ad magnitudinem tenuis intestini extenduntur, in quod calculus descendit,

lit, & aliquoties recurrit. In mulieribus lati sunt, recti & breves, unde dolore virorum minori calculos eijiciunt.

Eorum substantia est propriè alba, ex sanguis, densa, & nervosa, qua firmiores evadunt.

Tunica eorum cum fibris obliquis vulgò traditur unica, in sectione verò fibræ apparent rectæ, & sic compactæ ac si unam propriam constituerent tunicam.

Substantiæ vesicæ interiori adsimulant, cui continuantur, à quâ (quamvis à renibus separabiles) nequeunt separari. Aliqui igitur à vesica originem volunt, cujus posticæ & infimæ Sedi non longè à collo affiguntur, ubi inter duas vesicæ tunicas ad unius digiti, ab alterutris verò ad digitorum duorum latitudinem, excurrunt, & sic insertione obliquâ vesicæ cavitationem penetrant, quæ quidem insertio urinæ in renes refluxum impedit.

Venas & arterias exiles à vicinis par-

partibus obtinent: Nervos verò minutos à plexu nervorum sexti parii costalium quemadmodum & à lumbis. Hinc sensus eorum exquisitus calculo, vel insidente, vel transeunte.

Præterea connexis lumborum musculis supra quos à renibus ad vesicam procurrunt, nihil impedit quin calculus per ureteres in vesicam dilabens æqualem femori (ac in rene) stupefactionem creet.

Ufus est serum, tanquam per canales, ad vesicam transmittere, quod illic urina appellatur.

CAPUT

CAPUT XXV.

De Vesica Urinaria.

Vesica Urinaria est pars infima ventris organica, quæ susceptum à renibus serum conservat, & tandem vel onere vel acrimoniâ molestum expellit. In hypogastrio locatur, ubi inter duas peritonæi tunicas fluctuat eâ in cavitate quæ ab ossibus sacri, coxarum & pubis perficitur.

Pars ejus superior, fundus, per Uterum & Mesenterium duafque arterias umbilicales umbilico connectitur, ne in progressu cervici incumbat & excretionem impediat. Pars inferior, cervix, in viris intestino recto, glandulisque prostaticis; in fœminis, vaginæ uteri & ossibus pubis, alligatur.

Figura oblonga est & pyri instar cono-nihil rotunda. Unicam habet cavitatem, in quâ urina, arenula, & calculi, multoties continentur. Cavitas hæc

hæc decrefcens, in cervice anguftâ de-
finit, quæ sphinctere, & constringen-
te & occludente armatur, nè urina in-
voluntariè excernatur.

Subftantia eft partim carnofa præ-
fertim in cervice, & partim membra-
nea, ob firmitudinem, aptam exten-
fionem (quâ urina retinetur donec
idoneis temporibus evacuetur) & ad
fequentem corrugationem. Maximâ
in extenfione vefica nullam præbet
urinam, quia fibras fuas contrahere
non potefl.

Triplicem habet membranam, u-
nam communem, duasque proprias:
externam à peritoneo validam ac den-
fam circa quam externè pinguedo
abundat. Tunicę duę proprię con-
junctę, fi coarctentur, denfiores, fi
autem diftendantur, tenuiores eva-
dunt. Harum interior pellucida eft,
ba, tenuis, nervofa, fenus exquisiti
ad fundum lubrica, & levis, humore
que mucoso obducta.

Fibris omne genus arcte intertexti-

tur

ur, rectis, obliquis, & transversis, quæ
tractioni, retentioni, expulsionique
serviunt. Tunica hæc (quæ si pa-
nim sufflata, facilè separabilis) ad
indum, rugis plena, ac mucosa est,
ex acrimonia urinæ lædatur, media
tensior est, & fibris carnosis (non ru-
ris, ut musculorum, sed nonnihil
bis, ut ventriculi & intestinorum)
pergitur.

Tria habet foramina, duo juxta
cervicem, quâ intrant ureteres, ter-
tium in cervice, quod os pubis, & sub-
stantiam penis subeunt, communem
canalem, constituit.

In viris venas & arterias ab hypo-
gastricis obtinet, in foeminis verò à
illis ad uteri collum advenientibus.
Nervorum unum à sexto pari, alte-
rum à spinalis medullâ accipit.

Ufus est urinam accipere, quæ gra-
tiam à renibus percolatur, & ab ure-
teribus devehitur, etiamque per con-
strictionem meatus ad opportunum
cretionis tempus, eam retinere. Et

hæc

CAPUT XXVI.

De Vasis semen præparantibus.

Vasa præparantia à Galeno *παρασκευασίμα* dicta, sunt venarum duæ, totidemque arteriæ. Venarum dextra oritur à trunco cavæ ad partem anteriorem paulò infra emulgentis initium, ut puriorem sanguinem magis concoctum præbeat. Sinistra cavæ ramum aliquando conjunctum habens, ab inferiori emulgentis sinistra parte exoritur, ideoque sanguis ab ea devector, eo spermaticæ dextræ magis serofus est.

Arteriæ venis ampliores, ex aortæ medio cum puriori sanguine, ac spiritu oriuntur. Spermatica dextra trunco cum cavæ supergrediens cursu obliquo ad venam transit feminariam. Sinistra venam lateris sui arctissimè committatur, cujus defectum vena sinistra duplici compensat magnitudine. Air

ariæ utræque rarò deficiunt. Tunc
nim sequitur sterilitas, quia spiritus
tales non effluunt.

Vena dextra cum arteriâ, & sinistra
cum suâ paulatim divisa, peritonæo
cumbunt, & descendentes, anne-
untur fibrosis ligamentis, & supra
eterem obliquè obductæ, multi-
ici suo plexu ad introitum produ-
tionis, corpus pyramidale dictum
ormant, quoniam ex angusto prin-
dio in latiore veluti basin se expli-
t. Quo facto, duas formant infer-
nes (hordei grano distantes) in al-
gineam, & sic orificiis variis in te-
s substantiam ubi desinunt.

Præterea observatum est quod ve-
spermatica sanguinem usque ad al-
gineam devehit, sed ab arteriâ in
edio productionis incipit albescere:
ut arteriæ semini materiam, & ve-
testibus tunicisque nutrimentum,
ibus disperguntur, administrare vi-
antur.

Vasa hæc generationis præparan-

tia in fœminis breviora sunt. Eorum autem brevitatem multiplicibus compensatur flexibus ad meliorem feminiis concoctionem. Nec ad testes (ut in viris) totaliter adeunt, at in mediâ via dividuntur, ita ut pars una ad testes altera ad uteri fundum transeat.

CAPUT XXVII.

De Epididymidibus.

Epididymides sunt corpora glandulosa, exigua & albicantia, à pyramidalibus per continuationem exorta, communique vasorum spermaticorum tunicâ obvoluta.

Siti sunt extra abdomen in scrotum supra testes, quibus naturâ usque assimilantur. Eorum capiti & fundo aligantur, at in medio disjunguntur ita ut extremitas una præparantia vasâ recipiat, (non autem in capite testis ut Aliqui volunt, illorum enim insertio in corpore ejus aparet) altera verro emittat.

Exu

Exuberantia hæc in libidinosis te-
stium referunt magnitudinem. Su-
perfacies membranea est atque nervo-
sa, intus verò spongiosa, ac si multis
parvulis confisterent glandulis.

Ufus eorum est sanguini in vasis
præparantibus, & pyramidalium ca-
preolis, nonnihil alteranti, feminis ru-
dimentum exhibere, & ad testes su-
premæ perfectionis causâ transferre.

Epididymidibus conjuncti sunt
parastatæ variciformes, corpora ner-
vosa, duriuscula, varicum instar ad
meliores feminis elaborationem in-
flexa. Ab his quicquid vasorum in
abdomen subvehitur, & ad vesicam
reflectitur, deferentium nomen agno-
cit.

Circa mulierum testiculos nec Epi-
didymides nec parastatæ variciformes
veniuntur; quia semen muliebri di-
stinctione tam exquisitâ non indiget.

CAPUT XXVIII.

De Testibus.

Testes seu Testiculi sunt corpora mollia, alba ac glandulosa, ad penis radicem sita, seminis & receptioni & perfectioni, per virtutem substantiæ suæ communicabilem, destinata.

Figurâ propemodum ovales sunt: tum securitatis, tum etiam capacitatis gratiâ. Eorum magnitudo ab aliquibus ovi columbini vel Gallinulæ molli comparatur; Maximi peiores sunt, ut potê cerebrum infirmius indicantes, Laxiores colorem debilem, necnôn aliqualem morbum arguunt.

Propendent in viris extra abdomen, ut in Venerem minori ferantur impetu, & ductus longitudine materia seminalis melius perficiatur, cui testes fœcunditatem aspirant. Quomodo corpus calefaciunt in castratis apparet, quorum crasis, habitus, & mo-

rees

res (ob magnum superiorum partium præsertim cordis consensum, cum hi- scie generativis) omnino alterantur. Eorum verò calor respectu dextri lateris vel sinistri non est disputandus, cum arteriæ utræque semen deferentes ab Aortâ procedant.

Quamvis parenchyma testium ob specificam proprietatem sit causa seminis efficiens, nihilominus semen non perficitur in ullâ cavitate, sed in vasibus parvulis illic compactis, pertenuisque tunicâ obvolutis.

Membranz quinque testes involvunt, duæ communes, tres propriæ. Prima communis membrana ὄσχεος, vel scrotum appellata, mollis est, ac rugosa, adipeque destituta, quia nihil oleosi è testium alimento restat; è cuticulâ & cute formatur, lineâque intermediâ tanquam suturâ dividitur. Secunda Dartos dicta, valdè tenuis est, quamvis à pannicula carnosa producta; Cuti hæc arctè connectitur, & cum ea corrugatur.

Prima membrana propria dicitur Elytroides, id est, vaginalis, à peritonæi productione exorta. Secunda (carnosis fibris donata) Erythroides, rubra vocatur. Ultima albuginea est, crassa & valida, quæ ex tunica vasorum spermaticorum orta, testis substantiam immediatè involvit, ad meliorem mollis suæ, laxæque medullæ obfirmationem, quæ Cerebri instar cum gyris apparet.

Testes præterea musculos suscipiunt exiles (utrinque scilicet unum) qui ab officio Cremasteres, sive Suspensores dicuntur. Ex obliquis proveniunt ascendentes, & sic intra vasa, ad caput testium decurrunt. Hisce in musculis pendent testes, ne vasa spermatica onerarent. Et in coitu eos sursum trahunt, quo ex canali feminarum contracta, semen citiùs ac faciliùs effluat.

Venas & arterias obtinent exiles à spermaticis, in eos elegantissimè dispersas: Nervulos à ramo sexti paris
interno,

interno, & à vicesimo primo pari spi-
nalis medullæ.

Ufus est virtute sua innata, for-
mam, colorem, vim, & calorem semi-
ni prolificam communicare, quod
spiritu sufficientur imprægnatum ge-
nerativo, in vasa deferentia transmit-
tunt quæ postea ad vesiculas semina-
rias illud deportant.

Prima hæc generationis instrumen-
ta (ob excellentiam, cordi similia) in
fœminis unicam tantummodo habent
membranam sese obtegentem, quippe
secreto & securo loco contenta, pluri-
bus non indigeant. Minora etiam,
quàm in viris, sunt, etsi humiditatis
permaticæ pleniora; nec eorum sub-
stantia adeò compacta sit, cum semen
imperfectius ingenerare, ordinentur.

CAPUT XXIX.

De Vasis semen deferentibus

A Parastatis proveniunt vasa defec-
rentia, sic dicta, quia semen à tes-
tibus corporibusque varicosis ad ves-
siculas feminarias & prostatas defec-
runt.

Eorum substantia nervosa est, albo-
ac solida. Figuram habent teretem &
longam: Cavitationem obscuram (nisi
in Gonorrhæâ diu laborantibus) cum
semen ratione spirituum facilè per-
transeat.

Situs eorum est partim extra abdo-
men, & partim intra. Nam sursum fe-
runtur per productiones peritonæ
supra os pubis (sed in transitu suo va-
sis nectuntur præparantibus) unde
deorsum reflexa, deserunt præparan-
tia, ut super ureteres, ut sub parte po-
steriori vesicæ ad collum ejus itine-
rentur, ubi utrinque dilata vesiculas
femi-

reminarias efficiunt. Postquam hæ
bellulæ formantur, vasa hæc simul oc-
currunt, constituuntque ista seminis
receptacula quæ dicuntur Prostatae,
in quos consumuntur.

Reverâ (secundum Anatomicos)
Triplex materia seminalis est, una
purissima, quæ generatur & conser-
vatur in testiculis: Altera superflua
& excrementitia, utilis tamen ad for-
mationem fœtus, quæ à testibus ad
vesiculas feminarias truditur, ubi ad
opportunum ejectionis tempus asser-
vatur. Tertia materia (quæ ab aliqui-
bus à Prostatis, aliis verò à vesiculis
putatur effluere) oleaginosa est, quæ
sensim extillando urethram hume-
ctat, nè urinâ vel semine lædatur.

Ufus deferentium est semen de-
portare, quod elaboratur in parasta-
tis, & perficitur in testiculis, ad pro-
statas; ubi vas dextrum sinistro con-
iungitur, ut semen utriusque testis si-
mul deferatur, & sic in uterum per
genitale membrum ejiciatur. Meatus

hi seminales etsi in fœminis breviores, magis verò rugosi & flexibus pleniores inveniuntur.

CAPUT XXX.

De Prostatis.

Post vasâ deferentia sequuntur ejaculatoria seu Prostatæ glandulosi Corpora sunt duo carnosâ firmiter unita, membranâque densâ ac validâ succincta, ne raritate semen elabatur. Tunica hæc poris impletur obscuris: qui compressi apparent; iis enim materia seminalis granorum instar extruditur (sicuti Hydrargyrum per corium in eo deligatum atque compressum transire vidimus) Hinc etiam in coitu magna sequitur voluptas; quia sensus membranæ exquisitus leni dulcique transeuntis seminis acrimoniâ titillatur.

Hæ Glandulæ (in fœminis ob tenuitatem seminis non adeò conspicuæ)

quæ) ad collum vesicæ locantur, pe-
nisque radicem, ubi deferentia unita
ductum communem constituunt.

Substantia eorum spongiosa est,
nihilominus tamen duriuscula, & cæ-
teris glandulis albidior. Ampliores
tiam hæ sunt (quandoque juglandis
instar formâ & magnitudine) quia se-
mine foetus procreationi multiplicis
sufficiente imbuuntur.

In Prostatis Sedes est Gonorrhææ
virulentæ: quâ intempestivè suppres-
sâ, virulentia toti corpori communi-
catur, vel ad testes refluit, ibique tu-
morem efficit.

Ufus eorum est semen recipere, &
ad coitus futuros retinere, eique per-
fectionem ultimam conferre, quo-
iam in his crassius albidiusque appa-
ret. Et jam semen ob copiam vel qua-
ritatem molestant, in urethram seu ca-
nalem virilis membri communem
ejiciunt.

CAPUT. XXXI.

De Pene.

Penis sic dictus à pendendo, est pars organica, prælonga omnimodèque (nisi in Glande) fistulosa, Semen in Cavitationem uteri intimam projicere ordinata.

Constat communiter cute, & membranâ carnosa; nullâ tamen interfusâ pinguedine, nè membri motus retardetur, & sensus voluptatis in coitu obtundatur.

Propriè verò constituitur è duobus corporibus nervosis, urethrâ & glande.

Duo Corpora nervosa, utrinque unum, maximam penis partem constituunt. Substantia eorum est duplex, prima exterior, quæ densa, dura & nervosa; altera interior fungosa, nigricans;

nigricans & atro sanguine respersa, ut
 in coitu se extendere & flaccescere
 possit; venas & arterias per plurimas
 obtinet, ut calore & spiritu replea-
 tur. Hæc corpora infra in perinæo
 disjuncta, ex inferioribus ossium co-
 xendicis partibus oriuntur, tanquam
 à stabili fundamento, & in progres-
 su suo urethram habent interjectam:
 Ad os pubis conjuncta, corpus pen-
 dulum constituunt glande termina-
 tum.

Prædicta etiam corpora moventur
 duobus musculis, quorum usus est
 erigere, flectere, & sustinere in con-
 gressu; valdè breves sunt at crassi &
 robusti à nervoso coxendicis princi-
 pio deducti.

Urethra (quæ Anatomicis qui-
 busdam est substantia vesicæ ad ex-
 timitatem penis extensa) duabus
 componitur membranis: quarum
 interna tenuior, sensusque exquisiti.
 Externa densior est, fibrisque trans-

versis, motus, roborisque gratiâ, instructa. In hujus canalis principio, caruncula instar valvulæ se offert carnosâ, quæ vel à Cathetere disrupta, vel acrioris fluxu humoris erosa, incurabilem producit Gonorrhæam.

Urethra duos obtinet musculos, longiores quidem sed graciliores, à sphinctere intestini recti exortos, quorum usus est inferiorem canalis partem dilatare in mictione & coitu, & prostatas comprimere. Ad latera feruntur urinarii ductus, & sic in medio insertionem faciunt.

Summitas penis dicitur Glans, quæ substantiam habet carnosam, mollem ac spongiosam, undique membranâ tenui obvolutam. Ad Glandis radicem ubi cum nervosis corporibus jungitur, Cavernula apparet, in quâ aliquando humor erodens collectus magnum (ut in gonorrhæâ

(morrhæâ virulentâ) efficit dolorem.
 Aliud etiam habet integumentum
 cutis duplicaturâ confectum, quod
 vocatur Præputium à putando (à Ju-
 dæis enim & Mahometanis religio-
 nis causâ refecatur, undè Apellæ &
 recutiti audiunt. Hi igitur tantam
 sceminis in congressu voluptatem
 præbere non possunt, nam in coitu
 sursum & deorsum movetur præpu-
 tium, ut hac in attritione majorem ca-
 lorem acquirat, & voluptatem scemi-
 neam adaugeat, ideoque mulieres so-
 cietate Christianorum carnali magis
 delectantur) & alligatur glandi per
 vinculum, quod Frænulum appellant:
 Extenditur inferiori parte usque ad
 glandis orificium in juvenibus, qui
 cum arcta virgine Venerem non exer-
 cuerunt.

Vasa insignia peni communican-
 tur, venæ & arteriæ ab hypoga-
 stricis & pudendis; quorum hæ cu-
 ti externâ, illæ corporibus nervosis
 distri-

distribuuntur. Nervi quos recipiunt
(tam externi & cutanei, quam interni) à medullâ ossis sacri prove-
niunt.

Finis Sectionis Primæ.

IN-

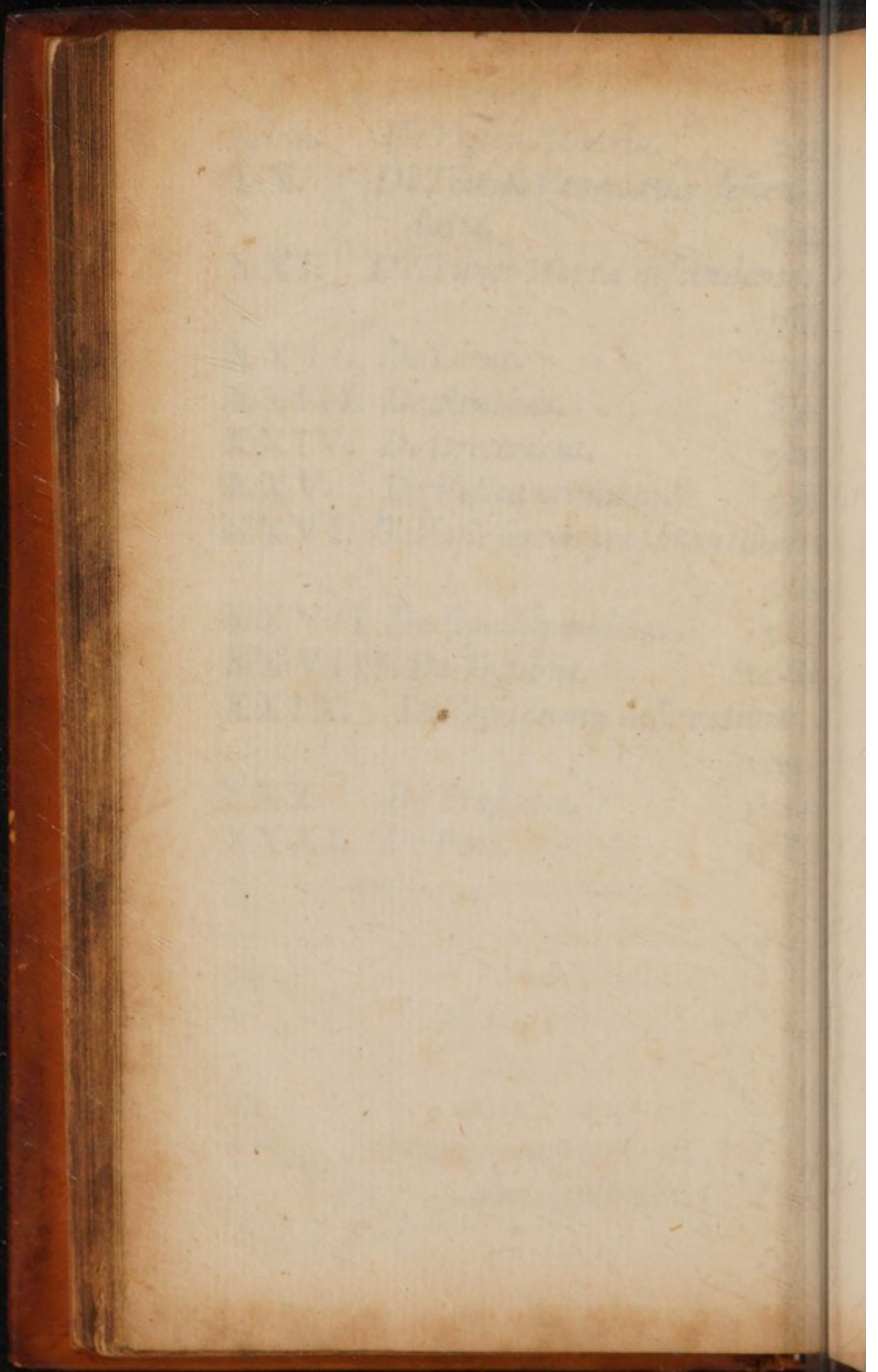
INDEX

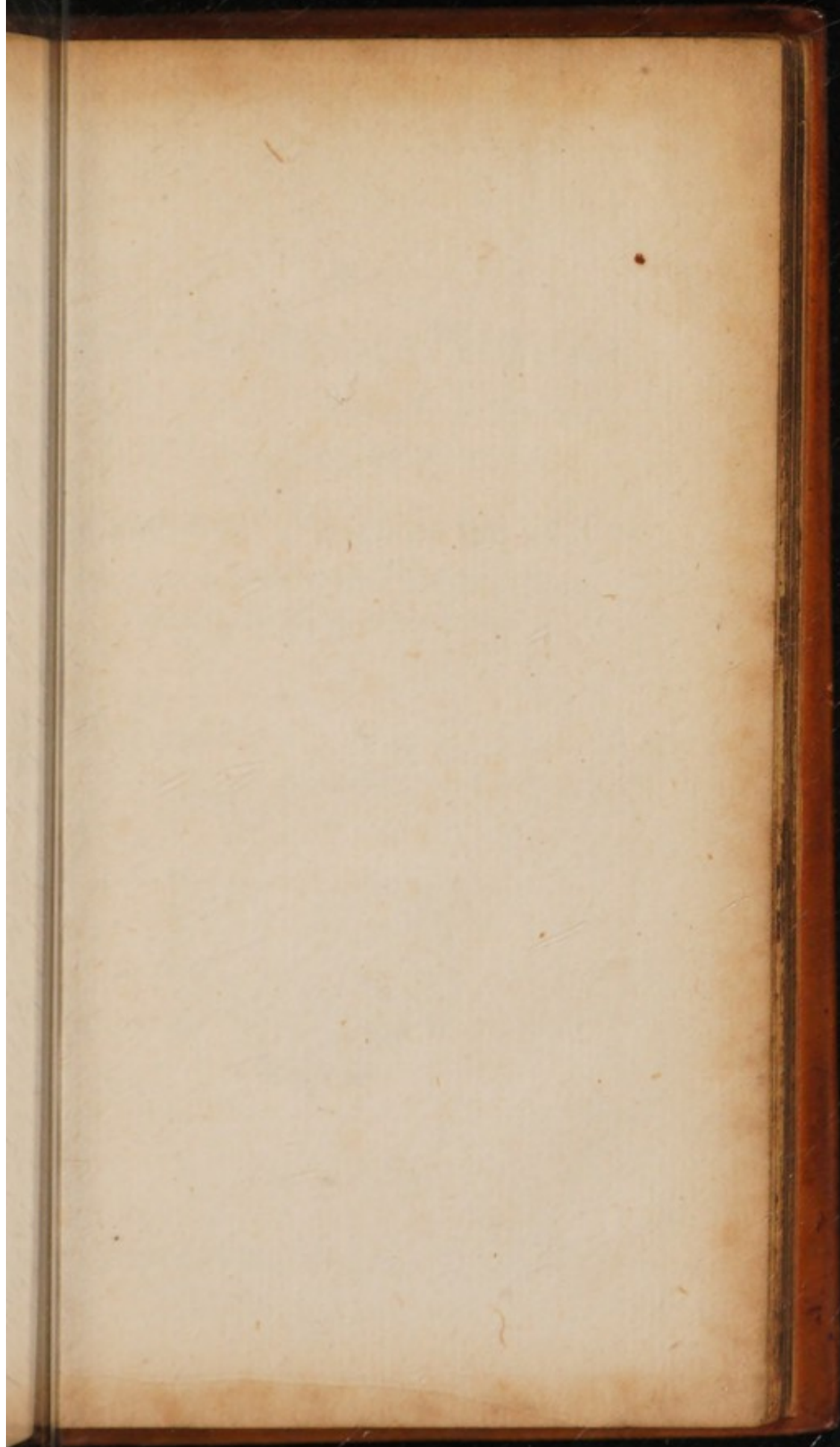
Capitulum in hac prima Sectione Contentorum.

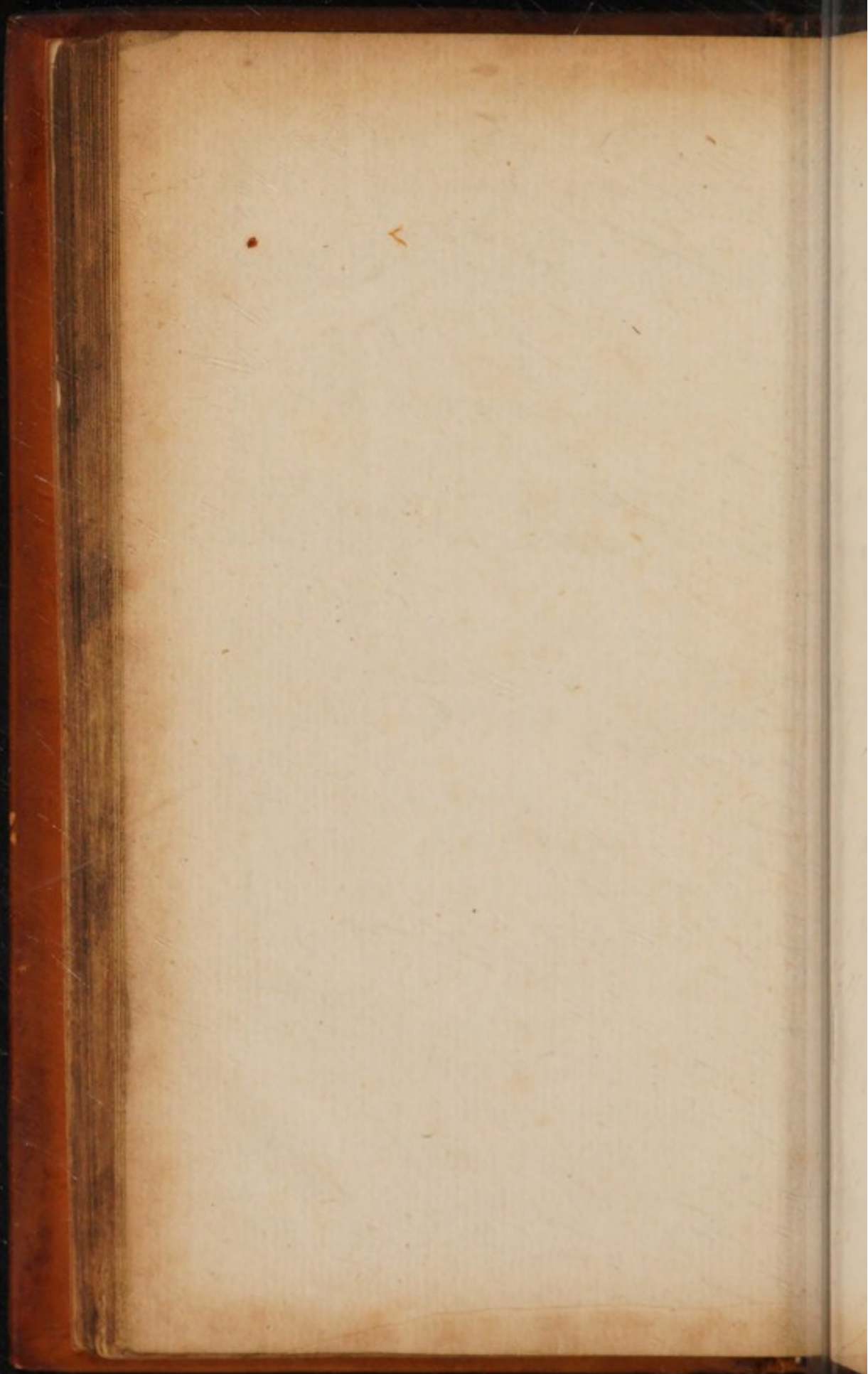
Cap. I.	D E Divisione Corporis hu- mani in genere. pag. 9	
I.	De Divisione ventris inferioris.	II
II.	De Cuticula.	14
V.	De Cute.	16
V.	De Membrana Adiposa.	18
VI.	De Membrana Carnosa.	20
VII.	De Membrana communi Mu- sculorum.	22
VIII.	De Musculis ventris inferioris.	23
X.	De Peritonæo.	32
X.	De Vasis umbilicalibus.	35
XI.	De Omento.	37
XII.	De Intestinis.	39
XIII.	De Mesenterio.	50
XIV.	De Pancreate.	53
XV.	De Vena Porta.	56
XVI.	De Arteris Abdominis.	59
XVII.	De Ventriculo.	62
		XVIII.

XVIII.	<i>De Hepate.</i>	677
XIX.	<i>De Vesica Biliaria.</i>	711
XX.	<i>De Trunco Venæ cavæ descen-</i> <i>dente.</i>	744
XXI.	<i>De Trunco Aortæ descendente.</i>	788
XXII.	<i>De Liene.</i>	799
XXIII.	<i>De Renibus.</i>	822
XXIV.	<i>De Ureteribus.</i>	900
XXV.	<i>De Vesica urinaria.</i>	933
XXVI.	<i>De Vasis semen præparantibus.</i>	966
XXVII.	<i>De Epididymidibus.</i>	988
XXVIII.	<i>De Testibus.</i>	1000
XXIX.	<i>De Vasis semen deferentibus.</i>	1044
XXX.	<i>De Prostatis.</i>	1066
XXXI.	<i>De Pene.</i>	1088

67
72
a disc
74
pendente
75
76
82
90
93
antimon
94
95
100
entimon
101
102
103
104

ANTONIO

DE REGIONIBUS HUMANI

MODI MEDICINAE CHY-

BERGEBATTEN

ANNO DOMINI MDC. LXVII.

EXE

AN

arias

Corpo

rama

Recent

rurg

la

ROBE

Anno

EXERCITATIONES
ANATOMICÆ,

In

varias Regiones Humani
Corporis, Partium Structu-
ram atque usum ostendentes:

*Recentium Medicorum Chy-
rurgorum, necnon Pharmacopo-
larum, in usum Divulgatæ*

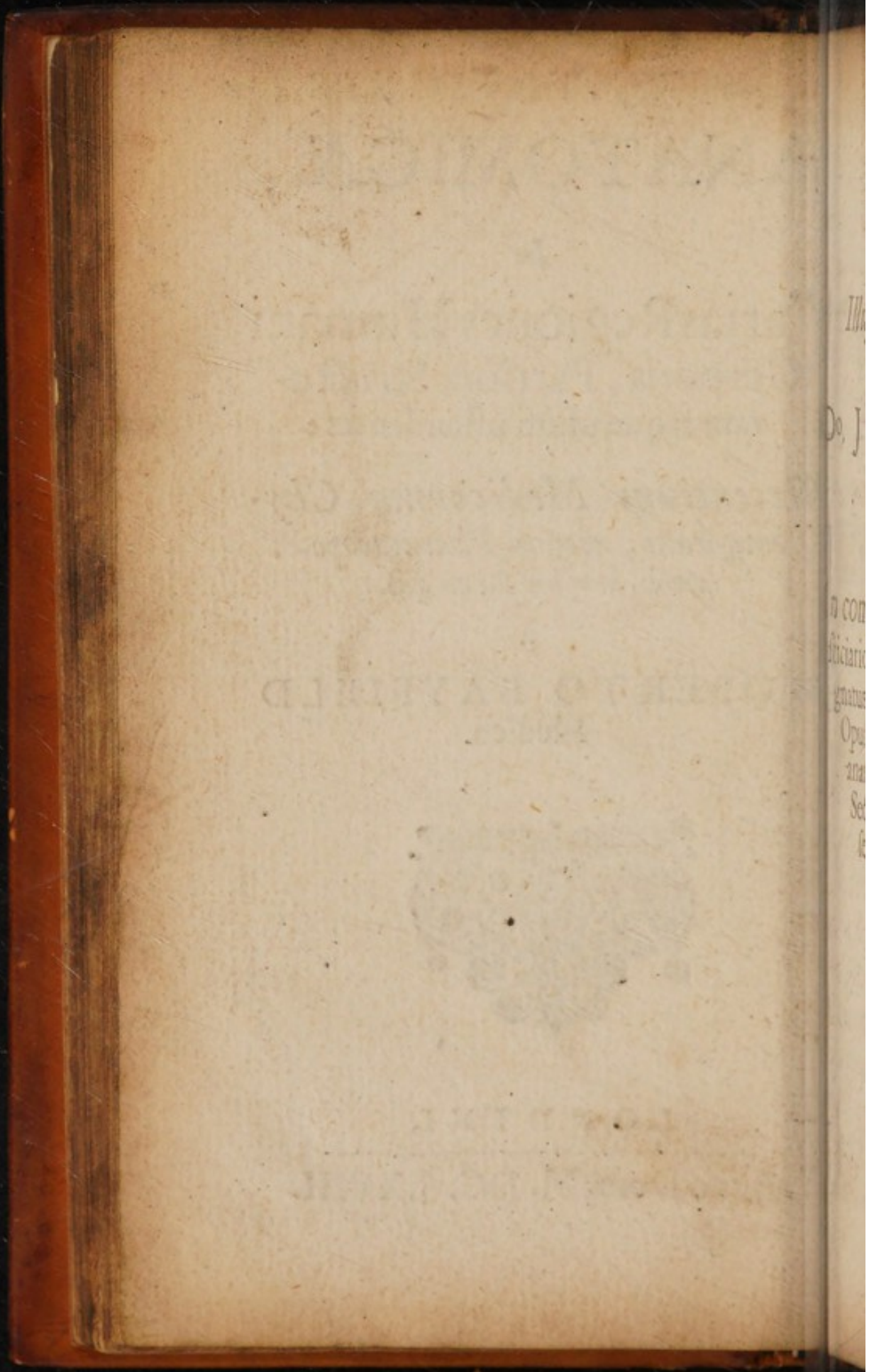
à

ROBERTO BAYFIELD
Medico.

LONDINI,

Anno Dom. M. DC. LXVIII.

III
Do, J
n con
ficiant
gnatus
Opu
na
Se
le

Illustri & verè Generoso

V I R O,

Do. JOANNI REPPS

Armigero,

Et

in comitatu Norff. Pacis Ju-

sticiario, Amantissimus ipsius Co-

gnatus & devotissimus servus,

Opusculum hoc, exercitationes

anatomicas spectans duasque

Sectiones continens, in ob-

servantiæ *τιμωρίας* De-

dicat. R. B.

A 2

Lecto-

Lectori Benevolo S.

P

Oëta Apollinem suum
semel in anno ridentem
finxerunt. Quæ qui-
dem consuetudo in Astro-
logorum scripta descen-
dit. Quod illos, ex revolutione solis,
me, forsàn à circulatione sanguinis, vel
potius humorum refluxu, idem agentem
existimabis. Non multis enim hinc re-
trò mensibus, anatomicas hasce exerci-
tationes aggressus sum, methodo qui-
dem analyticà ab infimo humani corpo-
ris ventre incipiens, & sic ad medium
progressus, ad supremum usque denu-
ascensurus. Monstrum in Medicis pa-
riter ac naturalibus, ex defectu, prout
ex excessu, oritur; & Fabricator in-
eptus est, qui dum fundamenta jacet
operi suo coronidem imponere nequit. Et
revera, qui primi tractatûs finem ac-
ratiùs intuetur, dereliquorum ortu cer-
tam potest capere conjecturam; ex effe-
caci enim hoc seminè non nisi numero

pro-

Ad Lectorem.

proles oritura est. Tandem igitur totam
hominis structuram, omnesque naturæ
partes summâ cum industriâ elaboravi,
mirabilem cujus spectantes fabricam,
variaque tam graphicè descripta linea-
menta, summâ exclamemus veritate,
Quam stupenda hæc efformatio, quam
planè incredibilia potentie sapientiæ-
que opera, à supremo cæli terræque nu-
mine, ostensa ac indicata! Ad hujus
thematis complementum, nil materiale
transilivi, at totum maximâ cum bre-
vitate, nec non perspicuitate, contexui;
adeo ut plenissimum anatomie corpus,
ab Authoribus quamplurimis prolixita-
te nimîâ productum, habeas contra-
ctum, & (tanquam Homeri Iliadas) in
nuce tibi exhibitum, ut breve hoc en-
chiridion, permagnis eorum volumini-
bus index evadat, in quo diffusorum
operum (tanquam in mappâ) summam
videas comprehensam. Prioris accepta-
tio, postremas hæc sectiones à me ex-
tor sit, quibus tandem perfectis, in medi-

Ad Lectorem.

cam hanc arenam non ulterius descen-
dere, destinavi; sed alii partes suas in
hac scena agendas, locum cedere, dum
ego peragratus hanc peripheriam, in
centro quietis acquiescam. Plura præ-
fationis ergò superaddere non oportet, ne
nimis hæream in cortice; Candori igi-
tur tuos labores hosce relinquo, ut insti-
tuto meo, & expectationi tuæ respon-
deant, ex animo vovens: quâ quidem
optione me semper tui devotissimum
expectes.

R. B.

EXER-

EXERCITATIONES
ANATOMICÆ,

SEU

lectio secunda, de structurâ;
atque usu partium, ad ventrem
medium pertinentium.

CAPUT I.

De Thorace.

Venter infimus & quas in
ipso aut circa ipsum natu-
ra partes disposuit, ita se
habent. Proximè sequi-
tur medius seu Thorax, sic dictus à
θεῖον, id est, salire, ob motum cor-
dis pulmonumque perpetuum ibi
insensibilem.

A 4

Cavi-

Cavitas hæc media (inter supream & infimam regionem, ad distributionem vitæ calorisque aptiorem collocata) his terminis circumscribitur, infernè Septo transverso; superne claviculis; parte anticâ Sterno posticâ duodecem vertebris; dextrâ & sinistrâ veris ac nothis costis, variisque musculis. Quicquid à jugularibus ad mucronatam cartilagineam & diaphragma extenditur, totum in thoracis nomen complectitur.

Optimus Thorax conformatus figuram refert ovalem, pectus enim tabulatum, parte anteriori depressum, tabem futuram denotat.

Substantia ejus non tota ossea quemadmodum calvaria; tunc enim respirationem impediret; nec tota carnea sicuti venter inferior ne partes omnes permixtim coincidunt, quod suffocationem efficiant. Natura igitur partim osseam & partim carneam fabricavit, ita ut per ossa amplitudo
 aqua-

equalis, & per musculos liber motus, conservetur.

Motus equidem thoracis est necessarius, ut in eius dilatatione, aer ad pulmonem attractus, cor, cujus calor permagnus est, reficiat, & in eius contractione vapores fuliginosi expellantur.

Thoracis partes aliæ sunt continentes, aliæ contentæ. Continentium quædam communes, quædam propriæ. Communes, quinque sunt, in Capite secundo (de ventris infimi anatome) explicatæ. Propriæ, vel duræ sunt, ut ossa & Cartilagine; vel molles & Carnæ, ut muscoli & mammæ, aut membranæ, ut mediastinum & pleura. Contentæ, sunt instrumenta omnia ad vitam & respirationem pertinentia, ut cor, Pulmo eorumque vasa.

CAPUT II.

De Mammis.

Quanquam tegumenta corporis universalia ad partes medi ventris externas communiter pertinent, membrana tamen adiposa & carnosae hoc in thorace habent peculiare quod admittant mammillas quæ in viris constant ex cute & adipe ac supra musculum pectoralem affiguntur.

Particulæ hæ thoracis, ad pulchritudinem & cordis tutelam viris donatæ, in iis non multum assurgunt, quia eorum mammæ fere glandulis carent: (in nonnullis verò qui carnem habent spissam humiditas quædam instar lactis inepta tamen nutrimenti reperitur) Quum mammæ mulierum multas habent glandulas inter quas vasa sunt infinita plexibus quamplurimis contexta, ut sanguis in venis ac arteriis perfectus, & à mammis

recep-

preceptus, in hisce plexibus per corpora glandulosa in lac converteretur.

In medio mammillæ cernitur peculiaris substantia, quæ papilla dicitur, Spongiosa, perforata, & penis glandi respondens, unde ex contactu flaccescere & erigi potest. Circulus papillarum circumjectus Areola nuncupatur.

Venas recipiunt externas à ramo axillari; & internas à subclavio, pro earum nutrimento: & arterias ad vitalem calorem iis suppeditandum: nervos etiam à costali pro sensu earum exquisito.

CAPUT III.

De Musculis mediæ ventris.

Proximo loco veniemus ad musculos ventris mediæ, quorum alii supra costas, quibus affixi, alii inter eas locati; omnes tamen non tan-

12 *De Musculis medii ventris.*

tum thoraci, quamvis ab eo orientur, sed aliis partibus ut brachiis, scapulis & dorso, inserviunt. Qui movent thoracem vel externi vel interni sunt. Externi vel parte anteriori vel posteriori locantur.

In anteriori utrinque sunt tres.

Primus pectoralis dicitur musculus, quod parti thoracis anteriori insideat. Oritur hic à clavicula media, sterno, cartilaginibus item sextæ, septimæ, & octavæ costæ, carnosio ac lato principio, dein forti & quasi reduplicato tendine inter deltoidem & bicipitem musculum, ossi humeri inferitur. Usus est, brachium pectori admouere, prout fibræ dispares diriguntur.

Pectoralis equidem hic musculus variis donatur fibris, aliquibus deorsum obliquè à suprâ, aliis sursum obliquè ab infra, procurrentibus; adeò ut paulo antequam musculus tendinem producit, fibræ hæ decus-

fatio-

fatione alterutras interfecare videantur, omnes verò in unum angulum concurrentes ad tendinem efformandum. Fibrarum hæc varietas motus efficit abfimiles quos musculus hic perficit.

Secundus à formâ Serratus major nuncupatur, hic ex interiore scapularum basi enatus, in sex aut Septem superiores costas ferratim implantatur. Usus est, in motibus violentis octo costas exterius attrahere, & sic thoracem dilatare.

Tertius Serratus minor appellatus sub musculo pectorali delitescit. Oritur ex costis quatuor supernis, exceptâ primâ, & cum tendine partim carnoso, partim nervoso ad proceffum coracoideum terminatur. Usus est, omoplatam ad pectus antrorsum adducere.

In posteriori decem utrinque existunt.

Primus dicitur Trapefius ab aliis

14 *De Musculis medii ventris.*

Cucullaris, quod monachi cucullam referat. Principium sumit ab occipitio, ab omnibus colli spinis & octo superioribus thoracis; & in totam omoplatæ spinam & basin propè totam inseritur. Varios edit motus pro ratione originis directioneque fibrarum, scapulam enim sursum, deorsum, obliquè & rectà ad dorsum movet.

Secundus, Latissimus dictus à vertebrarum spinæ apicibus enatus, inter pectoralem rotundumque muscolum insertionem obtinuit. Triangularem habet figuram & aliquid omoplatæ motui contribuit.

Tertius Levator est musculus supra claviculam situs. Hic à transversis quinque apophysibus vertebrarum colli enatus, implantatur in angulum superiorem omoplatæ quam sursum & antrorsum movet.

Quartus, sub cucullari situs, à figura dicitur Rhomboides, qui à tribus

bus spinis infernis colli, & totidem
supernis thoracis, ad basin fertur
omoplatæ, quam retrorsum & non-
nihil obliquè sursum agit.

Quintus, Serratus posticus supe-
rior dictus sub Rhomboide in dorso
inter utramque scapulam delitescit.
Hic à spinis tribus inferioribus Colli
& primâ pectoris enatus, obliquè in
tres costas superiores (quas sursum
trahit) tripartitus inseritur.

Sextus, Serratus posticus inferior
nuncupatus in medio dorsi sub latif-
simo musculo sedem obtinet. Ori-
tur membraneus & latus à spinis tri-
bus inferioribus dorsi, & ad costa-
rum inferiorum quatuor intervalla
digitatim implantatur. Usus est,
partem thoracis infimam dilatare.

Septimus dicitur Sacrolumbus qui
ab ossis sacri posteriori parte, & lum-
borum spinis enatus, costis inferiori-
bus inseritur. Motui pectoris &
dorsi aliquid contribuit, & à longis-
simo

16 *De Musculis medii ventris.*

fimo musculo qui thoracem & lumbos extendit, vix separari possit.

Octavus, Semi-spinatus appellatur quia usque ad medium corporis sui, originem à spinis ossis sacri & lumborum accipit. Hic cum fibris suis obliquis, à spinis omnibus prædictis, ad apophyses lumborum pectorisque transversas, ascendit. Usus est, thoracem erigere.

Nonus à figurâ dicitur splenius, qui à spinis vertebrarum thoracis superiorum eductus, implantatur in occipitium. Usus est, cum socio elaborat, caput rectâ retrorsum trahere.

Ultimus vocatur complexus, quia ex tribus musculis constare videtur. Hic adjuvat splenium, & ab earundem transversis apophysibus prodiens, occipiti inseritur.

Ad sunt præterea intercostales musculi utrinque viginti duo. Ex his undecim externi sunt totidemque inter-

De Musculis medii ventris. 17

interni, obliquatis fibrarum ductibus se invicem distinguentes.

Externi muscoli, à superioris costæ inferno margine protensi, in costæ inferioris supernum desinunt: incipiunt enim à transversis vertebrarum processibus quibus costæ affiguntur, & cum fibris antrorsum obliquis per totum costarum cursum ad cartilagineas adeunt (spatia verò intercartilaginea, prout interni, non implent) atque sterno adjunguntur. Hi propter arctuositatem spatii tendinibus carent.

Interni, ab inferioris costæ supernâ parte prodeuntes, in costæ superioris infernâ terminantur. Fibras habent externis contrarias sese in modum X intersecantes. Incipiunt hi à parte costarum inflexâ, & cum fibris obliquis ascendentibus, procurrentes, opplent non modo ossium sed & cartilagineum spatia interiecta, & sic ad ossa sterni abducuntur.

Musculi

18 *De Musculis medii ventris.*

Musculi intercostales & dilatationi & contractioni inserviunt; ex accidenti verò, tanquam ligamenta carnosæ, costas annectentia: Cum enim costæ inferiores propriis pectoris musculis deducuntur & dilatantur, aut superiores eis elevantur, mediæ motum necessariò sequuntur, quem (deficientibus propriis thoracis musculis) perficere non possent, illorum motus verò non penitus compellitur, at tantum reliquis musculis adducitur. Si Subclavius etiam (inter costam primam & claviculam situs, & intercostalium instar fibras habens obliquas) costam prædictam attrahit, reliquæ distantia infimæ consequenter aliquo modo dilatantur.

Recipiunt venas ab azygo, & intercostali superiore, arterias ab intercostali utroque: nervos à sexto pari, adjunctos illis, qui à dorsi medullâ prodeunt.

CAPUT IV.

De Claviculis.

Claviculæ (à Græcis κλεῖδες dictæ quod pectus universum claudunt) utrinque os constituunt unum, nonnihil fistulosum & crassum, magis flexuosum in viris, ne brachii motum impediat : in fœminis verò minus ad venustatem pectoris & Colli. Extremorum unum adjunctum est interno interventu cartilaginis insignis, Alterum cum scapulæ processu superiore, ubi acromium sive humerum producitur.

Ossa hæc dura & solida, in pectore summo transversim sita, validisque ligamentis inter se revincta, figuram habent. Romani imitantur ; ex duobus enim semicirculis, adversè conjunctis, formari videntur.

Ufus est, Scapulam in sede sua retinere ne in thoracem incideret.

CA-

CAPUT V.

De Sterno.

Os pectoris, vulgò *σέρον* dictum, est convexum, latum ac longum, antiquorum pugionem representans, ideoque ensiforme appellatur.

Substantia non est (ut ea reliquorum ossium) solida, at spongiosa & rubicunda, ex ossibus & cartilaginibus constituta. In infantibus totum (præter os primum) cartilagineum existit. Pueri sex habent particulas lineâ transversâ signatas, in adultis verò tres vel quatuor solummodo intuemur.

Os primum latum est & crassum, cavitate quoad partem supremam utrinque donatum, cui inoculatur caput clavicularum. Secundum angustius, varias habens cavitates, ad recipiendas costarum cartilagines. Tertium

ium minus verò, in cartilagine xi-
phoide terminans, quod à Barbaris
malum granatum vocatur, quia tres
aliquando habet partes angulatas,
fructûs ejusce florem imitantes. Dia-
phragmatis munimentum seu pro-
pugnaculum æstimatur, & mamma-
riæ interdum venæ cum arteriâ ac
nervo transitum præbet. Hæc quo-
que cartilago in senectute ossea tan-
dem evadit. Compressa & incurva-
ta infantum hepar subjectum lædit,
efficitque Atrophiam. In adultis
(ni reducta) perpetuam creat vom-
itionem. Hic etiam sita est cavitas ea,
quæ scrobiculus cordis vulgò nun-
cupatur, circà quam aliquoties eve-
nit palpitatio, à cæliacâ arteriâ non
semper proveniens, at à cordis motu,
diaphragmatis centrum percutiens.

In viris totum magis elevatur Ster-
num, in fœminis autem ob majores
mammas deprimitur.

Sterni usus eidem costarum æqui-
valet

valet. Cartilago Xiphoides partim subjectas partes defendendo, partim diaphragmatis motui cedendo, vel potius hepar per ligamentum suspendendo, inservit.

CAPUT VI.

De Costis.

Costæ communiter utrinque duodecim existunt, è quibus superiores septem, veræ, eò quod cum vertebris perfectam efficiant figuram, reliquæ inferiores, nothæ, quia neutiquam ad os pectoris perveniunt, sed longâ cartilagine supernè reflexa terminatæ, inter se cohærent.

Formâ curvantur circulari, ut idoneam pectori amplitudinem præstent. Externâ superficie nonnihil inæquales, internâ verò magis lævigatæ, ne pleuram offendant.

Latior pars costæ palmula, angustior

stior & rotundior ad spinam Remulus, dicitur. Sinum habet in parte inferiori, ad venam, arteriam & nervum recipiendum.

Costæ sunt partim osseæ (nihilominus spongiosæ) ad dorsum & latera, partim cartilagineæ in anteriori, ubi Sterno conjunguntur. Harum una pectoris firmitudinem adauget, altera motum ejus faciliat.

Duæ supernæ ἀντίστροφοί vocantur, proximæ σπειραί, tres insequentes σερπίτιδες: hæ omnes duplicem habent, reliquæ simplicem vertebris articulationem. Undecima & duodecima diaphragmati annectuntur.

Verarum usus est, viscera thoracis defendere, & musculos respirationis sustinere. Pars notharum anterior, est cartilaginea, ut in distensionibus ventriculi cibo repleti faciliùs eleventur.

CAPUT VII.

De Septo transverso.

PArtem costarum infimam occupat Septum transversum, seu diaphragma, ita dictum, quia respirationis & nutritionis organa dividit. Hippocrates in libro de principiis $\Phi\pi\epsilon\upsilon\epsilon\varsigma$ id est, mentem appellat, non ob facultatem aliquam intelligibilem, aut ob miram ejus cum cerebro sympathiam, quod eo inflammato repentinum statim & continuum consequatur delirium.

Egregius hic musculus, primum & principale instrumentum respirationis liberæ, circularem ferè habet figuram, magnam quidem, & inferiori thoracis parti respondentem. Transversam obtinet sedem, ac obliquam, à sterno enim, per costarum notharum extremitates, ad regionem lumborum defertur.

In quiete, elevatum manet, ut cavera ostendunt (vita enim expiratione definit) movens vero & contractum deorsum tendit.

Universum diaphragmatis corpus quobus constat circulis: quorum primus est nerveus in medio (tanquam centro) situs, ad partem eam roborandam, ut hepatei affixum sustineat. Alter vero carneus undique thoraci adjunctus, & primum circummit.

Membranas habet duas, quarum superiorem excipit à pleura, inferiorem à peritonæo. Tertiam aliqui volunt tenuem, ut propriam suam circumscriptio, ab omnibus aliis partibus distinguatur.

Duo sunt ejus foramina, unum transitum œsophago in ventriculum, alterum ascensui venæ cavæ ad cor præbens. Recentiores tertium afficiunt, ob aortæ descensum, hæc verò vena sine pari vertebris adhærent, & diaphragma utrique adnectitur.

B

Venas

Venas & arterias habet à cavâ & aortâ vulgò phrenicas dictas. Duos insignes recipit nervos, qui inter quartam & quintam vertebrae collae exorti, in nerveum diaphragmatici centrum (à quo fibræ excurrunt quam plurimæ ad circumferentiam) inferuntur.

Quod usum spectat, liberæ primò inservit respirationi. In inspiratione depressum, ad rectam adducitur lineam; vel dum ex concavo rectum efficitur, diaphragma contrahitur. In expiratione laxatur, sursum tendit, ex recto evadit concavum, continuum equidem habet motum, jam lentè lenitè, jam subitò & violenter contractum est ac dilatatum. Cum solus movetur, liberam dirigit respirationem. Alioquin in respiratione vi lenta (ut in permagnis laboribus) sequitur motum thoracis. Secundò inservit hypochondriorum ventilatio præsertim hepatis, cujus superior pars & convexa nullis donatur arteriis.

Postea

Postremò fœcum expulsionem promovet, intestina enim tanquam manu premit. Et hæc de diaphragmate, quod ab aliquibus Gaudii & titillationis sedes appellatur.

CAPUT VIII.

De Pleura.

QUOD est in ima Regione peritoneum, id in media est tunica hæc, quæ Græcis *πλευρά* dicitur quod costis omnibus (excepta duodecima) subtendatur.

Nervosa hæc substantia tenuis est, crassior tamen circa dorsum apparet, ubi vertebrarum ligamentis annectitur: Parte antica Sterno, dextra sinistraque intercostalibus musculis, supernè claviculis, infernè diaphragmati, in medio pulmonibus & pericardio affigitur.

Superficies externa inæqualis, interna lævior est, & veluti humore

aqueo perfusa. Ad spinam dorsi pinguedinis aliquid interdum reperitur, ubi vasa majora existunt.

Omni ex parte manifestè duplex, ad vasa intercostalia præservanda, quæ per ejus duplicaturam abducuntur. Membranarum harum tenuior, costiss utrinque firmiter ac immediatè adhæret, & vocatur periosteum, quod iis reliquisque ossibus se habet commune; Altera ei incumbit, & costas omnes circumvestit, unde tunica subcostalis appellatur. Inter has duas pleuritica materia sæpe colligitur.

Foramina habet complura, ubi vel intra vel extra thoracem vasa emittit. Venas ab azygo, ab aortâ arterias, nervos è vertebra thoracis, invenit.

Ufus est, à costarum duritiè pulmones defendere; Partes contentas vestire, tunicam enim eis præbet communem; denique prohibere, ne pulmo dum movetur costarum spatiis sese infinet.

CAPUT IX.

De Mediastino.

Mediastinum est membrana gemina, à pleura efformata, & à vertebris thoracis ad sternum porrecta, quæ pectus & pulmones in dextram sinistramque partem distinguit. Unde à Galeno *ὑμέμες διαφράττοντες*, à Columbo intersepimentum & dissepimentum vocatur, cujus amplitudo, pectoris longitudinem & profunditatem adæquat.

Cavitas mediastini fibrosa diligenter est observanda, quod vocis formationem, tanquam echo resonitum adjuvat.

Vitiosorum confluxus humorum, & flatus interdum hoc spatio occluduntur, qui thoracem valdè excruciant.

Venam obtinet propriam, quæ mediastina dicitur, à subclavio cavæ ramo

exortam, minoresque alias à mammariis & azygo : arterias suscipit ab internis pariter mammariis : Nervulos : à sexto pari, illiusque præsertim recurrente ramo sinistro.

Ufus est, pericardium firmiter sustinere, ne in cor incidens, gravitate suâ opprimeret ; vasa percurrentia suffulcire, thoracem dividere, & partes à contagione præservare, ne parte una pulmonum læsa, altera in illius contagionem attrahatur.

Et hæc sufficient, partes thoracis tractasse continentes, ad contentam jam accedamus.

CAPUT X.

De Thymo.

THymus, Galeno *Θυμός*, Corpus est glandulosum, molle, spongiosum & album, superiori thoracis parte ad jugulum inter vertebrae & sternum situm, ubi pulvinaris instar vasorum

divi

Divisiones ad brachia & scapulas procurrentium, conservare inservit. Natura enim, ordinario suo & perpetuo cursu, cum vas magnum dividit, aliquam interponit glandulam ad divisionem istam implendam.

Glandula hæc quoad ætatem variat, in juvenibus ob vasorum teneritatem copiosior, in adultis tenuior apparet. Hujus tumefactio strangulationes viris efficere possit, in mulieribus autem hystericis frequentius extumescit, ad ipsam penitus suffocationem nisi sectâ venâ succurratur.

CAPUT XI.

De Trunco venæ cavæ ascendente.

Vena cava ex epatis gibba seu convexa parte prodiens, diaphragma ad cor penetrat; & sic indiviso cursu ad jugulum usque extenditur. Ante

verò ejus divisionem ab ea oriuntur
quatuor rami.

Primus dicitur phrenicus, utrinque
unus, per universum diaphragmatis
corpus disseminatus. Aliqui ejus sur-
culi ad pericardium & mediastinum
mittuntur. Horum dexter intra pec-
tus, sinister infra septum à cavâ quam
doque exoritur. Progrediens truncus
octavam circa costam perforat pericor-
dium, ubi copiosum constituens
finem, in dextram cordis auriculam
deindeque in ejus ventriculum (pene-
tratione quamvis non adeo profundâ)
ascendit, ut sanguinem in eum tan-
quam in cisternam effunderet.

Secundus est coronarius qui basin
cordis universam instar coronæ cingit.
Sæpius simplex est, at raro geminus,
& per totam cordis substantiam hinc
inde ramos diffundit.

Tertius est Azygos seu vena sine
pari, sic dicta, quòd in uno tantum
latere reperiatur. Originem habet ex
parte cavæ posteriori supra cor, inter
quartam

quartam & quintam thoracis verte-
bram. Post ejus initium, supra trun-
cum asperæ arteriæ, non nihil dextror-
sum versus spinam reflectitur. Cum
vertebrarum radices tetigit, elevatur,
at quarum medium attingens, magnâ
sub arteriâ descendit; Et ad thoracis
finem se dividens, cum aortâ diaphra-
gma perterebrat.

Solitaria hæc vena octo furculis
fruitur, qui totidem inferiores costas
earumque spatia, utrinque alunt.
Oesophago etiam exiles, at numero-
sos ramulos distribuit. Pectoris venis
quæ ab axillaribus procedunt, com-
municat: Hinc eo in latere phleboto-
miæ beneficium. Interdum Adiposâ
conjungitur, quandoque emulgente,
ut iis pulmones melius purgaret.

Postremus intercostalis est, utrin-
que unus, qui tria aut quatuor supe-
riorum costarum spatia nutrit. Hoc
sæpius deficiente azygos officium
præstat. A ramo oritur subclavio, ad
venarum jugularium initium, & ra-

mos sui ipsius aliquos in vertebra, ubi
exsurgunt nervi, emittit.

Postquam quatuor hos cavæ ascen-
dentis truncus diffudit surculos, rectæ
ascendit lineâ, & mediastino cum
thymo etiam Sustus, in duos ra-
mos dividitur insignes, quorum unus
ad latus dextrum, alter ad finistrum
tendit, & dum in pectore remanet
Subclavius appellatur; ex inferiori
cujus parte, ante divisionem, quatuor
venæ exsurgunt.

Prima dicitur mammaria, cujus
ortus est varius; interdum enim ab
anteriori & media bifurcationis parte
aliquando à ramo subclavio, quando-
que verò ab ipso cavæ trunco, non-
dum diviso, exoritur. Hæc sub sterno
ad cartilagine[m] procurrit ensifor-
mem, ubi per foramen ejus ramum
emittit, & in transitu, azygo ac inter-
costalibus per varia costarum spatia
commiscetur: itaque pars illius, ad
musculos illic incumbentes & mam-
mas, è thorace procedit; pars verò
sub

Sub rectis abdominis musculis, ut Epigastricæ per anastomofin sese adjungat.

Secunda est Mediaftina quæ à sinistra trunco subclaviæ, internam contra jugularem, exurgens, supra pulmonum concavum & pericardium, per thymum nec non mediaftinum sese dispergit.

Tertia Cervicalis dicitur, quæ ad vertebraſ ascendens, musculis illic morantibus nutrimentum præbet. Et ramos aliquando in nervorum foramina, ob medullæ alimentum ſpinalis emittit.

Quarta, muscula inferior dicta, ab externa jugulari aliquando proveniens, per superiores pectoris musculos, & cervicis infimos, diffeminatur. Et hæ sunt quatuor venæ, à ramo subclavio, pectoris cavitate nondum egresso, prodeuntes. Egresso verò axillaris vocatur, quæ ante divisionem duos exhibet ramos; scapularem scilicet internum, qui per musculos hu-

meri, & sub axillarum glandulis ex-
 currit. Scapularem etiam externum,
 ad partem exteriorem humeri tran-
 seuntem; particula ejus intra carnem
 & cutim abducitur. Postea axillariss
 dividitur in venam superiorem, scilicet
 cephalicam, & inferiorem, basilicam,
 è qua postrema duo proveniunt rami;
 primus, thoracicus superior, ad pectus
 procurrens. Secundus, thoracicus in-
 ferior, qui per latus pectoris repins
 & azygi ramis sese adjungens, in la-
 tissimum dorsi musculum distribui-
 tur.

A Supernâ parte subclavii, tres
 venæ prodeunt insignes: muscula su-
 perior, jugularis externa ac interna;
 quarum ad orificia duæ apparent val-
 vulæ, ut sanguinis refluxum impe-
 dian.

Muscula superior juxta jugularem
 externam repens, in cutim partemque
 colli posteriorem, ramos quam pluri-
 mos dispergit.

Jugularis externa utrinque una

coma

communiter existit, aliquando verò duplex. Hæc sub clavicula oblique repens infra clavem emittit furculos duos, quorum unus ad deltoidem musculum sub acromio contendit. Alter ad capitis partes laterales assurgit; ubi ad angulos maxillæ bipartitus, in fauces, partes aurium posteriores, frontem & faciem ferè totam absumitur.

Jugularis interna, quæ amplior externa, sub mastoideo musculo ad collum ascendit, & circa ejus medium in tres scinditur ramos; quorum primus major retrorsum fertur, & per ossis foramen occipitis sinum duræ meningis intrat, ut sanguinem suum effundat. Secundus colli latera perreptans, sub maxillâ distribuitur. Tertius abit in linguam & Ranulares five sublinguales constituit. Hæc brevis est totius ascendentis cavæ dispersio.

CAPUT XII.

De Trunco aortæ ascendente.

TRunci aortæ ascendentis progressus (ex quo omnes partes superiores, vitales spiritus à corde procedentes recipiunt) cavæ similitudinem præ se fert, quòd unus tot ramos plerumque emittat, quot alter producit. Hæc verò sunt in eo notanda.

Inprimis textura. Aorta in origine sua in tres dividitur tunicas, externam, mollem & membraneam; secundam verò duriolem; tertiam cartilagineam. E sinistro Cordis ventriculo profiliens statim in exortu suo duas coronarias producit arterias, instar coronæ cor cingentes; & sic sub venæ arterialis trunco prodiens, fursum ascendit; sed descendenti magnitudine non adæquat.

Secundò, Jugularis externa, nullâ donatur arteriâ; nec Azygos intrâ tho-

thoracem, extra, nomen in Carotidem
mutat, quoniam ista arteria compressa,
hominem sopore sive caro gravat &
vocem adimit; Per latera asperæ arte-
riæ cum interna jugulari ad calvariæ
basin ascendit.

CAPUT XIII.

*De Nervis per thoracem disse-
minatis.*

IN thorace octo sunt nervi insignes.
Duo Diaphragmatici, duo Recur-
rentes, bini Stomachici, totidem co-
stales.

Diaphragmatici inter tertiam &
quartam cervicis vertebras exorti, ad
nerveum diaphragmatis centrum, in-
ter duplicaturam mediastini descen-
dunt.

Recurrentes ex calvaria è sexto pari
prodeuntes, per latus carotidis ad
jugulum usque procurrunt. Horum
dexter

dexter axillarem circumplicat arteriam, & in cervicis musculos cum ramulis per plurimos ascendit. Sinister magnam complectitur arteriam ubi ad dorsum tendit. Hi nervi nuncupantur etiam vocales, quod vocis præcipua sint instrumenta: illis enim aut sectis, aut interseptis ἀφωρον statim redditur animal. Inserviunt equidem voci, quia sursum recurrunt ad musculos laryngis & linguæ, quibus ramulos numerosos impertiunt.

Stomachici sextæ conjugationis nervi, intra duplicaturam mediastini descendunt, ubi magnus nervorum plexus est, decem vel duodecim furculi in pulmones producti; & sic cum gula diaphragma penetrantes, ramuli utriusque superioris ventriculi orificium reticulato contextu implicant.

Costalis ab eodem puncto cerebri cum pari sexto prodiens, per anteriora cervicis ad thoracem defertur, in quo sub pleura membrana, juxta costarum radices descendens, assumpto à

angulis intercostalibus nervis furcu-
o, (unde nomen obtinuit) diaphra-
mate penetrato in omnes partes na-
urales tandem sese dispergit.

CAPUT XIV.

De Pericardio.

Pericardium membrana est qui-
dem perampla, dura & crassa, in
medio pectoris collocata.

Plurimis fibris mediastino conne-
ditur, parte anteriori pleuræ, poste-
riori spinæ dorsi; at nerveo diaphra-
matis circulo ita firmè adhæret ut
(nisi fracta) separari non possit.

Substantia hæc nervea (quæ du-
plici constat membranâ, externa à
mediastino, internâ à tunicis vasorum
cordis oriente) tantum à cordis cono,
basi & lateribus distat, quantum dila-
tationi inservit, & serosi humoris re-
ceptioni, qui partim ex resolutis va-
poribus, aqueisque tertiæ concoctio-
nis

nis excrementis, partim è potûs potius
 tiunculâ roris modo penetrantis e
 aspera arteria in venosam, colligitur.

Superficies externa, fibrosa, interna
 verò lubrica, ad faciliorem cordis
 motum, cuius retinet figuram. Quir
 que habet foramina ad basin: nempe
 pro cavæ introitu & exitu, & pro rec
 liquorum vasorum trium egressu.

Venulas suas à phrenicis mutuatur
 (arterias vix obtinet conspicuas) nem
 vulos à recurrente sinistro.

Ufus est cor à compressione defern
 dere, ne motus violetur; Serosum
 humorem continere, qui cor ab adu
 stione, & exsiccatione conservat, ne
 non motum cordis faciliat, quod, a
 tollendum ponderis sensum, ei tam
 quam innatat.

Humor hic, urinæ, nisi in acrimonia
 niâ & falsedine, non dissimilis, non
 tantum in mortuis reperitur, sed etiam
 in viventibus, at post mortem uberio
 (nisi in Hæcticis, in quibus exiguum
 apparet & flavens) eò quod spiritu

corco

cordi infidentes, exalgent & inquam convertuntur. Copiosior est in senibus & fœminis ob caloris debilitatem; ubi abundat, præter palpitationem, mortem subitam nec non affocationem efficit.

Præterea in thoracis cavitate, aqua reperitur sanguine mixta, quæ per diædesin roris instar è vasis exudans, pectoris partes refrigerare atque humectare inservit.

CAPUT XV.

De Corde.

Cor ob motum à Currendo dictum, est principale domicilium animæ, vitæ fons & origo, arteriarum *κίζωμα*, Spiritûs vitalis organum, deinceps Caloris nutritor; Et quod motum à seipso naturalem habeat, è substantiâ densa, solidâ, & reliquis corporis partibus compactiori efformatur. Pars superior, basis vel caput dicta,

dicta, latior est ad vasa recipienda; inferior pars, mucro, conus, vel apex pericardii cordis appellatur.

Situm est quoad basin in pectore medio, inter claves & septum, Sternum & vertebrae, ubi ad costam quintam (securitatis causâ) pulmonum lobus sinister tanquam digitis circumdatur. Conus autem exporrigitur in anteriora sinistra papillâ, ad cartilagine costarum sextæ & septimæ sinistorsum, ob maiorem venæ cavæ ingressum.

Maximus sui motus ad sinistram sentitur, quia vitales spiritus illic ab aorta dant, & aorta sedem habet. Diaphragma & mediastino per pericardium at aliis partibus per vasa annectitur.

Figura pyramidalis est ac pineæ nuci non admodum dissimilis, quæ quidem figura est aptissima cum longitudo attractioni & expulsionem, rotunditas amplitudini & defensionem optime inservit. Basis necessariò superna ut sanguinem in dextrum ventriculum melius recipiat. Dùm dilatatur, rotundum

ndum, dum contrahitur, obli-
 quum & ferè pyramidale invenitur.
 superficies à basi ad conum lævis &
 polita apparet, ni vasis coronariis
 inæqualis reddatur.

Magnitudo ob ætatem & tempera-
 mentum varia. Frigidiores enim & ti-
 di cor magnum habent, Audacio-
 minus, propter calorem unitum.
 digitos transversos in longitudine,
 quatuor in latitudine æquat.

Eximia hæc substantia è crassiori
 sanguinis portione confecta, musculo-
 rum carni non æquè rubicunda, ni-
 minus durior est ac densior, ne
 ritus & calor cordis innatus expiret.
 basius basi solidior existit, quia fibræ
 illic coeunt, sunt multò com-
 stiores.

Caro hæc, facultatis vitalis sedes, &
 operationum prima origo, non
 estimanda quia fibras habet
 animodas, & motum naturalem non
 untarium.

Perpetuus cordis motus est duplex;
 lia-

Diaſtole & Syſtole : inter utrumque motum quies interjecta eſt, quæ Perſiſtole dicitur.

Diaſtole ſeu dilatatio eſt, cum Cor ad baſin Cordis, fibris rectis attractitur. Cujus motûs uſus eſt, ſanguinem per cavam in dextrum ventriculum, aerem per arteriam venoſam in ſiniſtrum haurire; valvulis deciduas tibus, & viam tranſitui ſuo præbere.

Syſtole ſeu contractio eſt, cum Cor à baſi abit, & cor longius fit, anguſtius, fibris rectis laxatis, tranſverſis quæ cor amplectuntur collectis, & valvulis cavæ & arterioſæ occluſis, at eæ magnæ arteriæ & venæ arterialis aperiuntur, ſanguis ex dextro ventriculo per venam arterioſam in pulmones, & ſpiritui vitali ex lævo in aortam, vitaliſque ſanguinis portioni cum fuliginibus per venoſam arteriam, tranſitum offerentes. Contractio, hæc & depreſſio validis efficitur ligamentis, internis ventriculis.

utrumque in contractione enim dilabuntur & cordis tunicas secum contrahunt.

Partes verò cordis externæ & internæ specialiter considerandæ.

Externæ sunt Pericardium (de quo prædictum est) propria tunica, ad eam tenuis ut sit inseparabilis, Adeps, vasa & Auriculæ.

Adeps magis in homine quam in cæteris animalibus, abundat, quod quidem mirabile est si calorem spectemus, qui minimam super sinistrum ventriculum, at totam supra dextrum, ad conum ipsum permittit. Ut butyrum verò, sic adeps hic, motu violento efficitur. Circa basin maximè versatur, ubi vasa majora existunt. Cujus usus est cor humectare ne motu continuo calefactum, præsertim in magnis laboribus & jejuniis, exsiccaretur, & secundum caloris incrementum vel decrementum augetur, decrevitque, tantum calori præbet alimentum. At conus ab humore in pericard-

ricardio contento medefactus est.

Quoad vasa, venam obtinet coronariam (ad partem exteriorem nutriendam) quæ valvulam habet semilunarem, ut sanguinis in cavam refluxum impediret; Duabus fruitur arteriis coronariis dictis, quæ cum venâ hinc inde furculos spargunt, insigniores verò in latus sinistrum quocumque ea pars densior ac solidior materiâ copiosiori indigeat. Nervulos accipiunt à sexta conjugatione, vel ab eis ad pericardium emissis, qui in basin cordis, per venam arteriosam distribuuntur.

Auriculæ duæ, firmiori cordis substantiæ circa basin adnectuntur. Earum dextra quæ major, venæ cavæ quâ cum unum corpus constituit, sinistra minor, arteriosæ, præponitur. Substantia auricularum est peculiaris, qualis nulla in alia parte. Nervosæ sunt ad firmitatem, cuticulares & molles ad vim attractionis sustinendam. Extensæ læves sunt atque æquales.

lers

es, contractæ apparent rugosæ, & in-
 ra, superficiem ventriculorum in-
 qualem repræsentant. Harum usus
 est cor à subitanæ suffocatione con-
 servare; vasa in motu ejus defendere;
 & folium instar cor refrigerare.

Partes cordis internæ sunt duo ven-
 triculi & Septum.

Dexter ventriculus non est exactè
 rotundus, at semicircularis, & fundum
 circumit cordis, at conum non attin-
 git. Ventriculus hic sanguineus &
 venosus (ut à Rufo dicitur) altero
 copiosior est, ob magnam sanguinis,
 quam recipit, quantitatem. In hunc
 vena ascendit cava, & cor dilatatum,
 sanguinem ad ejus perfectionem &
 purificationem, effundit. Cujus pars
 maxima per venam arteriosam ad pul-
 monum substantiam fertur, tenuior
 per septum medium exudat in ventri-
 culum sinistrum ad spiritus vitales in-
 generandos.

Sinister dextro minor, at carnosior,
 vitam calorem meliùs conservan-

C dum;

dum; & firmior ne vitales spiritus ex-
halent. Rotundam habet cavitatem
quæ ad mucronem usque pertingit.

Superficies utriusque ventriculi in-
tima, inæqualis est, atque rugosa, ne
spiritus cum sanguine ante perfectio-
nem illic ingredientes, dilabantur, cum
etiam officio valvulæ concurrunt. In-
æqualitas oritur partim à multiplici-
bus parvis foveis in sinistro potissimè
mùm observandis, partim à carnei-
portunculis quæ circa conum cordis
tenues apparent, quibus nervosæ val-
vularum fibræ coalescunt. Et hæc
ab aliquibus cordis ligamenta nuncu-
pantur.

Septum medium ventriculos divi-
dens (ne contenta commisceantur
foraminibus plenum est, nec non pec-
rosum, ut per id sanguis tenuior è dex-
tro in sinistrum ventriculum tran-
seat, ad vitales generandos spiritus
quibus aer & sanguis permisti mat-
riam ministrant. Aer ab ore & nari-
bus receptus, in pulmonibus præppa-
ratur

atus, per arteriam venosam (corde dilatato) in ventriculum finistrum transfertur. Sanguis in dextro attenuatus, in pulmones per venam arteriosam partim distribuitur, & ventriculo sinistro per septum partim attrahitur, atque naturâ ingenitâ retinetur, qui aere permixtus, propriâ cordis virtute, motu perpetuo, caloreque immutato perficitur; Itaque vitalis evadit spiritus & sanguis arteriosus, qui in cordis contractione, in magnam effunditur arteriam, ob totius corporis & vitam, & nutrimentum.

Præterea circa basin cordis, videntur quatuor vasa; duo in ventriculo dextro totidem in sinistro: In dextro quidem vena cava & vena arteriosa. In sinistro Arteria magna & arteria venosa. Has intra sunt undecim valvulæ & orificiis vasorum orientes, quarum tria Tricuspides, aliæ Sigmoides sive semilunares sunt.

Venâ Cavâ diaphragma penetrante ramo breviori, atter ampliori aortæ
 C 2 orificio,

orificio, cor accedente, minor pars in auriculam dextram recipitur, parva verò major ad jugulum directè excurrat. Ab auriculâ dextrâ ventriculi dextro inseritur, à quo separari non potest. Hujus rami usus est, sanguinem ab hepate in sinum cordis dextrum subvehere, in quem sua in dilatatione effunditur. Orificio ejus accrescit circulus membraneus, cum fibrillis, ad cordis robur, & in tres valvulas validas janitrices dictas se dividit, quæ occlusæ, in triangularis formæ cuspidis evadunt, unde Trifulcæ dicuntur. Foris intro Spectant, ut sanguis intrare queat, sed non in cavam redire.

Alterum vas dextri ventriculi, vena arteriosa; vena ab officio quæ sanguinem defert; Arteria ex substantia quia duas habet tunicas densas crassas ne in respiratione lædantur. Minori orificio cavæ ventriculo dextro affigitur. Hoc magnæ arteriæ incumbens, duos in truncos dividit

qui in dextrum & sinistrum abeunt
 pulmonem, ubi varios in ramos sese
 distribuunt. Usus hujusce vasis, est in
 cordis contractione, majorem sangui-
 nis partem recipere ex ventriculo dex-
 tro, & in Pulmones pro nutritione in-
 terre. Et sic cor pulmonibus retribuit,
 qui ei aerem ad refectionem suam
 mittunt. Vena arteriosa tres habet
 alvulas, Sigmoides dictas, unam-
 quamque Semilunarem. Intro foras
 spectant, sanguinem emittere, reditum
 suum impedire.

Arteria venosa vas est sinistri ven-
 triculi. Dicitur ab officio arteria, quia
 aerem spiritumque continet: Venosa
 structurâ quia venarum instar te-
 nem habet tunicam, cujus orificium
 illud aortæ excedit. Insigne hoc vas
 cum è corde prodit, in duos dividitur
 ramos, qui cum variis furculis in dex-
 tram sinistramque partem pulmonum
 disseminantur. Usus hujus arteriæ
 venosæ est, in cordis dilatatione aerem
 a pulmonibus attrahere, & in ejus

contractione, sanguinis vitalis portio-
nem cum vaporibus fuliginosis, in
pulmones deferre. Et ne totus aer in
pulmones redeat, ad vasis hujus orifi-
cium circulus est membraneus, è cor-
dis substantiâ enatus, qui in duas divi-
ditur valvulas, mitrales dictas, foras
intro spectantes; majores, validiores
& iis venæ cavæ carnosiores, exi-
stunt.

Vas alterum ventriculi sinistri et
magna arteria, cujus substantia est
membranea aptior distentioni. Duas
habet tunicas peculiare, quarum ex-
terior tenuis est mollis & rara, fibris
rectis quam-plurimis, aliis obliquis
nullis transversis, donata. Interio-
densa est ac dura, sextuplo crassior ve-
narum tunicâ: Primò ut sanguis ar-
teriosus & spiritus non evaporent. Sec-
cundò ne continuo systoles ac diast-
les motu, perfringatur: fibras tam-
tummodò habet transversas ad distri-
butionem sanguinis nec non spiritûm
subitam. Aliam Galenus assignat tu-
nicam

nicam, quæ quoad superficiem intimam araneorum telis assimilatur. magna hæc arteria, aorta dicta, è ventriculo sinistro habet ortum ore peramplo, à quo contracto, sanguis spiritusque in sinistro ventriculo elaborati, cum calore in totum corpus deferuntur, & ne in dilatatione in ventriculum remeant, ad orificium opponuntur tres valvulæ (similes eis quæ in vena arteriosa) intus foras spectantes, quæ dicuntur Sigmoides.

CAPUT XVI.

De Pulmonibus.

Instrumenta respirationi dicata sunt diversa: Alia moventia ut muscoli omnes descripti; Alia deducentia ut larynx asperaque arteria, de qua capite sequenti membratim differemus; Alia excipientia respirationis materiam ut Pulmones, qui Græcè dicun-

tur πνεύμονες ἀπὸ τῆς πνέειν, quod est
respirare.

Siti sunt in pectoris vel thoracis ca-
vitate, non multum ab ore distantes
ne subitaneo aeris adventu, nimis re-
frigerentur.

Organum hoc vocis ac respirationi
præcipuum, εἰργασ ἡρίον dicitur spiri-
tus, quia aerem excipit, conficit, præ-
paratque cordi. Substantiam habet
mollem, raram & subtilem, tanquam
ex spumoso sanguine (levitatis motus
que causâ) concretam. Tenui & por-
rosâ cingitur membranâ à pleurâ re-
ceptâ, (ob excretionem materiæ pul-
rulentæ in pleuritide peripneumonia
que per anacatharsin tussiendo) qua
secundum ætatem, alimentumque var-
rium, mollitie, colore, & substantia
differt. In fætu enim, dum cor & pul-
mones non movent, color carnis est
ruber, Postea verò aereum habentee
alimentum, in pallidum flavidumque
convertuntur. Longis in ægritudi-
nibus maculis, fuscæ coloris, tinguntur

In viventibus, dum intus spirant, totam pectoris cavitatem, præter cavam inter tunicas mediastini adimplent. Dum verò expirant, cadunt, quamvis non ut in Cadavere, in quo licet extumescant, folles in arteriam asperam inducendo, nihilominus nunquam replentur ut in viventibus, quia aerem pro multis cordis motibus retinent ut in urinatoribus nec non cantatoribus apparet.

Juncti sunt Collo per asperam arteriam, sterno dorsoque per mediastinum, ad latera pleuræ per fibrosos nexus, ut thoracis motibus obsequantur: Cordi etiam per venam arteriosam, & arteriam venosam cohærent.

Ungulam figurâ bubulem referunt. Pars exterior gibbosa, ut thoracis cavitati respondeat. Interior cava est ut Cordi cedat.

Dividitur pulmo in partem dextram & sinistram mediastini beneficio, harum utraque in duos dirimitur lobos (rarius una earum in tres) qui-

bus cor amplectuntur.

Parvulis fruuntur nervulis à sextæ conjugatione, qui pulmonum carnes non intrant, ne motus eorum continuus dolorem efficiat. Hinc pulmones apparent insensibiles.

Tria habent vasorum genera, nulli aliâ in parte reperienda, Arterias arteriosas, venas ab arteriosâ, arterias læves venosâ. Et tres omnes peculiarem sibi actionem vendicant.

Vena arteriosa facultati naturali, arteria venosa vitali inserviens, longè majores sunt quam pulmonum magnitudo exigere videatur. Nihilominus ob motum continuum, nutrimentum plurimum absument. Præterea sanguinem naturalem vitalemque cum vitali spiritu non solummodo deferunt, sed etiam per extremitates suas aerem ab extremis asperæ arteriæ recipiunt, quem ad ventriculos cordis deducunt. Et si ramulus aliquis horum vasorum fractus sit, pulmones putrescunt, & materiam in tussiendo præbent purulentam. Pul-

Pulmonum nutrimentum, reliqua-
rum corporis partium nutrimento ab-
simile. Pars enim æqualiter rara, le-
vis aerisque plena, non invenienda,
quæ sanguine, æqualiter subtili vapo-
rosoque enutriatur. In reliquis par-
tibus venarum tunicæ tenues sunt ut
sanguis crassior vicinis partibus libe-
rius distribuatur. Corpus enim san-
guine à vasorum tunicis attracto enu-
tritur. Arteriæ sunt Densæ, ut mi-
nutor pars sanguinis subtilis & spiri-
tuosi, ad vitæ sustentaculum attraha-
tur. In pulmonibus verò venarum
tunicæ densiores, ut nil nisi tenuius
exudet, arteriarum verò tenuiores,
ut puri vitalis sanguinis copia tran-
spiret.

Primus pulmonum usus est aerem
externum recipere ut reficiendi causâ
in cor paulatim deducatur. Et hoc
præparatu morâque, spiritui innata
aptum fit nutrimentum. Secundus
cor sustentare, ne parte antica ad os
pectoris, postica ad spinam allidatur,

dum animal terrore corripitur iravocum in
commovetur. Tertius ad respiratio-
nem pertinet, vocemque edendam
Animalia enim pulmonum parenchy-
mate destituta, vocem non edunt; &
Pisces non respirantes, pulmonibus
ventriculoque cordis sinistro carent.

CAPUT XVII.

De Asperâ Arteriâ.

VAs tertium pulmonibus pro-
prium est Trachea seu Asperâ
arteria, cui nomen ob inæqualitatem
& ad lævium arteriarum differentiam
imponitur.

Canna hæc pulmonis facultati ani-
mali inserviens, antepositur œsopha-
go, cui in parte faucium inferiori
plane incumbit, & in pulmones recte
deorsum fertur.

Magnitudinem trachææ Sexus &
temperamenti conditio variat, quæ in
figura effingit arbusculam, recurvati-
hin

hinc inde ramis distractam : nec pulmonibus tantum , sed œsophago pariter , atque ossi hyoidi capite suo jungitur.

Substantiâ componitur partim cartilagineâ , ut ficitate organi vocum intensio esset facilior : partim membranæ ubi œsophago committitur, ne corpori duro incumbens, in dilatatione impediatur. Si annuli enim cartilaginei fuissent perfectè rotundi, non tantum œsophagus, dum mollis, duritie eorum læderetur , at cibi deglutitio (præsertim solidioris) etiam impediretur.

Cartilaginosa hæc portio non est continua , sed ex plurimis veluti annulis compacta : quorum superiores, quidem majores , attamen , quia gulæ conjuncti , inferiore circumferentiæ parte suut destituti, & à figura dicuntur *στυμοειδεις*, qui antiquum C. referunt. Omnes autem per carnosa ligamenta curiosè connectuntur, tandemque in canaliculos membraneos

arteriis similes terminantur.

Duplici membranâ vestitur. Externâ à pleurâ, tenui, & cartilaginum ligamentis firmiter devinctâ. Internâ quæ crassior, palato communis est, sensûs exquisiti, molestorum expulsioni aptissima. Longitudo fibris intexitur rectis, mollibus lævibusque, & inungitur humore pingui, ut lenior sonus evadat: quo vel catarrhis diluto, vox rauca; vel calore nimium exsiccato, clangosa percipitur.

Inter duas has tunicas, cartilaginee cum propriis suis ligamentis sedem obtinent, quæ inspirando distenduntur, expirando autem laxantur & commiscuntur, ut in cadaveris asperâ inflatâ percipitur. Adeo ut cartilaginee vocis, ligamenta membranæ eas adnecentia, respirationis, sint instrumenta.

Trachea in Bronchum & Laryngem dividitur. Bronchus est pars inferior, longior, ac multiplicibus ramis in pulmones utrinque extensa: qui
rami,

ami, arteriæ venosæ & venæ arterialis
ramos intercurrentes, utrisque per
anastomoses junguntur. Hi Asperæ
verò majores sunt, & in medio siti.
Posterior vena, anterior reperitur ar-
teria. Venulæ ob alimentum trachæ,
nullæ autem lævibus, utpote san-
guinem deferentibus, communi-
cantur.

Larynx verò pars est superior, car-
tilaginibus & musculis, ad forman-
dam exprimendamque vocem, con-
structa. Cartilagines sunt quinque.

Prima, à figura *Ἰυγοειδῆς* seu scuti-
formis dicta, intus cava est, foris gib-
bosa & prominens: Quæ protube-
rantia in collo anteriori conspicua, nun-
cupatur pomum Adami.

Secunda *κρικαειδῆς* vocatur seu an-
nuliformis, quia anteriori rotunda,
posteriori autem lata & Crassa instar
annuli Turcarum, & totam ambit la-
ryngem.

Tertia quartaque *αἰγυταινοειδῆς* di-
cuntur, quoniam Gutturii labrum
planè

plane figurant. Hæ junctæ, consti-
tuunt rimulam pro modulandâ vocee
quæ aliis lingula sive *γλωτλις* appell-
latur.

Quinta *ἐπιγλωτλις* est, seu rimæ
operimentum; ne inter deglutendum
cibus potusque in arteriam dilabantur
non verò exactè clauditur, quin pa-
rum ad latera ex potu descendere que-
at. Quando enim dicitur, potum non
transire in tracheam & pulmones, de
maxima parte intelligendum est: nam
in affectibus thoracis eclegmata, tabel-
lasque præscribimus, in ore donec li-
quescant, tenendas; ut portio aliqua
per trachææ parietes defluat. Reliquis
cartilaginibus paulò mollior epiglot-
tis, quæ aperitur in risu, & linguæ, vell-
(secundum Hippocratem) hederacei
folii exprimit effigiem.

Laryngis musculi vel sunt commu-
nes vel proprii. Communes nume-
rantur quinque.

Par primum infra (Sternothyroides
dictum) oritur interius à sterno, &
juxta

confi-
da voce
is appel-
ea rimas
tiendum
bantur
quin po-
ere que-
tum non
mes, de
ft: nam
a tabel-
onec li-
aliqua
eliquis
piglot-
uz, ve
deracel
mnu-
nunc-
roides
o, et
juxta

juxta tracheam progrediens, inferiori
scutiformis cartilaginis lateri inseritur,
quam deorsum trahit ad rimam laryn-
is coarctandam. Secundum par su-
periora (Hyothyroides dictum) oritur ab
inferno latere ossis hyoidis, & in basin
scutiformis (quæ ab eo attollitur ad
rimam dilatandam) definit. Muscu-
lus alter deglutitorius dicitur, ex offi-
cio, à prædicto enim scutiformi pro-
nascent, gulam circumplicat, & deglu-
titionem promovet.

Musculi proprii sunt decem, om-
nes à larynge (ubi desinunt) exorti.

Par primum anteriùs ab infimâ
scutiformis parte prodiens, tendit in
cartilagineam annularem quam trahit
ad scutiformem. Et Thyrocricoïdes
nuncupatur. Secundum, Cricoary-
tænoides posticum dicitur; ab annu-
lari enim cartilagine posteriùs ena-
tum, brevi nerveoque tendine infe-
riùs arytaenoidi inseritur, ut rimam
laryngis dilataret. Tertium cricoary-
tænoides laterale vocatur, quia supe-
riùs

rius ab annulari cartilagine protenditur
 sum, in latera glottalis five arytænoides
 des posterius definit, et rimulam posteri-
 riter laryngis dilatat. Quartum (Thyro-
 roarytænoides nuncupatum) oritur
 scutiformis parte interiori media, & in
 latera glottalis definit. Latum est autem
 que laryngis rimulam constringit. Præter
 ultimum (arytænoides dictum) oritur
 tur à postica guttalis linea & fibrillis
 transversis delata, in ejusdem lateris
 implantatur. Hoc claudit laryngem
 dum arytænoidem cartilagineam
 stringit.

Venas habet larynx à jugularibus
 externis : à carotidibus arterias
 Nervos à sexti paris recurrentibus
 ramis.

Laryngis glandulæ vel superiores
 se habent vel inferiores. Superiores
 duæ, utrinque una ad vuulam, vulgo
 dictæ tonsillæ. Hæ humiditatem
 cerebro suscipiunt, quam in salivam
 convertunt, laryngem, os, linguam
 æsophagumque humectare, nec non
 gustum

gustui inservire, absque madore non præstabili. Hæ glandulæ ad linguæ radicem sitæ, teguntur tunica oris communi, & venas à jugularibus accipiunt. Inferiores duæ pariter, utrinque una ad infimam partem laryngis. Hæ aliquando tument, adeo ut liquida non transeant, solida verò compressione viam impellant.

Primus tracheæ usus est, ut pulmones per eam tanquam canalem, aerem in respiratione, attrahant, & per eandem aerem inutilem cum excrementis fuliginosis emittant.

Secundus est, ut sit vocis instrumentum, aspera enim primò laryngi adaptat, in quâ aliquomodo formata, in palato, tanquam in superiori barbiti parte, perficitur, Gargareonis vel vuulæ, plectro tanquam, adjuvamento.

Ultimus usus est, ut tussi & screatu expellatur quicquid à capite in pulmones transit. Asthmatici enim manente illic viscosâ materia, non sunt pa-

paroxyfmo obnoxii, magno verò arteriæ ramo per eam obftructo, fuffocationis efficit periculum, donec aut materia expellitur, aut in pulmonum fubftantiam reditura eft.

CAPUT XVIII.

De Oesophago.

Oesophagus feu canalis per quem cibus potufque ad ventriculum descendunt, fubftantiam habet mediam inter carnem & nervos, & ex triplici tunicâ conftat.

Prima communis eft, pertenuiffimis fibris quafi omnibus deftituta, à peritonæo, & non à vertebrarum ligamentis orta, quippè ventriculi membranæ continua.

Reliquæ duæ funt propriæ, quarum media carnofior, craffior, & mollior eft fibris tranfverfis pertexta, ut transitus cibi in ventriculum acceleretur. Infima nervofior, & tunicæ oris

interiori, ipsis immo labiis continua.
Fibras habet rectas ad cibi attractio-
nem, quam in esurientibus tam cele-
rem violentamque percipimus, quod
masticandi tempus vix conceditur,
antequam manu tanquam devellicari
invenitur.

Deglutitionis actio tribus muscu-
lorum paribus cum sphinctere gulæ
adjuta est, qui & œsophagæus appel-
latur.

Primum par, cephalopharyngæum,
à capitis cervicisque confinio demif-
sum, œsophagum elevare inservit.
Par alterum, Sphenopharyngæum,
obliquè deorsum inclinans œsophagi
in latera, dilatationis causâ protendi-
tur. Tertium, Stylopharyngæum,
à styliformi appendice initium sumit,
unde carnosio, teretique corpore de-
scendens in gulæ pariter, ab eo dilata-
tæ, latera terminat. Sphincter ab utro-
que scutiformis latere exortus, dum
gulam astringit, cibum inhærentem
deorsum pellit.

Ven-

Ventriculi hoc infundibulum nec-
 ctitur faucibus, laryngique per ori-
 tunicam, ipsi & ventriculo continua
 tam; vertebris, tracheæ, & vicini
 partibus, per membranas ex dorsi li-
 gamentis exortas.

Initium ducit ab extremo faucium
 œsophagus, ubi laryngi conjunctus, &
 utrinque tonsillas (membranis ejun-
 humiditatem ad faciliùs deglutien-
 dum administrantes) pertingit, &
 inter asperam & vertebras (quibus
 incumbit) rectà descendens, ad quin-
 tam thoracis vertebram tendit, ubi
 paululum ad dextram inclinat, ut aor-
 tæ cedat, ad lævam tandemque ver-
 gens, diaphragma perforat, & circa
 undecimam dorsi vertebram ventri-
 culi orificio superiori unitur.

Venas accipit à cavâ, & à ramo por-
 tæ coronario; arterias à cæliacâ, aor-
 tæque trunco descendente; nervos
 stomachicos dictos, à sextâ conjuga-
 tione insignes, qui securitatis caussa
 obliquè feruntur.

Ufus

Ufus est, ut per eum veluti per in-
mandibulum, cibus potusque in ven-
triculum deferantur. Hic verò obser-
vandum est, nobis deglutientibus,
larynx deprimatur & larynx attollitur.
Inde venit Sorbendi & Spirandi, de-
glutiendi & expirandi, eodem instanti
tempore impossibilitas. Quod singulari
Dei providentiâ evenisse existime-
mus, Cujus nomini in æternum glo-
ria, Amen.

Finis Sectionis Secundæ.

EXER-

EXERCITATIONES
ANATOMICÆ

S E U

Sectio tertia, de Structurâ au-
que usu partium, ad Regionem
supremam pertinentium.

CAPUT I.

De Capite.

INfimo medioque ventri
supremum tandem adju-
gimus, nobiliorum animi
functionum sedem, ratioc-
nis sapientiæque habitaculum, à quo
tanquam fonte, infinitæ actiones
beneficia oriuntur.

In summo positum est oculorum
gratia, ut spiritus animalis ab eo, tum
tanquam

anquam, corpus totum gubernet mo-
 nereturque, & singulas ad naturæ
 normam actiones præstaret.

Optima capitis figura, rotunda est,
 intrinsece leviter compressa, duabus
 eminentiis sive projecturis antrorsum
 retrorsum extuberans. Si anterior
 capitis projectura deest, tales putantur
 insulsi & amentes propter inopiam
 cerebri quod parte anteriori debet esse
 copiosius. At si posteriori carent me-
 moriam habent imbecillem. Ampli-
 tudo ejus mediocris, majus enim aut
 minus in vitium degenerat.

Dividitur in partem capillatam,
 calvæ, & glabram, quæ facies ap-
 pellatur.

Anterior pars calvæ, à fronte ad su-
 ram coronalem, penèque capitis
 medium se extendens, sinciput; po-
 sterior ab initio futuræ lambdoideæ ad
 primam cervicis vertebra, occiput,
 inter has media vertex, dicitur, à quo
 aliquibus duplici, *διχόρυφοι* nuncu-
 untur. Partes laterales temporum

D

tamen

nomen habent, quia ætatem, cavitatem, canitie, vel glabritie suâ indicant.

Partes sunt vel continentes, vel contentæ.

Continentes communes sunt, ut Cuticula, Cutis, pinguedo, membrana carnosa, vel propriæ, quæ vel externa, ut pericranium & capitis muscoli ossaque, aut internæ, ut meninges duæ.

Contentæ sunt cerebrum & cerebellum; à quo medulla, extra cranium spinalis dicta, exoritur. Partem capitæ glabram faciem scilicet, versus finem sectionis hujus tractabimus.

CAPUT II.

De partibus capitis communibus, ac continentibus.

Quanquam antehac communium partium retulimus historiam, nihilominus, de eis capitis, à cæteris

corporis aliquantulum differentibus, paulò admodum infistemus. Primò-ue de cæsarie quam in cute capitis, secundam pariter ac densam, provida produxit natura, non ornamenti potissimum studio; sed ut noxium Boreæ frigus, & æstuentes sub acriore sole radios, nonnihil excluderet.

Dividitur in partem supremam, quæ interdum finditur, mediamque quæ flectitur, & infimam, ad radicem, quæ humidâ mucosaque substantiâ agglutinatur. Nihil aliud est quam excrementum, è portione superfluum tertiæ concoctionis densiori & terrenâ efformatum, transpiratione insensibili non consumendâ.

Capilli dicuntur, quasi capitis pili, à Collyce & Eschylo *κύρση*, à *κείρω*, incidere. Hi totius corporis sunt longissimi, quia cerebrum (secundùm Aristotelem) magnum viscosæ materiæ supplementum, eorum nutritioni præbet.

Capitis & palpebrarum pili, in ipsâ

uterinâ fætûs formatione existunt. In reliquo corpore secundum ejus incrementum, ariditatemque oriuntur accrescunt, cujusmodi sunt mentum, axillas, inguina, reliquasque corporis partes obtegentes.

Cutis caput velans valdè crassa (cuticulaque) thoracis eâ & infirmæ regionis crassior, rara verò, porisque plena apertis, ut fulginosa emittant excrementa ad cæsariem generandum.

Subjecta cuti est pinguedo, exigua admodum, (eaque præsertim in occipite) ne vaporum transpiratione densitate suâ impediatur.

Pinguedini proximus, est panniculus carnosus, pilorum seminarium, fundamentum, Cuti in fronte firmiter adhæret, quia non adest pinguedo quæ eos separet, & cutis motum impedit.

CAPUT III.

De Pericranio & Periostio.

Pericranium sic dictum, quòd os
cranii extrinsecus cingat, est
membrana tenuis & mollis, at (secun-
dum Laurentium) densa solidaque
inter panniculum carnosum & *ωερί-
ον* sita, quibus utriusque per fibras
quasdam alligatur.

A crassa producitur meninge, quæ
cranii futuris adhærescens, indéque
foras elapsa, ita extenditur, ut exte-
riorem hanc conficiat membranam,
quæ magnâ naturæ providentiâ supra
alvariam expanditur, ut musculos
indè orientes firmissimo contineat
complexu. Qualis sunt temporalis,
quæ toto in corpore robustissimus, qui
oculo suo pari, maxillam constringit
et levatque. Revera musculi capitis
multi sunt, aliqui ab infimâ cranii
parte oriuntur, alii subter frontis cute

(oculorum usu eam movente) dispo-
nuntur. Aliqui etiam subter calvâ loco
cantur, Alii maxillam inferiorem spec-
tant (Superior enim immobilis) quæ
omnes ad musculorum historiam per-
tinent.

Ufus est cranium (ligamenti quaffi-
investire, meningemque ei alligare
ne super cerebrum incideret. Mem-
brana hæc palpebris subtenfa, cornu
junctivam oculi tunicam constituit.

Subter hâc incumbit membrana tes-
nuiffima *Επίσειον* dicta, id est, circum
offalis, ossa enim omnia (præter
quam dentes, partem cranii interico-
rem, & ossium articulationes) ci-
cumcingit. Si ad articulos enim ex-
tenfa fuisset, abque dolore non move-
rentur.

Membrana hæc nervea, cranico-
cum ossibus reliquis, æqualiter adhæ-
ret: Sensu donatur exquisito, propterea
nervos, qui per occiput & tempora, ad
eam sparguntur.

CAPUT IV.

De Suturis & Cranii Substantiâ.

Sutura est connectionis species, duarum ferrarum compagem imitans. Tales in humano capite plures sunt, caput enim absque futuris rarò inveniendum; coronalis verò aliquando deletur, ubi omnes desunt, dolor perpetuus caput infestat.

Suturarum aliæ communes sunt, aliæ propriæ.

Communes sunt tres. Prima, os occipitis à sphenoide secernit, & totum os cuneiforme circumdat. Secunda ex cavâ temporum prodiens, maxillam distinguit à fronte. Tertiam assignant Anatomici Recentiores, os frontis à cribroso dividentem.

Propriæ numerantur quinque, tres veræ, duæque mendosæ aut Spuriæ. Prima propriarum anterior est, &

dicitur coronalis, quod ea capitis parte
 coronæ gestari soleant. Hæc summa
 mum capitis ad tempora, obliquat; et
 os frontis ab eo sincipitis distinguit.
 Secunda Sagitalis est, quæ in capite
 longitudinem porrigitur per medium
 ab ipsa lambdoidea ad coronalem
 quandoque ad nasum usque, præser-
 tim in infantibus, & in aliquibus a
 septimum ætatis annum. Tertia à fin-
 gura nuncupatur lambdoidea, quæ co-
 occipitis à sincipitis osse determinat.
 Mendosæ duæ vocantur squamosæ
 corticales, & temporales quia tempo-
 rum ossa circumscribunt. Squamæ
 hæ agglutinationes commissuræ po-
 tius quam Suturæ appellentur. Hinc
 Suturarum omnium est numerus, quæ
 ossa cranii conjungunt.

Ufus earum est, primò, duram
 meningem cranio alligare, ne cere-
 brum comprimatur. Secundò, libe-
 ram vaporibus fuliginosis transpira-
 tionem dare. Tertio, vasis viam præ-
 bere, puppis venarum scilicet ac reli-
 qua

De Sutura & Cranii Substantia. 81

quarum, periostei & pericranii nutritioni inservientium. Quarto ne unius ossis fractura alteri communicetur. Quintò & ultimò ut medicamentorum externorum vis altius penetret.

Substantia Cranii pro ætate varia, in nuper natis enim cartilaginea ac membranæa existit, præsertim circa suturas, & in mediâ supremâque regione capitis, ob partum faciliorem, ut non nihil cedat compressioni. Ossea est in adultis ad defensionem partis mobilis sub eâ contentæ, rara ne ponderere gravet, poris etiam plena, ut fuliginosa excrementa facilius transpirent.

Hæc verò cranii substantia ex duplici tabulâ constat. Superior est interiori crassior ac durior, magisque solida. Inferior verò aspera, fulcisque (ob tutiorem vasorum transitum) excavata.

Duplex hæc tabula (multis foraminibus perforata, per quæ vascula, ad cavitatem internam, usque ad duram

82 *De Suturis & Cranii Substantiâ.*

meningem transeunt) admirabili naturæ consilio fuit constructa, ne in omni capitis percussione, totam ossis substantiam ictus penetraret. Hinc interdum evenit unius tabulæ fissura, alterâ illæsa.

Inter has duas laminas, spongiosa quædam est substantia, succum medullarem ac rubicundum, ad istorum ossium nutritionem, excipiens.

Meditullium hoc duplici tabulato cranii interjectum, ab Hippocrate διπλὸν vocatur, ubi nonnunquam humor, (quandoque hydrargyrum) transcolatione quâdam colligitur, qui acerbissimos inducit cruciatus, quod quidem in lue venereâ inveteratâ frequentius accidit.

Octo sunt ossa cranii; os frontiss, duo ossa sincipitis, duo ossa temporum, os occipitis, Sphenoides, & Ethmoides. At hæc ad historiam ossium pertinent.

CAPUT V.

De Meningibus.

Sicut venter infimus, ejusque partes peritonæo circundantur, medullæque pleurâ, ita duæ membranæ extenduntur super cranii cavitatem, quibus Græci meningum, matrum Arabes nomen imposuerunt. Quoniam ab his reliquas corporis membranas propagari existimârunt.

Harum exterior meninx crassa, vel mater dura dicitur, cujus figura, ac magnitudo ossibus calvariæ, proportionem respondet. Nullus enim in cranio extat sinus, nulla cavitas, quam tunica hæc non impleat.

Cranii Sutura firmè conjungitur (molem enim cerebri totam suspendit) potissimum verò ossi sphenoidi. Aliubi, tam à cranio tenuique meninge recedit, quam augmentum cerebri, decrementumque requirit. Immo cere-

brum laxo amplectitur ambitu, ne
ejus elevationi vel depressioni ob-
staret.

Superficies externa, cranium respi-
ciens, dura est & aspera, minorisque
sensus, ut ossis contactum illæsa susti-
neat; interna verò lubrica, lævis, &
candida, humore aqueo perfusa.

Cuticularis hæc membrana, venis
& arteriis plurimis dotata, processu
duplicatur gemino, quorum qui supra
medium cerebrum antrorsum porri-
gitur, figuræ quadam æmulatione falx
nuncupatur: alter brevior est, & cere-
bri, cerebellique limites definit.

Inter has duræ meningis *διπλόαις*,
seu duplicaturas, conspicui sunt qua-
tuor sinus, à Galeno ventriculi mem-
branæ crassæ appellati, ab aliis Sanguin-
ductus, canalium instar, sanguinem
in cerebri substantiam undique effun-
dentes.

Ex his primi duo laterales sunt,
quorum ortus est ad basin occipitis,
juxta foramen spinalis medullæ, ubi

jugu-

jugulares internæ ingrediuntur, desinunt verò ad medium lambdoidis, (prope cujus latera existunt) & cerebelli summum, ubi coeunt, constitunt unam cavitatem communem, ab Herophilo ληνὸν appellatam, quòd ab eo torculari tanquam, sanguis è venis & arteriis in cerebri substantiam, æquè ad ejus vitam & nutrimentum, ac spirituum animalium generationem, exprimatur. Ex horum concursu sinus oritur tertius, qui sub sagittali futura, inter latus cerebri dextrum & sinistrum, à parte lambdoidis superiori, ad narium ossa progreditur. Hic à Galeno interdum vena dicitur, quod sanguinis copiam contineat. Quartus brevis est, & (cum tertio) à torculari incipit, & inter cerebrum & cerebellum, ad nates, pinealemque glandulam decurrit.

Hi sinus (in quos jugulares internæ sese exonerant) quamvis venæ nec arteriæ tunicam habent, officium utriusque præstant. Et quia cerebrum,

ob magnitudinem ejus quantitate sanguinis permagnâ indiget, nihilominus verò nullos venarum & arteriarum ramos, ejus substantiam penetrantes, admittere potest eximios, hos (eorum vice) sinus natura efformavit, ut totam ejus substantiam pertransirent atque irrigarent, in eos enim, magna venalis, & arterialis sanguinis copia continuò effunditur.

Ufus est, cerebrum, nervos, medullamque spinalem vestire; arterias (nec non cerebrum) in dilatatione defendere, ne duritie cranii lædantur; Cerebrum in dextram sinistramque partem distinguere, & idem à cerebello.

Detractâ crassiore membranâ, conspicua est λεπτή μήνιγξ, quæ cerebrum ejusque partes, immediatè succingit.

Ex infundibulo procedit cerebri, ubi arteriæ parvæ, à carotidibus ortæ, in cerebrum ad latera sphenoidis transeunt. Extra cranium, medullam

dorsu

dorsi & nervos vestit, immò ipsa ossa
eâ videntur obteçta, quæ cum usu
nomen immutans, *ἠρόσειον* dicitur.

Pia hæc mater tenuis est, ut in om-
nes cerebri sinus sese insinuet, absque
ullâ offensione; mollis est, & sensûs
exquisiti, quòd (ut volunt quidam)
Sensitivam cerebro communicet vir-
tutem, & est ipsum tactûs instrumen-
tum. Hæc etiam membrana, vascu-
la eam percurrentia confirmando, in-
fervit.

Dura equidem piaque mater, læsæ,
acerrimum, efficiunt dolorem, quod
ansam obtulit aliquibus affirmandi,
membranas potiùs quam ipsum cere-
brum sensûs Authores esse, quia in
ejusdem morbis, ut in lethargiâ (cæte-
risque ejusmodi) pars affecta, nullo
vel minimo doloris sensu pertur-
batur.

CAP.

CAPUT VI.

De Cerebro.

Cerebrum à Græcis ἐγκέλον & dictum, facultatum omnium sedes est animalium, animæ ipsius palatium, sensûs & voluntarii motûs origo.

Positum est ab architecto provido intra validum cranii munimentum, ut externis injuriis foret minùs obnoxium. Figurâ cranio respondet, quamvis ab eo non conformetur; antrosum paulò angustius, retrorsum latius, & utrinque leviter depressum.

Magnitudo ejus in homine insignis, suis enim membranis, glandula pituitaria, vasisque ad id ascendentibus, totam cranii circumferentiam adimplet, & distantiam ad systolen ac diastolen solummodò æquam relinquit. Immò dissectum, quatuor vel quinque libras pendere invenitur, nam quoad hominis magnitudinem, pondus

us cerebri varium, quod cum lunâ
accrescit, decrefcitque.

Hæc animæ sensitivæ turris, in con-
tractione, spiritus animales propellit
in nervos, per totum corpus diffemi-
natos, quâ sentiendi movendique fa-
cultatem communicat. In dilatatione
spiritus vitales attrahit ab arteriis caro-
tidibus, aeremque per nares; adeò ut
spirituum animalium materia fit fan-
guis arteriosus, vitali spiritu aereque
instructus.

Cerebri autem substantia non motu
animali nec voluntario movetur, at
potius naturali & peculiari, spirituum
generationi, nutritioni expurgationi-
que inserviente. Et hic ejus motus
duplici officio inservit, primò aerem
in cerebrum, ob augmentationem,
ventilationemque, deferre. Secundò
odoratum efficere.

Dividitur in partem dextram &
sinistram falcato duræ matris pro-
cessu, quæ partitio ad cerebri centrum
usque ad corpus callosum pertingit.

Et

Et hoc in causa est, latere uno affectu
alterum nullo dolore esse occupatum.
Ufus hujus divisionis est, vasa tenuia
à dura meninge procedentia, ob cerebri
nutrimentum, tutius deferre.

Substantia ejus mollis est, alba,
medullaris, ex purissima seminis
spirituum portione constructa. Tot
autem substantia non est perfectè alba
quæ enim anfractibus proxima cinere
ritio apparet colore, quia venulæ
multiplices per eam disseminantur.

Mollis est, ob faciliorem spirituum
impressionem, nihilominus tamen ad
modum solida, ne impressiones ipsi
statim evanescant, quod in aquâ reli
quisque corporibus fluidis accidit.

Cerebello existit mollior, quia prin
cipium est nervorum mollium ad sen
sûs organa pertinentium. Cerebellum
verò duriorum est origo, qui nervi
vulgò æstimantur motorii, qui ad
reliquum corpus inde transfrent.

Temperamentum ejus est frigidum
humidum, unde μητέροποις τὰ ψυχρὰ

τῶ κολλωδέῳ ab Hippocrate vocatur. Viscosi ad animales spiritus subtiores retinendos, qui alioquin citò anguescerent & consumerentur: Frigidique, ne pars rationis exercitio destituta, motu perpetuo & cogitatione inflammetur.

Venulas suscipit cerebrum ab internis jugularium ramis, tubulosque è sinibus duræ matris sanguinem devehentes: Arterias à carotidibus atque à iis per vertebra exortis. Substantia propria nullum possidet nervum, adeoque sensus est expers, licèt nervis omnibus originem præbeat.

Superficies externa, subcineritia potius quam candida est, multos habet anfractus (& ob vasorum tutelam, quæ tenuem attendunt meningem, ac ad spirituum sanguinisque recreationem) quorum non pauci internam cerebri substantiam penetrant, undè hanc cerebri partem varicosam appellant.

Si superficies fuisset æqualis, vascula

la ruptioni forent obnoxia per diaff
len & systolen, præsertim in pleni il
nio, cum cerebrum humiditate ma
turgescit.

Superficies interna est magis foli
ac candida (ut spiritus essent limpidi
fimi & non (ut in melancholicis) ob
scuri ac tenebricosi) & hoc corpus ca
losum dicitur, cujus usus est cereb
pondus sustinere, & utrunque eju
latus conjungere. Geminis ventri
culis dextro & sinistro excavatum app
paret.

Hâc parte remotâ, quæ ad mediurn
fita, quatuor extuberantiæ sunt com
spiciuæ, duæ anteriùs ad sedes ventri
culorum, duæ posteriùs fornicem con
stituentes.

Etiam si cavitas in cerebro existens
per totam continetur, nihilominus
ob diversam ejus formationem, ex
partis unius dilatatione, alterius con
tractione, in locos quosdam diviserunt
Anatomici, quorum ampliores, ven
triculos, angustiores, meatus nuncu
parunt.

Ven

Ventriculos à Galeno κοιλίαις voca-
 tos Herophili discipulus quatuor enu-
 meravit, duos anteriùs, unum ad dex-
 tram, alterum ad lævam; in medio
 tertium, quartum, cerebello spinali-
 que medullæ communem affirmat.

Primi duo superiores dicti è medul-
 læ formantur cerebri, & reliquorum
 omnium sunt amplissimi. Situ, figu-
 ræ, usu, & magnitudine æquales. Se-
 cundum capitis longitudinem pro-
 current, parte anticâ & posticâ, latio-
 res & magis disjuncti, mediâ, minores,
 ubi tenui quodam septo (quod luci-
 dum dicitur Speculum, quoniam ad-
 moto lumine transparet) dividuntur.
 Hi desinunt in cavitatem communem.

Hos inter & fornicem, venularum
 textura arteriarumque locatur, plexus
 choroides appellata. Sicuti spiritus
 animalis in rete mirabili primò præ-
 paratur, ita hic magis elaboratus est, &
 in ventriculo quarto perfectus, sed to-
 to in cerebro, tanquam repositorio
 servatur.

Pro-

Processus mammillares qui ad infimam ventriculorum partem descendunt, ad ossa narium perforantur, tenuisque tantum velantur membranae ex cranio excidant. Communis sunt hæc aeris, odorumque vehicula, ideoque dicuntur olfaciendi instrumenta, & per hæc excrementa à cerebro in nares defluunt.

Horum usus ventriculorum est spiritus animales præparare, qui ex aere inspirato, & vitali spiritu per carotides ad plexum choroidem deducto, efficiuntur. Excrementa à nutrimento cerebri prodeuntia colliguntur etiamque recipere, & sic per meatum communem, in pelvim transmittuntur, qua tandem ad fauces descendant. *AA* peculiare beneficium est, phantasiam tanquam idoneo habitaculo, hospitantem eò quod mens, rerum species à sensibus externis inductas, illic æstimat ordineque disponit, ut verum earum ratione iudicium medio in ventriculo residente suscipiat.

Subt

Subter his retrorsum est testudo,
 c dicta quod testudinis instar in ædi-
 ciis, cerebri molem, aliàs in cavitates
 inclinantem, sustineat. Corpori cal-
 oso, tribus suffulta cruribus, subjacet,
 uorum duo versus cerebri basin
 eorsum porriguntur, tertium ad na-
 um extenditur sub septo lucido,
 uod nihil aliud est quam portio ce-
 rebri mediocriter solida, at valdè luci-
 a, ut per hoc septum spiritus anima-
 es, duobus hisce ventriculis con-
 enti, mutuò transeant, & commu-
 icentur.

Sub Camerato hoc corpore tertius
 pparet sinus, qui nihil aliud est quam
 priorum concursus paulò retrorsum
 xtensus. Ad utrunque latus hujus
 tertii, corpuscula quatuor apparent,
 duo superiora, ob figuram nates, sub
 quibus præterea duo, quæ testes
 udiunt, corpora duriuscula rotun-
 daque.

Ventriculus hic tertius, à Galeno
 avitas communis dictus, duos habet
 meatus,

meatus, quorum alter ad cerebri basin descendit, per quam primorum pituita, descendit. Alter, priore amplior, sub testibus & nates procurrens in ventriculum quartum progreditur, eique viam præbet, cujus ad introitum pinealis glandula sedem obtinet, ut spirituum à tertio ad quartum conservet transitum.

Tertii beneficium ventriculi est tribunalis instar, rationali facultati, cum mens ab objectis elicita conclusiones.

Præterea ad primum tertii hujus ventriculi foramen, vel ad latera orificii sita est pelvis, seu infundibulum, in qua excrementa cerebri crassiora in ventriculis congesta, recipere, & ad glandulam pituitariam ea transmittere, destinata. Dura componitur meningibus (multis intertextâ venulis) cerebri basin circundante. Pia enim hæc mater, ad tre extensâ, rotundus efficitur processus, seu productio, cujus ortus latior est, descensus verò angustior, &

descensu suo matre dura contegi-

er.

Glandula pituitaria sub meningi-
 us locatur ad infundibuli extremum
 sellâ sphenoidis. Reliquis compa-
 rior est glandulis, supernè cava, in-
 rne gibbosa, & fere quadrata. Caro
 ec bibula, pia matre obtecta, (cujus
 beneficio ossi alligatur, etiamque duo-
 us carotidum arteriarum ramis, per
 tera ejus erepentibus) Spongiæ in-
 ar, excrementa cerebri recipit ad pa-
 tum quandoque demissa; interdum
 rò per foramina in inferiore craniâ
 arte locata, delabi permittit. Infun-
 bulum etiam (quoad Galenum)
 perire inservit, ne spiritus animales
 rediantur.

Rete mirabile ab arteriis carotidi-
 us fabricatur, quæ à corde per tho-
 cem, cervicemque in caput dedu-
 ntur, ad basin cerebri, juxta nervo-
 am opticorum originem, ubi rete
 c efformatur; non simplex, at di-
 rforum instar retium, super alterutra

E

con-

congestorum, quæ separari non possunt sunt. Hic pro tempore resident spiritus animales, quorum materia vitalis est, & elaborati concoctique, plexum evolant choroidem ubi magis perficiuntur, unde in ventriculos cerebri devehuntur.

Ventriculus quartus, quem calicem scriptorio Herophilus assimilavit, spinali medullæ & cerebello interjacet. Omnium minimus est ac subtilissimus, ovalemque habet figuram, superne latior, infra angustior, donec acumen desinat. Hic spiritus in medullam spinalem dirigit, & secundum Arabes, memoriæ sedem obtinuit.

Cerebri usus est ut animæ sensitivæ domicilium esset, ad functiones animales edendans; ut in substantiâ ejus spiritus elaborentur animales indeque ad omnia sensûs motûsque instrumenta, deriventur; quâ quidem substantiâ, nervi omnes spinalisque medulla ortum suum exipiunt. Hæc anterioris cerebri & f

ularum ejus partium brevis est de-
scriptio ; jam nervorum qui à cere-
bro oriuntur, cerebelli, nec non spi-
nalis medullæ historiam subtexturi.

CAPUT VII.

De Nervis à cerebro exortis.

Inter nervos qui intra cranium suos
habent exortos, optici primò oc-
currunt, amplissimi toto in corpore,
tenuissimique.

Par hoc oritur è medio basis cerebri
nervus opticus, & mediâ in viâ juxta spher-
oidem, unitur ; non per intersectio-
nem nec per contactum simplicem,
sed per substantiæ confusionem, & sic
corpus unum commune constituit,
medullâ internâ commixtâ. Mox
nervus discretum per foramen utrum-
que primum ossis cuneiformis in oculi
centrum inferitur.

Substantia interna medullaris est,
aptiorem spirituum devectionem,
nec crystallinum attingit, ubi dila-

tata, reticularem constituit tunicam
 Externa membrana est, duabus cere
 bri meningibus efformata, ex cra
 corneam, è tenui uveam tunicam corn
 struxit. Et sic spiritus animalis nerv
 hujus continuitate, ad pupillam, fee
 uveæ foramen membranæ transferri
 tur.

Par secundum nervorum est oculor
 moventium, motorium inde appellat
 tum. Juxta primum, originem acci
 pit: & ad ortum sic jungitur, ut unu
 angulum efficiat communem; unco
 oculo uno movente, alter etiam m
 vetur.

Ab hoc, ramuli assurgunt plurimi
 primus in musculum palpebras apo
 rientem, & oculos attollentem dispe
 gitur, Secundus in deprimentem, ter
 tius in adductorem, quartusque
 circumagentem; & aliquæ horum
 fibræ ad ipsas oculorum tunicas, qua
 doque ad musculos temporales
 feruntur. Adeo ut pars hujus fun
 ctio sit oculorum musculis facult

tem motivam impertire.

Par tertium ad basis cerebri latus
exoritur, juxta spinalem medullam,
quod rectà repens, ac matrem duram
penetrans, cum secundo, commune
foramen intrat in orbitam oculi, &
hic in ramos parvulos sese dister-
minat.

Primus per adipem oculi ascendit,
& ad frontis foramen ossis emergens,
cuti & palpebræ superiori motum
concedit.

Secundus ad partem superioris
maxillæ anticam descendens, in supe-
rioris labii nasique musculos, disper-
gitur.

Tertius per oculorum carunculam
in tunicam narium interiorem progre-
ditur, undè sensu dotata acutissimo, &
evitè tacta, producit sternutatio-
nem. Hic etiam parvum præbet sur-
culum membraneo musculo, qui nares
contrahit.

Par quartum circa prioris sedem
exfurgens, per foramen sextum ossis

sphenoidis descendit, & postquam
 partibus quamplurimis ramos impee
 tivit, videlicet, maxillæ superioo
 dentibus, palato, gingivis, &c. fertt
 in foramen inferioris maxillæ in tee
 num, dentiumque radicibus furcull
 præbet, atque denuò egressum, labb
 inferiori, ejusque cuti, sese commurn
 cat. Qui superest ramus hujus paan
 insignis, transiens per musculos in oon
 latentes, ad latera linguæ dispergitur
 & sic gustus saporesve distinguem
 potentiam, ei ministrat.

Quintum, exoritur à basi cereb
 ubi cerebelli portione conjungitur
 Duobus præditum est ramis, urna
 molli, altero duriore: qui membr
 nam perforantes, ad os petrosum & 11
 in cavitatem tympani abducuntur
 Aliqui paris hujusce furculi ad lary
 gis, linguæque musculos excurrunt
 unde miranda quædam inter aureas
 linguam, laryngemque sympathia
 Nam qui à prima conformatione su
 di, semper muti, existunt: Et si aur
 mem

membranam specillo profundius at-
rectes, statim sicca excitabitur tussis.

At mollior pars hujus portio, du-
riorem comitans, nervus est equidem
auditorius; supradictæ enim cavita-
tis extremum attingens, membrana
tanquam dilatatur, & peculiare audi-
tûs organon evadit, spiritus omnes ei
inservientes subministrans.

Par Sextum, paulò infra quintum
exoritur, non cum unico at multis
nervulis, discretis, qui mox uniuntur;
quamvis non ita nectant, ut modò
unicum at duos semper distinctos effi-
ciant, unicâ nihilominus continentur
membranâ, à durâ meninge proce-
dente, quod quidem multos fefellit.
Par hoc ita conjunctum, descendit ubi
major jugularis internæ ramus ascen-
dit, & sic diffundit se, ut recurren-
tem, costalem, ramumque stomachi-
cum efficiat.

Septimum, è medullâ cranio jam
egressura procedit, & in ortu suo va-
rios habet surculos, postea unitos, &

per obliquum occipitii foramen tra-
fiens, immistum licet, priori, per
membranas validas, securitatis causâ
annectitur. Tunc separatum, furculis
ad linguam plurimos, paucissimos
verò ad laryngis musculos, emittit.

Par octavum, prodit è medulla
cerebri, nervum supra auditorium
inter secundam tertiamque conjuga-
tionem, & sic in oculi orbitam abit, &
in istum oculi musculum, qui eum ad
angulum anteriorem attrahit, ferro
consumitur.

Nonum, nervi sunt odoratûs quorum
processus dicuntur mammillares.
Principium ducunt exile à basi cere-
bri, ultra foramen processus petrosi
quod nervum quinti paris admittit
paulatimque viciniore facti, supra ossa
ethmoides feruntur. Galenus cum
Marino, quos Anatomici fere omnes
secuti sunt, hos nervorum nomine
non honorarunt, quamvis cum eis co-
lore, ductu, usuque concordent, quo-
niam in productionibus nervorum
reli-

reliquos non imitantur, nec crassam
penetrant meningem: Nullum verò
aliud sophisma committere videntur,
quàm qui dentes è numero ossium
expulerunt quia cum reliquis mem-
branâ externè non vestiuntur, quam-
vis nec hoc ossium substantiæ, ne-
que illud nervorum, aliquid contri-
buat.

CAPUT VIII.

De Cerebello.

Cerebellum, Græcis *παρεγκεφάλις*,
comparatione cerebri est corpus
solidum in duos quasi globos distin-
ctum, inter quos processus duo, ver-
miformes dicti (unus ad anteriorem
alter ad posteriorem) apparent, ut
transitum spiritibus in spinalem me-
dullam effluentibus continuò aper-
tum teneant.

Situm est in infimâ cranii parte sub
cerebro, cujus basis præbet ei princi-

pium. In medio, latum habet finum
at non adeò profundum, qui sedem
ventriculi quarti constituit altiore
Intra, nullas habet cavitates prout
Cerebrum quia paucioribus abunde
excrementis, quæ collecta faciliù
emittuntur.

Magnitudo ipso cerebro longè im
ferior, à quo durâ matre partitur, ut
vasa in profundum cerebrum tutiù
deferantur.

Cerebellum hoc, quod implet totam
tam occipitii regionem, & utraq
membrana velatur, colorem habet
cineritium, & nullibi candidum nisi
in finûs superficie.

Quoad usum, existimat Galenus
spiritum animale totâ cerebri sub
stantiâ, & non solummodo in ventri
culis, contentum, hoc in cerebello
copiâ quàm magnâ recondi, quia nerr
vorum omnium toto in corpore di
spersorum est fons & origo. Et Varo
lius concludit, prout ipsum cerebrum
oculorum gratia objectorumque, ita
cere-

cerebellum, specierum usui resonantium, factum esse ac accommodatum. Immo quia species sono apprehensæ, ariditatem quandam organo suo exigunt (ut Hippocrates egregiè fatetur) idcirco natura cerebellum hoc formavit, quod ut cerebro ipso verè durius, sic quoque aridius, invenitur.

C A P U T IX.

De Spinali medulla, ejusque Nervis.

MEdulla (propriè loquendo) est simplex, humida, & pinguis substantia, absque sensu, & in ossium cavitate contenta. Alba est equidem & quasi spermatica, at istam ab ossibus recipit mutationem, intra quæ locatur ut ea motu aliisve causis violentis calefacta & exsiccata enutriet reficiatque.

De Cerebro ejusque medullâ impropriè prædicatur, quæ ab illâ ossium

quamplurimum differt, non enim lii-
 quefcit, prout medulla, nec flammam
 concipit, & ultra hoc utraque cerebri
 meufinge veftitur.

Præterea ut à communi distingua-
 tur medullâ, quæ à fanguine originem
 fumit, à Galeno *ερχίλις*, ab Hippo-
 crate *νῶτιαίη* dicitur, ab aliis cervi-
 calis & lumbaris, quia per collum,
 dorsum, lumbosque descendit, & to-
 tam spinam adimplet: partem cujus
 perforatam *ιεργὴν σὺειγδα* veteres ap-
 pellarunt.

Substantia eidem in basi cerebri,
 vel potius medullâ globosâ, respondet;
 Ita tamen ut durior fit & coloris albe-
 dine discreta, omnibusque libera an-
 fractibus, quia ad recipiendum solum-
 modo, & recepta non ulterius elabo-
 randum, conficitur.

Figura est oblonga, ad initium
 crassa & per ampla, donec ad lumbos
 advenit, & tunc durior angustiorque
 evadit. Venas habet & arterias per
 foramina vertebrarum ei distributas,
 ut

ut sanguine spirituque vitali imbua-
tur. Pars ejus cranio inhærens, super
magnum occipitis foramen, digitos
quatuor transversos longitudine æ-
quat.

Dividitur in partem dextram & si-
nistram uti & cerebrum: quæ per te-
nuem meningem immediatè eam in-
volventem, se junguntur. Hinc
paralyfis uno tantùm in latere accidere
solet.

Circa sextam septimamque thoracis
vertebram in multos quasi funiculos
separari incipit, qui in parva pilosaque
filamenta terminantes, equinam cau-
dam representant. Unde apparet læ-
sionem in inferiori Spinalis medullæ
parte, esse magis perniciosam quam in
supremâ, quia inferiùs nervosior est
superiùs medullosior.

Tribus obducitur membranis. Pri-
ma immediatè cingens est à tenui me-
ninge; secunda ex crassa & alteri ad-
hæret; tertia oritur secundum Gale-
num à valido ligamento anteriores

partes vertebrarum colligante: Nervosa hæc membrana, medullam firmam spinalem, & à laceratione in motibus violentis conservat. Huic circumfunditur crassus & viscosus humor, ut etiam reliquis artibus movendis, ne nimis exsiccati afficiantur dolore, & sic motus impedirentur; quam naturæ sapientiam imitantur aurigæ, cum curruum rhedarumque axes viscoso mollique subterliniunt adipe, ut promptiori gradu moverentur.

Spinalis medullæ dignitas est æqualis cerebro, quo cum hæc habet communia, Primò substantiam; secundò quod sit origo nervorum, & utraque circumdetur meninge. Postremò motus eisdem systoles & diastoles, quos cerebrum, obtinet. Cùm dilatatur, spiritus animales à quarto suscipit ventriculo, & cum contrahitur, in nervos inde orientes effundit.

Ufus medullæ spinalis est, ut ab ea tanquam altero cerebro multi prodeant nervi, qui facultatem animalem, sensum

tensum motumque ac spiritum anima-
lem ad partes capiti subjacentes trans-
mitterent.

Præterea per foramina vertebrarum
sunt nervi plurimi ex medullâ spinali
prodeuntes. In primis septem ex me-
dullâ feruntur paria dum in cervice
existit. quorum

Primum & secundum præ reliquis
omnibus hoc habent peculiare, ut non
à latere sed partibus antica & postica
prodeant. Prima conjugatio, inter
occiput & vertebram primam orta,
posteriore ramo in parvos occipitis &
vertebrarum, anteriore in œsophagi
collique musculos, inseritur. Secunda
societas priore ramo in faciei cutem
absumitur, posteriore in musculos
secundæ vertebræ occipitique com-
munes.

Par tertium, inter secundam ter-
tiamque vertebram erumpens, in duos
statim dividitur ramos, quorum ante-
rior in musculos collum flectentes, po-
sterior in caput collumque extenden-
tes, inseritur.

Quar-

112 De Spinali medulla, ejusq^{ue} nervis.

Quartum transit in musculos brachium & scapulas attollentes, etiamque ad diaphragma. Quintum pariter & sextum in easdem partes sese dispergunt.

Septimum sub sextâ cervicis vertebra prodiens, in brachium, nonnunquam in diaphragma progreditur.

Ex medulla in Dorso duodecim oriuntur paria. Duo prima in brachium abeunt, musculosque thoracis, reliqua in costarum spatia, unde intercostalium nomen agnoscunt.

Lumborum medullæ quinque assignantur paria: quorum posteriores rami feruntur in lumbos, anteriores verò in abdominis femorisque musculos ac testes.

Denique è medullâ ossis sacri sex paria emergunt, quæ partim in femur, partim in musculos vicinos, ac in cutim, pariterque in collum uteri, ani vesicæque musculos, ac in penem sese extendunt.

CAPUT X.

De Facie.

PArte pilosâ explicatâ proximè sequitur glabra seu facies, quæ vultus à voluntatis iudicio in facie conspicuo, appellatur.

Pars ejus superior dicitur frons à ferendo, quia præ se fert animi affectus; inferior ad supercilia incipit & in menti extremitatem desinit.

Secundùm Sectionis ordinem dividitur in partes continentes & contentas. Continentes sunt communes & propriæ. Communes ubique reperiuntur; Cuticula, Cutis, Adeps, panniculus carnosus. Hic tamen peculiare hoc habet cutis, quod variè perforata sit in oculis, naribus, auribus, oreque (partim pro libero objectorum sensibilium accessu, partim pro nutritionis aerisque intromissione, nec non excrementorum expulsionem) & panniculus
in

in reliquo corpore nervosus, hic totus
 musculosus est; cuti frontis ita firmus
 conjunctus, ut vix separari possit.
 Propriæ sunt musculi faciem moveen-
 tes, ossa & cartilagine.

Contentæ sunt sensuum quatuor
 aspectus, auditus, odoratus, & gustus
 organa, oculi scilicet aures, nares &
 in quo lingua, instrumentum gustu
 continetur. Hinc, quod organa sensuum
 suis locata sint in facie, imago mentis
 verè appellatur, nam (ut aliquis bene
 docet) in superciliis superbia habitaa
 in mento majestas, in fronte sapien-
 tia, toto in vultu pulchritudo & hono-
 stas. Immo in ipso manifesta vita
 mortisque signa pariter apparent, unde
 de Hippocrates medicis dedit in man-
 datis, Primò ægroti vultum intueri &
 observare, an vultus in valitudine sua
 jam respondeat, an colore, figurâ, ve-
 magnitudine, non multum immutetur.

CAPUT XI.

De Oculis.

INter omnes sensus externos eximia est præcæteris videndi facultas, lunares & cæcis oculorum orbibus insita, quos animi fenestras, amorisque faces, regnantes & cæcis veteres appellarunt.

Oculi duo sunt ob perfectionem visus, & ut uno deficiente alter vicem suppleret. Eorum substantia mollis est, lubrica, pellucida, ut celerius rerum omnium Spectra, Colores, imaginem exciperet.

Figura debet esse rotunda, non tantum ut facilius se moveant, sed ut objecta etiam visibilia aptius recipiant. Aliqui verò figuram volunt Pyramidalem, (conalem potius) basi exterius, Cono autem interius posito ad nervos opticos.

Conditor Sapiientissimus in celso robustoque cranii specu eos collocavit,

vit, celso quidem, ut vigilum officium
commodiùs præstent, inter ossa
busto, ut ab injuriâ meliùs sese tuea
tur.

Huic paritèr officio formavit natura
ra palpebras, quæ sunt oculorum vel
menta, ex cute, membrana muscoli
que conflata. Membrana cuti subter
fa, à pericranio producitur, quæ per
longitudinem frontis descendens cornu
junctivam oculi tunicam constituit.

Palpebrarum extremitates limbo
cartilagineo (Tarso dicto) terminan
tur, cui pili inserti sunt, non solum ut
corpuscula per aerem volitantia ab
oculo arceant; sed ut levem etiam in
ducendo umbram, acutiorem reddan
conspectum.

Cognitum est palpebrarum offi
cium, scilicet oculos humectare, ape
rire, claudere etiamque defendere.
Apertæ, duos efformant angulos, qui
à veteribus dicuntur Canthi; quorum
unus major ad nasum, alter minor ad
tempora, evadit.

Ad

Ad majorem angulum, juxta os
 nasi, recumbit caruncula, spongiosa &
 mollis, quæ lachrymarum per nares
 fluxionem impedit, unde lacrymalis
 ducta est.

Ad superiorem minoris anguli par-
 tem, eximia restat glandula in pingue-
 dine commorata, humidæ substantiæ
 plena, quâ oculus ad motum ejus ex-
 eundiendum, humectatur.

Ad oculorum frontisque confinia,
 reator supremus supercilia produxit,
 quæ cutem habent crassam, promi-
 nentem, pilisque hirsutam, non tam
 ornamento, vel oculorum tutela,
 quam ut sudores per frontem defluen-
 tes ab oculis summoveret.

Oculi verò ipsi, instructi sunt mus-
 culis, membranis, humoribus, ac
 vasibus.

Musculi oculos moventes sunt sex,
 quorum quatuor rectè, duo obliquè
 se habent.

Rectorum primus attollit oculum,
 ideoque Superbus dicitur. Proximus
 priori

priori oppositus, deprimit eum, unde *Obliquus*, quod humilis nomen obtinuit. Tertius *Bibitorius* est, oculum ad angulum *internum*, Quartus, *indignatorius* est, eum ad externum adducens.

Oriuntur omnes ab inferiori orbitæ osseæ parte, circa ampla foramina nervos recipientia, & sub adnatâ ad corneam usque tunicam feruntur.

Primus obliquorum, major, longior, situque superior, ad nervi optici foramen exoritur, & trochleam ingrediens cartilagineam, tenui origine, in superiorem corneæ partem obliquè terminat, & oculum, angulum *internum* circumvolvitur.

Secundus, obliquus minor dictus, gracilivè, circa rimam oritur, ossis duo mandibulæ connectens, & ab angulo majori transiens, transversim circumdat oculum, & alterius obliqui musculi in superiori parte, tendini ferè occurrit. Hic oculum ad minorem angulum adducit.

Obliquus

Obliqui hi muscoli dicuntur amari, quoniam oculi arguti amarias icere solent.

Præterea, multa pinguedo inter musculos oculi opponitur, ne in motibus æstuet perpetuis & siccaretur, & oculum ab aeris frigore ambientis læatur.

Membranæ oculum includentes sunt sex.

Prima dicitur adnata seu conjunctiva, quod oculo firmè adhæreat, cui per eam confirmatur in orbita, ut violentis motibus non ejiciatur.

Hæc dimidium oculi circulariter tegit.

Secunda cornea, sic dicta, quia parte anteriori tenuè cornu pelluciditate refert: At posteriori crassa est & obscura. Quemadmodum conjunctiva à pericranio, ita hæc à dura matre nervum opticum investiente, exurgit.

Tertia dicitur vœa, quod vœæ folliculum, lævitate externa referat.

Ante-

Anteriùs priori tenuior, & varios colores
tinet colores, ut omnes crySTALLINO color
lores præsentaret. Pernigra est superoqui
ficies interior, quod ad visionis perfe
fectionem requiritur; eò quod lux in
locis obscurioribus magis splendescit
At reverà oculi lucem habent congeni
nitam; & quendam splendorem, non
solum in humoribus, at etiam in mem
branis.

Tunica hæc, non (corneæ instar) totum
tegit oculum, at anteriùs perforata & Cava,
constituit pupillam, per quam fenestram
veluti objectorum visibilium species
discernit.

Pupillæ circumferentia parvullis
adornata est fibris, quarum operæ
foramen contrahitur & dilatatur,
qui motus luminis transitu efficiuntur.
Circulus pupillam ambiens iris dicitur,
ob varietatem colorum, membranam
corneam transfulgentium.

Quarta, Retiformis dicta, mollis
est, & substantiæ mucosæ: Ab ipsa
nervorum

nerui optici centro protenditur supra
humorem vitreum, usque ad ciliare
gamentum.

Quinta, crystallina dicta, aranæ
instar tenuis, humorem circumdat cry-
stallinum.

Sexta & ultima, appellatur vitrea,
humorem vitreum amplectens, lævi-
tate nec non tenuitate insignis.

Tres sunt oculorum humores,
aqueus scilicet crystallinus vitreus-
que, pellucidi omnes, colorisque ex-
sertes, ut visibilia species colorato-
rum acuratiùs exprimantur.

Humorum aqueus prior est, tenuior
magisque fluidus, Crystallinum, cum
proximâ vitei parte, humectans.
quamvis pars hæc ab aliquibus sper-
matia putetur, nihilominus ejusdem
portio in hominibus absque magno
visionis offendiculo (ut in cataractæ
repressionem apparet) emittitur. Ideo
incrementum potiùs videtur ex nu-
tritione crystallini, quod in morbis
consumatur, & vulneribus oculo-

rum deperditus, restituatur.

Humor hic propugnaculum est crystallini, (à quo membranâ distinguitur araneâ) lucis externæ splendorem obscurando, subitaneum ejus impediendo ingressum. Et Speculari instar ei inservit, ad species visibiles crystallino repræsentandum.

Humor crystallinus priori subjacens, reliquos, soliditate, perspicuitate, splendoreque longè excellit. Impositus enim literis, eas majores instar conspicii exhibet. Naturalitèr è pellucida seminis portione productum errantque ideò, qui calore, spiritu destitutum existimant, vel verâ nutritione, aliarum enim instar partium in corpore crescit. Posterius rotundus est, ubi humore residet vitreo, at anteriùs aliquid quantum planus, ut objecta recipiendi spatium concedatur.

Vitreus, sic dictus, quod vitro similis sit liquefacto, reliquos duos portione excedit: ut nutrimentum crystallino, (primo visionis instrumentum)

preca

ræbeat. Situs in parte humoris cry-
tallini posteriore, cui pulvinaris in-
ar inservit, & totam oculi cavitatem
cæteris relictam, occupat. Visibiles
ic formas, crySTALLINUM evadentes,
poratur.

Denique ad oculos mittuntur vasa,
enæ à jugularibus, arteriæ à carotidi-
us. Duo etiam existunt nervi, op-
cus, & motorius, de quibus suprâ
atis.

CAPUT XII.

De Auribus.

Absolutâ oculorum historiâ, audi-
tûs organa nunc tractandi jus
eculiare sibi vendicant.

Auricula seu auris externa variis
onstat partibus, Cute, pinguedine
auculâ, & carnosâ membranâ suppo-
tâ, at propriè cartilagine, lobo, &
asis privatis.

Cartilago est amplissima auriculæ

portio, si ossea, fractioni fuisset sub-
jecta, si carnea, sonitûs repercussiorm
non tam accommodata. Ossi petro
nectitur per ligamentum validum,
pericranio exortum.

Lobus, Substantia est mollis, infse
riorem cartilaginis partem occupans
magis assimilatur pinguedini quam
carni, cujus perforatio elenchos acc
mittit gestandos.

Hæc sunt vasa aurium: venæ à ju
gularibus, ab utraque carotide art
riæ, nervi, à secundo cervicis par
procedentes. Hic observandum est
carotidis ramum, ad maxillam sup
riorem per auris antitragum transir
unde spiritus vitalis ad utrumq
dentem defertur.

Præterea ne quid ad sensûs huj
nobilissimi perfectionem deesse
musculos quosdam circa cartilaginee
prædictam constituit divinissim
opifex, quos tenuitatis ratione Pe
graphias seu lineamenta musculorum
Galenus appellat. Hique tam par

effe

efformantur, ne motus nimius audi-
um impediatur. Imò ipsæ auriculæ
[licet in aliis immobiles) in aliquibus
moventur. Proprius auriculæ muscu-
us à mammillari processu exsurgit.
Hic sub auris ligamento latens, in ejus
radicem inseritur. Tres musculi com-
munes, frontalis musculi, Cutanei
hæc non occipitalis, portiones exi-
tunt.

Auris externa (ad frigiditatem &
siccatem disposita) à minoritate ve-
nustatem accipit, aures enim asininæ,
non eò quod magnæ, maximè sunt in-
decoræ.

Figurâ ovalis est, varias habens ta-
men protuberantias: illarum quæ
extremam constituit oram, à flexu
ortuoso dicitur Helix, proxima, in-
terior, priorique respondens, Anthe-
lix. Eminentia quæ spectat tempora,
bilisque hispida, Tragus, cujus op-
posita Antitragus, etiam appellatur.

Cavitates auriculæ sunt tres, una
anterior, vestibulum meatûs auditorii,

Secunda huic circumducta, & à similitudine concha dicitur: Helicem inter & Anthelicem tertia continetur. Authoribus adhuc Anonyma.

Ufus auricularum est, ut sonus aëreus, collectus, ac tot cavitatibus interceptus, ad internas earum cavernas rectius transfret. Plurimæ circa auris collocantur glandulæ, quæ humores exugunt redundantem, ac vasorum divisionem confirmant. Hæ vulgè cerebri emunctoria, tumoresque Hippocrate, Parotides appellantur.

At internum illud, verumque auditûs organum, in petroso ossis temporum locatur processu, non solum adversus fortuitorum impetum duritiem tuto, sed ad soni etiam retentionem propter siccitatem aptissimum.

Quatuor præsertim habet cavitates & diverticula.

Prima meatus est auditionis, qui auri externi Conchâ incipiens, temeritate, membranâ paucula pinguedine

& pericranio, ad tympanum usque
 restitur: Ductum habet tortuosum,
 rursusque se convertentem, ne acci-
 dentia externa tympanum pertingant,
 & ut corruptio intro collecta facilius
 emittatur.

In meatu auditorio viscosus colligi-
 tur humor, coloris flavi, gustus amari,
 qui peculiare habet officium; in Au-
 res enim irrepentia eo tanquam visco
 illaqueantur, & amaritudine suâ tam
 offenduntur, ut ad tympanum transire
 non possint.

Ad finem meatus hujus, membrana
 tympani, seu internum auris reperitur
 velamentum. Pertenuis hæc quidem
 est, at satis firma, ut vim aeris exter-
 nam non solum innoxia sustineat, at
 speciem soni ficitate suâ conservet, &
 in secretiores aures cavitates emittat.
 Periostii quædam videtur expansio,
 sensu exquisito donata, ob nervos in
 eam disseminatos & sub eâ transeun-
 tes. Firmitatis gratiâ chordam habet
 veluti tympana bellicosa, extensam.

Ablatâ hâc membranâ perampliciter patefcit cavitas, quam Hippocratee Antroſam, (ob ſinus in quos diffunditur varios) Fallopius Tympanum appellat, quia membrana circa orâ apicis inſtar tympani locatur. Quâ hanc acuratiùs intuetur, tria priùs offi- cula eximat in eâ collocata, Cartilagi- num, medullæ, membranarumque deſtituta ſunt, circa tamen extremâ (ob firmiorem nexum) exili ligamen- to alligantur.

Horum primum à formâ malleo- lum vocant, quod oblongum eſt, & tympano per ligamentum adhæret. Secundum incudis nomen habet, cor- pore craſſiori præditum: Sinum hoc habet levem malleoli caput excipien- tem. Stapes tertium eſt, in medio con- cavum, ut aeris tranſitui in labyrinthum viam præbeat. Duo hæc ultima malleoli formantur gratiâ, ut eum idoneè fulcirent, ejuſque motibus obſequium præſtarent. Omnia enim cohærentia, ſe mutuò ordine ſequun-

turr.

per ampliatur. Eorum usus est, tympanum firmare, & allifione suâ nervo auditorio sonum meliùs conferre.

Nunc ipsa cavitas, tympanum dicta, faciem intuentibus variam exhibet, quoniam multiplices habet cavitates anfractusque, in quibus violentus aeris divertitur confluxus, & vocis reflectio singulari ejus inæqualitate impeditur; Poros etiam habet meatusque diversos sonorum imaginem transmittentes. Superiùs, antrum aperitur amplissimum, quod per cavernulas suas, in inexplicabilem mammiformis processûs cavitationem, viam adaperit. Inferiùs atque anteriora versus, meatus exstat parvulus à tympano ad palatum, cartilagineus, per quem sonus in ore tanquam excitatus cum aere, ad aurem transit, unde auditu hebetiores, ore aperto & expiratione cohibitâ distinctiùs audiunt, oscitantes verò, penitus obsurdescunt.

Cavitatis antrosæ medium, quod instar lævis colliculi protuberat; utrin-

que foramen habet, quorum majus fenestram appellant ovalem, minus rotundam; Prius in labyrinthum, Posteriorius in cochleæ initium sonum deducit.

Cavitas tertia, quod anfractibus cuniculi instar plena sit, (quorum omnes in eandem revertuntur cavitate labyrinthus nuncupatur. Harum convolutionum usus est, ut sonus per tam angustos transiens meatus evadat acutior & non dissipetur.

Quarta, quæ cochlea, est cavitas auri insignis cum duobus circulis, portione tertiæ, cochleæ instar circumflexa. Hæc spermatica est, sicca, levisque, substantia ad præservandum sensum aptissima. Tres habet, quæ quatuor flexus: Hosce inter, rimæ adest quæ sonus ad cerebrum transiit & excrementum biliosum in auream defluit.

In hæc verò auditorii organi parte si quærat quæ præcipua ac auditu quam maximè necessaria sit, paulò

stii

stinguendum est : Si enim partem
sonum retinentem, & ad partes inter-
nas immittentem, aspiciamus, Cochlea
principatum obtinet ; Si verò ad so-
num receptum percipiendum requisi-
ta inquiremus, nervi mollioris expan-
sio cochleæ anfractu locata, dignitate
quidè antecellit.

Auditus hoc modo efficitur. Aer
in cavitate primâ receptus tympanum
mover, concussum quod, ossicula tria
ei connexa agit ; Tunc soni species in
aere interno imprimitur, qui soni
qualitatem, labyrinthi anfractibus, ha-
bens purificatam, per cochleam fertur,
& nervo traditur auditorio, ut spiritus
animalis communi sensui, specierum
omnium ac formarum judici repræ-
sentet.

Prætereà Anatomici recentiores
duos internæ auris constituunt mus-
culos, unum externum in meatu audi-
torio qui auris membranam retrahit,
alterum intra tympanum malleolo
affixum.

CAPUT XIII.

De Naso.

Nasus, odoratus & expurgandus cerebri instrumentum, in media sedem obtinet; ut quasi murus oculi interjectus esse videatur.

Externus nasus Græce dicitur *ἔξω* fortasse quòd per ipsum effluant sordes: pars ejus superior, quæ ossea est & immobilis, dorsum nasi vocatur acuminata spina; laterales verò ubi cartilagine existunt, alæ & pinnæ: pars denique carnosa, labio vicina, columna nuncupatur.

Variis constat particulis, ossibus, cartilaginibus, musculis, vasis, membranâ & cute.

Ossa tria sunt, quorum duo tertium ab ethmoide exortum quasi interjectus paries determinat. Hæc ad medium usque nasi tantum feruntur, reliquum enim totum est cartilagineum.

Car.

Cartilagine nasii sunt quinque, duæ laterales alternatim dispositæ, mobiles interventu muscutorum. Interjecta est media cartilago quæ ab osseo septo dependet.

Musculis septem fruitur nasus, quorum unus communis est, sex proprii. omnes movent cartilagine, aliqui enim dilatationi, alii constrictioni interviunt.

Quoad vasa, venas habet nasus à jugularibus : arterias à carotidibus : nervos à tertia conjugatione.

Totum hoc nasii corpus duobus tegumentis vestitur. Quorum exterius, cutis est ; musculis & cartilaginibus ita firmè adhærens, ut (nisi lacerata) vix separari possit. Interius, membrana est, fibris carneis conspersa, cujus beneficio pinnæ narium constringuntur in inspiratione forti, ut dilatantur ab aliis musculis externis. Tenuis hæc tunica procedit à crassa meninge, per foramina ethmoidis transeunte. Narium pili vibrissi dicti ascensum in-

fectarum impediunt.

Externi nasi non unicus apud medicos est usus at varius & multiplex. Primùm enim per eum aer intrat in cerebrum, pro spirituum necessitate animalium, & in pulmones fertur, pro cordis refectione, nec non vitalium generatione spirituum. Secundò, per eum odores deferuntur ad processus usque mammillares. Tertiò, cerebri excrementa per eum tanquam canallem effluunt. Confert etiam ad vocem, ornatumque addit faciei.

Internus nasus verum odoratus organon, ethmoide & processibus mammillaribus constat. Pars ethmoidis superior, ad cerebri ferè basin sita, cribri instar est perforata. Inferior mollis est, & os spongiosum appellatur. Nervi mollissimi sunt processus mammillares, ab anterioribus cerebri ventriculis prodeuntes.

CAPUT XIV.

De ore & partibus in eo contentis.

OS, *στόμα* Græce, dicitur tota illa cavitas inter labia & buccas contenta, per quam aer pro ventilatione cordis, cerebri, & caloris innati ingreditur; per eam exeunt sputamina: & in hac voces formantur, ac cibi pro nutritione assumuntur.

Oris partes sunt labia, Gingivæ, Dentes, Palatum, Tonsillæ, uvula & lingua.

Labia sic dicta à lambendo fungosam habent substantiam, quorum cutis adeò cum musculis miscetur, ut cutis musculosa, vel cutaneus musculus esse videatur. Imò labiorum partes inter se ita unitæ sunt & compactæ ut per anatomen vix separari possint.

Velantur tunica ori & ventriculo communi, hinc in vomitu futuro labium

bium semper tremit inferius.

Quinque musculorum paria labiis proprie inserviunt, è quibus primum, superius labium attollit. Initio frui- tur à maxillâ supernâ, ubi genarum cavitas existit, & in labrum superius definit. Prope hoc oritur musculorum par alterum, tenue pariter ac latum, quod in labium subiectum demissum, illud sursum commovet. Carnosum teresque est tertium, quod ab osse jugali enatum, in labri utriusque confinio terminatur, quod etiam ad latera sursum abducit. Quartum par, ad latera maxillæ inferioris prodiens, in latus labii inferioris propè finem inferitur, quod deorsum abducit. Quintum circa medium menti exoritur, ascenditque ad labrum inferius, quod deprimit.

Paria duo sunt buccis & labiis communia. Musculus quadratus oritur circa claviculas & posteriorem colli partem; fibris verò obliquis terminatur in mentum, ubi maxillæ inferiori

inhærens, eam cum annexis partibus
deorsum trahit. Huic subjacens est
Buccinator, ita dictus, quod in Buccin-
antibus collecto spiritu protuberet.
Oritur hic musculus à superiori max-
illâ, & in inferiorem, ad gingivarum
radices, implantatur.

Labiorum usus est ad tutelam den-
tium, ad verba efformanda, ad cibum
& potum assumendum, ad oris con-
cinnitatem rejectionemque sputi.

Gingivæ à gignendis dentibus dictæ
carnes sunt immobiles, in eum usum
constructæ, ut dentes in alveolis fir-
ment stabiliantque.

Dentes officula sunt, non tantum
ad cibum comminuendum, conteren-
dumque, sed vocis etiã expressionem
conducibilia. Pars dentium externa
& exerta dicitur basis, interna radix,
quæ venam arteriam & nervum re-
cipit. Dentes nudi sunt extra, & abs-
que periosteo, ne inter masticandum
dolore afficiantur. Numero fœminis
sæpè quatuordecim: viro frequentius
quin-

quindecim, aut sedecim in utraque
maxillâ.

Priores quatuor dentes, quia scē
cant, à Celso *τομῆς*, latine verò inciscō
res vocantur; Proximè hos duo exci
stunt canini, Græcè *κυνόδοντες* dicti
non tam figura quam usu & duritiē
Reliquum maxillæ decem molarē
occupant à Græcis *μύλοι* appellati. Per
articulationem Gomphosim, Caver
nulis, quæ alveoli nuncupantur, im
mobiliter infixi sunt.

Palatum seu pars oris superior com
cameratum est, ut aere percusso vo
esset acutior.

Per futuram dividitur in medico
cujus ad finem duo apparent forami
na, per quæ cerebrum in os humore
superfluos demittit, unde inter Pala
tum & nares maxima societas. Per
hæc foramina, occlusis oribus, expira
mus & inspiramus, ac naribus obstru
ctis, excrementa in cerebri ventricu
lis collecta, in os hoc modo derivan
tur.

Investitur tunica crassâ nerveâque.
Corrugata est ratione asperitatum sive
trencharum quæ ossi insculptæ sunt.
Hæc à dura matre oriunda, ad sensum,
nervulis à quartâ conjugatione dona-
tur.

Quoad Tonsillas quæ fauces, os &
inquam saliva perpetuò irrigant, vide
supra in penultimo capite sectionis se-
cundæ.

Inter Amygdalas ab extremo pala-
to dependet uvula, quæ dum integra
est *πληκλερον* & *χαρχαρεων* nuncupatur:
dum malè affecta, si superna sede te-
nuior sit, inferna crassior, instar uvæ
pendentis, *σαφυλη*; si verò teretem
habet formam, *κιων* seu columella ap-
pellatur.

Ufus est, aeris frigidioris inspirati
impetum frangere, ne subitò in pul-
mones irruat. Liquidorum refluxum
in nares impedire. Huic particulæ ad-
iuncta sunt ligamenta lateralia, tonsil-
las glandulas includentia, quæ natura-
liter debent esse sicca, & versùs os pa-
late

lati revulsa. Musculos item ad motum
quamvis obscurum, vel potiùs ad sù-
spensionem obtinet.

Lingua gustatus & Sermocinatio-
nis organum, Græce γλωσσα à lingem-
do dicitur.

Figurâ & magnitudine eâ fruitur
qua ori undique se applicare, & cibo-
rum ingestionem minimè impedire
posset.

Parsejus acuminata, quæ alliditur
dentibus, proglossis, lata verò imi-
faucibus abscondita basis linguæ ap-
pellatur.

Ex carne constat propria, membra-
na, vasis, musculis, & valido ligamen-
to.

Caro (membrana tenui succincta)
mollis est, rara & laxa, spongiæ instar.
dignoscendis saporibus maximè ido-
nea.

Quoad vasa. Venæ sub lingua ap-
parent duæ, à jugulari externa exortæ,
quas vulgus ob colorem raninas vocat.
Totidem arteriæ à carotidibus pro-
deuntess

leutes has venas comitantur. Tria
habet nervorum paria: quorum duo
per tunicam sparguntur, postremum
in linguæ musculos ad motum & lo-
quutionem inferitur.

Musculi linguæ proprii in ejus sub-
stantia desinentes decem existunt, sur-
sum, deorsum, antrorsum, retrorsum,
& ad latera eam moventes. Musculi
etiam ossis hyoidis motui linguæ non
parum contribunt.

Medio ejus corpori, stabilitatis cau-
sa, subjicitur lingamentum, validum
nec non membranofum, cujus extre-
mitas frænulum appellatur. Linguæ
usus est vocis decisio, cibi masticati
conversio, & Saporum discretio.

*Finis Sectionis Tertiæ &
ultima.*

Index

Index Capitum in Sectione
Tertiâ Contentorum.

Cap. I.	D E Capite.	Pag. 77
II.	De Partibus Capitis communibus, ac continentibus.	77
III.	De Pericranio & Periostio.	77
IV.	De Suturis & Cranii Substantiâ.	77
V.	De Meningibus.	83
V. I.	De Cerebro.	83
V. II.	De Nervis à Cerebro exortis.	91
VIII.	De Cerebello.	101
IX.	De Spinali medullâ, ejusque Nervis.	101
X.	De Facie.	111
XI.	De Oculis.	111
XII.	De Auribus.	123
XIII.	De Naso.	132
XIV.	De Ore & partibus in eo Continentis.	131

Index Capitum in Secundâ Sectione Contentorum.

Pag. 72	Cap. I.	D E Thorace.	Pag. 8
73	I.	De Mammis.	10
74	II.	De Musculis Medii ventris.	11
75	V.	De Claviculis.	19
76	.	De Sterno.	20
77	I.	De Costis.	22
78	II.	De Septo Transverso.	24
79	III.	De Pleurâ.	27
80	X.	De Mediastino.	29
81	.	De Thymo.	30
82	I.	De Trunco vena cavæ ascendente.	31
83	II.	De Trunco aortæ ascendente.	38
84	III.	De Nervis per thoracem disseminatis.	39
85	IV.	De Pericardio.	41
86	V.	De Corde.	43
87	VI.	De Pulmonibus.	55
88	VII.	De Asperâ Arteriâ.	60
89	VIII.	De Oesophago.	68

Præcipua Typographi Errata sic
emendentur.

In primâ sectione.

P Ag. 14. l. 11. post *ut* adde *in*. p. 21. l. 20.
lege *liquecat*. p. 22. l. 17. *Sternum*.
ibid. l. penult. *sectore*. p. 26. l. 21. *co-*
lis. p. 31. l. 12. *cartilaginum*. p. 38. l. 22.
mesenterico. p. 53. l. 7. *utilissimum*. p. 95.
l. ult. post *& hæc* adde *de partibus nutritivis,*
proximè sequuntur generativæ. p. 104. l. 20.
lege *& sub*. p. 111. l. penult. *quarum*. In
epistolâ ad lectorem, *malèque pro mintra-*
que.

In secundâ & tertiâ.

P Ag. 36. l. 11. lege *repens*. p. 45. l. 7.
frigidiores. p. 53. l. 12. ante *reditum*
adde *at*. p. 57. l. 18. lege *bubalam*. p. 59.
l. 22. *innato*. p. 66. l. 3. *arytænoidis*. p. 77.
l. 17. *quales*. p. 78. l. 7. *ligamentis*. p. 93.
l. 11. *procurrunt*. p. 108. l. 4. *meninge*. p.
ibid. l. 12. *σβεργσα*. p. 132. l. 4. post *medio*
adde *faciei*.

pylorus
Duodenum } lenia sibirica
Jejunum }
Ileon }

Cæcum } crassa sibirica
Colon }
Rectum }

